

“подавам ти ръка”

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТЪР

ЗА ПОДКРЕПА НА ПРОЦЕСА НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ – ПЛОВДИВ
Пловдив 4006 ул. Прохлада №1 тел. 032/260152 e-mail: info-1690180@edu.mon.bg

ДОКЛАД – АНАЛИЗ ЗА ПРОВЕДЕНИТЕ ДЕЙНОСТИ И ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2024/2025 ГОДИНА

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Пловдив е специализирано обслужващо звено към МОН, чиято дейност е свързана с:

1. Провеждане на държавната политика за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.
2. Организационно и методическо подпомагане на детските градини и училищата по отношение на предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.
3. Квалификация на педагогическите специалисти във връзка с приобщаващото образование и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.
4. Осигуряване на ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности в случаите, уредени в ЗПУО.

Основна цел на РЦПППО – Пловдив е осигуряване на подкрепа на процеса на приобщаващо образование за децата и учениците със специални образователни потребности чрез:

1. Кадрова подкрепа на детските градини и училищата относно извършването на оценка на образователни потребности и осъществяване на ДПЛР.
2. Получаване на адекватна и своевременна методическа подкрепа на Екипите за подкрепа на личностното развитие към учебните заведения.
3. Включването и задържане на децата и учениците със специални образователни потребности в образователната среда като част от механизма по обхват.
4. Ранно педагогическо въздействие.
5. Разгръщане на компетентностния подход чрез въвеждане и мултиплициране на иновативни методи и добри практики при подкрепата в обучението на деца и ученици със специални образователни потребности чрез **STEAM и ЕКО - образование**.
6. Ориентиране на обучението на учениците със специални образователни потребности към професионално и профилирано обучение.
7. Развитие на силните страни на децата и учениците със специални образователни потребности чрез **включване в групи по спорт и изкуства**.
8. Кариерно развитие чрез обучения и атестиране на специалистите от РЦПППО в професията с цел задържане на работа в образованието.

9. Повишаване уменията и компетенциите на педагозите от общообразователните учебни заведения и родителите на деца със специални образователни потребности.
10. Прилагане на терапевтични програми.

Във връзка с провеждане на държавната политика за подкрепа на процеса на приобщаващото образование през учебната 2024/2025 година РЦПППО – Пловдив реализира **40 инициативи** за изграждане на положителни нагласи, в които деца и ученици със специални образователни потребности реализираха общо **728 участия в извънкласни и извънучилищни дейности**. Данните показват, че в една инициатива участват деца и ученици от средно **9 образователни институции**, което утвърждава ролята на РЦПППО – Пловдив като катализатор за положителна промяна в нагласите към учениците със специални образователни потребности. Сред дейностите са:

- включване на новите технологии в образователния процес за ученици със СОП чрез клуб STEAM и допълваща и алтернативна комуникация
- инициативи, свързани с популяризиране на детското творчество – концерти, пиеси, изложби, арт ателиета, базари;
- инициативи свързани с еко-образованието;
- мероприятия, свързани с профилактика и грижа за здравето;
- инициативи, свързани с професионалното ориентиране;
- спортни инициативи и състезания, включително участие на „Непримиримите РЦПППО – Пловдив“ в Държавно първенство по хоккей ID в гр. Благоевград и международно първенство II-nd ID Hockey International Tournament “Santorelli Cup” – Sofia 2025;
- дискусийни форуми и кръгли маси;
- организиране на форуми и научни конференции;
- участие в международни и национални проекти и програми. Дейността на РЦПППО – Пловдив е структурирана в три сектора:
 - Сектор „Методическа дейност, оценка и насочване за допълнителна подкрепа за личностно развитие“
 - Сектор „Ресурсно подпомагане и прилагане на терапевтични програми за деца и ученици със СОП“
 - Сектор „Административно-стопанска дейност“

Броят на наетите на пълно и частично работно време служители и работници по основни категории към края на учебната 2024/2025 година е **114 щата**, от които **108 педагогически** и **6 непедагогически**.

Броят деца на ресурсно подпомагане към РЦПППО – Пловдив към края на учебната 2024/2025 е **826** в **195 образователни институции** (**104** детски градини и **91** училища) в Пловдив и областта.

I. МАТЕРИАЛНА БАЗА

Състояние на сграден фонд:

1. Външна архитектура

РЦПППО се помещава в две сгради, които ползва частично. Първа сграда, състояща се от етаж с три стаи, в които са обособени четири кабинета и избени помещения и втора сграда - ½ от първи етаж и целия втори етаж от СДГ за ДУС „Ф. Урбих“ – Пловдив. Сграда 1 и сграда 2 са етапно ремонтирани от РЦПППО – Пловдив, като частични ремонтни дейности са извършвани и през тази учебна година. За втора година се ползва етаж 2 от сграда 2 от СУ за УУС „Проф. д-р Стоян Белинов“ – Пловдив. Собствеността е придобита с договор за безвъзмездно предоставяне на част от сграда публична държавна собственост с идентификатор 56784.525.113.8. През 2025г. е поставена нова ограда на целия двор на РЦПППО – Пловдив, положена е отводнителна тръба за отвеждане на дъждовната вода от терена. Поддържат се тревните площи и се стопанисват градинки с цветя, като се съчетават екология и естетика. Обособена е специална еко градинка.

2. Вътрешна архитектура

Административна база: служителите в сектор „Административно-стопанска дейност“, осъществяващи дейности в направленията: „Счетоводни дейности“ и „Помощно-обслужващи дейности и логистика“ се помещават в основната сграда, където са обособени 3 административни кабинета, консултативен кабинет, архивно помещение, склад и санитарен възел.

Общо във втора сграда функционират 14 терапевтични кабинета, 3 административни кабинета и 3 зали. Осигурена е достъпна архитектурна среда: до помещенията на втория етаж се достига чрез рампа, подходяща настилка и специализирано устройство за изкачване на стълби за инвалидни колички. В цялата сграда функционират сигнално-охранителна техника и устройства за контрол на достъпа. Помещенията са оборудвани със система за противопожарна безопасност, осъществява се и контрол на безопасността чрез видеокамери.

В сграда две са обособени две зони: **първа зона** с терапевтични кабинети и **втора зона** за дейността на педагогическите специалисти. **Първата зона се състои от:** кабинет за физиотерапия, кабинет за двигателно раздвижване, STEAM/биофийдбек кабинет и солна стая, които се помещават на първия етаж. А от втория етаж тази зона включва зала по психомоторика, сензорна зала, Монтесори кабинет, кабинет за ерготерапия и кабинет на сензорните педагози, арт кабинет, кабинет по музикотерапия и кабинет занаяти. **Втората зона включва:** два кабинета на РЕПЛРДУСОП, стая за архив и кабинет на заместник-директор “Административна дейност” на първия етаж, а на втория – заседателна зала, спортен кабинет и подкаст студио, архив и склад.

През настоящата година са извършени ремонтни дейности на санитарни помещения на първия етаж и тераси. Закупени са 2 интерактивни стенни панела “Водни мехурчета”, както и допълнително обзавеждане съобразно целите на помещенията. На първия етаж е обособена уютна чакалня за родители с контролиран достъп до помещенията, създаден и оборудван е нов кабинет на заместник-директор “Административна дейност”. Едната заседателна зала е оборудвана с интерактивен тъч екран, закупен през тази учебна година. Закупени са и нови

климатици за цялата сграда – всяко помещение е оборудвано с климатик, а в чакалнята за родители е монтирана нова електрическа камина.

3. Оборудване на кабинетите

3.1. Кабинет по кинезитерапия със следното специализирано оборудване

- **Клетка на „РОШЕ“** – медицинско оборудване, което служи за извършване на определени активни упражнения от ненатоварващи позиции. Специалистът по рехабилитация използва уреда за раздвижване на тялото на детето – горен, долен крайник, китка. Стените и таванът на клетката представляват метална мрежа, на която се окачва система от въжета, куки, ролки, гъвкаво платно и тежести, представляващи различни видове комбинации, подходящи за активно раздвижване;
- **Метална и дървена кушетка;**
- **Водно легло;**
- **Масажен стол;**
- **Шведска стена;**
- **Вертикализатор** – последно поколение /„Rifton ТРАМ“/, устройство за повдигане, трансфер и обучение в ходене. Системата от ергономични ортези (опори за гърдите и таза) се регулират към тялото и благоприятстват оптималната изправена позиция;
- **Тренажор за пасивна и активна рехабилитация на долен и горен крайник;**
- **Бягаща пътека;**
- **Проходилка с колела за деца;**
- **Спортни съоръжения** – велоергометър, топки, тежести, успоредка, постелки, съоръжения за баланс, речни камъни, конуси.

Масажният стол, бягащата пътека, спортните съоръжения за баланс, дървената кушетка и тренажорът за активна и пасивна рехабилитация са закупени през тази учебна година, а проходилката е дарение.

3.2. Кабинет за физиотерапия със следното специализирано оборудване

- **Уред за ултразвукова терапия** – Терапията с ултразвук се използва при широк набор от състояния и основно при проблеми на опорно-двигателния апарат;
- **Уред за магнитна терапия**, предназначен за терапия с импулсно нискочестотно магнитно поле и използващ се за лечебно-възстановителни процедури, назначени от лекар-физиотерапевт;
- **Апарат за електростимулация** – стимулира хипотоничната мускулатура при деца с детска церебрална парализа;
- **Лампа с инфрачервена светлина** – подпомага отпускането на мускулатурата преди кинезитерапия. Използва се при синусити, тонзилити, бронхити и др.

Апаратът за електростимулация и лампата с инфрачервена светлина са закупени през настоящата учебна година. В кабинетите за кинезитерапия и физиотерапия се провеждат сесии с 43 деца и ученици от Пловдив и областта.

3.3. Солна стая

Солната стая на РЦПППО – Пловдив е изградена по Национална програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, модул 2 „Осигуряване на съвременна специализирана среда в специализирани обслужващи звена“, чрез модернизиране на материалната база за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности“. Стаята е оборудвана със специализирани уреди и апаратура и е проектирана по специфичен дизайн, използвайки, подсветка, форми и материали, фокусиращи се върху мултисензорния подход и холистичното въздействие на комплексни дейности.

3.4. Зала по психомоторика

Помещението е с мека настилка, оборудвано е с модул по двигателна активност на две нива с преса за преминаване, пързалка, басейн с топки; меки модули, люлки, уреди за баланс, батут и алпийска стена. Работата е с цел развитие на психомоторна координация, схема и образ на тялото, създаване на сигурно място, конструктивни и ролеви игрови компетентности.

3.5. Сензорна зала

Оборудвана е с най-съвременни уреди, чрез които се извършва базисна стимулация за развитие качествата на различните възприятия – тактилни, зрителни, слухови, обонятелни. Въртящи топки, бълбукаща водна кула със сменящи цветове, звездно небе, прожектор с релаксиращи изображения /море, небе, флуидни форми/, светлини в различен цвят, тежко одеяло, водна кула, меки възглавнички, аромати, интерактивен стенен панел. Сензорната стая се посещава под ръководството на психолога и ерготерапевта от РЦПППО – Пловдив, където се осъществяват терапевтични интервенции.

3.6. STEAM кабинет

Оборудван е с най-съвременна техника с фокус осигуряване на подкрепа и обучение на децата и учениците със специални образователни потребности в направленията – наука, технология, инженерство, изкуство и математика, като се акцентира на интердисциплинарния и приложен подход спрямо различните възрастови групи и потребности. Кабинетът разполага с 3D принтер, интерактивен дисплей с инсталиран Mozabook, устройство за контрол с поглед и специализиран софтуер Communicator 5 за концептуално и езиково развитие, количествени представи и базова грамотност, софтуер за деца от аутистичния спектър; интерактивен звуков панел, интерактивен светлинен панел, сензорни тухлички; биофийдбек оборудване, включващо системата **MiniBoard** – система за тренинг на концентрация на вниманието, равновесие и невро-мускулна координация с интерактивни компютърни игри, управлявани от балансиращите движения на трениращия; **DAVID delight** – релакс-система. Биофийдбек сензорна система **Breathing** за тренинг на дишането и вокализацията на звукове, с интерактивни компютърни игри, управлявани единствено от продължителността на издишването. През тази учебна година са закупени също Во Во Биофийдбек система за

вестибуларна рехабилитация, тренировка на зрително-моторна координация и концентрация на вниманието, както и Мозъчни игри на вниманието – игрова система за ХЕГ – невротренинг и корекционна работа при деца и възрастни с ХАДВ, екранна зависимост и поведенчески разстройства.

3.7. Логопедичен кабинет

Кабинетът е оборудван с **Монтесори материали**, чрез които се обогатява сетивният опит на децата, усъвършенства се грубата и фина моторика, създава се алгоритъм на прости логически операции. Те приканват детето да действа активно, да се концентрира и да изпитва радост от работата си. Насочени са към различни дейности според целта: занимания от реалния живот, сензорни, езикови, математика, природни науки, изкуство. Позволяват на подрастващите да учат и напредват със свое собствено темпо. Кабинетът е оборудван още с логопедични материали, тактилни форми, пъзели, игри, карти за създаване на сюжет по картина, кинетичен пясък, танграм и др. Работи се по метода “Монтесори”, както и в посока езиково-говорно развитие и корекция на артикулационни затруднения.

3.8. Кабинет „Ерготерапия“

Работата с ерготерапевт стимулира детското развитие в: глобалната моторика и сензорната обработка; фината моторика и развиването на умения; развитието на дейности; планиране, фокус върху изпълнение, преход между дейности и почивка; сензорна интеграция; самостоятелност. Материалите в кабинета са специално подбрани според целевата група и нуждите на децата и учениците, като през тази учебна година бяха закупени: комуникатор Go Talk Lite 20, детски микрофон с рекордер, терапевтични ножици, логопедични карти и игри, слушалки с костна проводимост за подобряване на речта, вниманието и паметта, орално-назални слушалки за логопедична терапия. Кабинетът е оборудван още с комплекти и инструменти за развитие на мануален праксис (игри “Направи си сам”), перфорирани листове с картон за бродирание и др.

3.9. Кабинет на сензорните педагози

Оборудван е с два броя брайлов принтер, като единият е дарен от родители. В кабинета има още мултифункционално устройство, устройство за топъл печат, което създава релефни изображения върху хартия, Брайлова пишеща машина, подвързваща машина и консумативи. Ползва се устройство MyEye 2.0 OrCam, което може да разпознава лица, да чете текст, да идентифицира продукти, като използва технологията на изкуствен интелект. Това устройство може да се прилага при деца и ученици със зрителна загуба на всяко ниво. През тази учебна година е закупен и се ползва брайлов дисплей. Кабинетът разполага също с учебници и учебни помагала за зрително и слухово затруднени, със специализирани дидактични материали. Сензорните педагози имат възможност да адаптират учебния материал за деца и ученици със сензорни нарушения с оглед предоставяне на равен достъп и качествено образование според индивидуалните потребности. Провежда се и лятна работа за Брайлово оgramотвяване.

3.10. Спортен кабинет с подкаст

С оглед популяризиране на дейността на РЦПППО – Пловдив и промяна на нагласите към децата със специални образователни потребности се обособи стая, в която екип от млади

ресурсни учители заснемат интервюта и озвучават видеа, свързани със събития и инициативи на Регионален център. Оборудвано с камера, аудио-система, микрофони и компютър. Създадена е подходяща среда и интериор за обезпечаване на дейността на спортния отбор по хокей на трева (трофеи, стикове, топки и друго спортно оборудване).

3.11. Арт ателие

Помещението е новооткрито и се използва за организиране и провеждане на творчески дейности със специалисти от РЦПППО – Пловдив и външни участници (занаятчии, художници и артисти). Кабинетът разполага със стена тип черна дъска за онагледяване на творческия процес и необходимите инструкции, за брейнсторминг и стимулиране на работата в екип. Заедно с това пространство за арт занимания е обособен малък кабинет, в който се помещават материалите за ръчно творчество, а на стените се разполагат продуктите от творческата дейност на участниците с цел стимулиране на тяхната мотивация и увереност в постиженията.

3.12. Кабинет „Занаяти“

Терапевтичното пространство има за цел да създаде атмосфера, в която децата със специални потребности да могат да се потопят в традиционните български занаяти и да развият своите компетентности и талант в различни творчески модули, които имат за цел да развият силните им страни и да им дадат възможност за усвояване на базови умения, в подкрепа на професионалното им развитие чрез достъпни дейности. Кабинетът е оборудван с тъкачен стан и материали за тъкане, като се предвижда включване и на други дейности, свързани с историческия бит на българина и ръчното изготвяне на предмети.

3.13. Кабинет по музикотерапия

В пространството за музикотерапия е създадена уютна обстановка, предразполагаща участието на децата и развитие на силните им страни. Музиката се използва като котерапевт за постигане на немусикални цели. Използват се всички елементи на музиката – поотделно или съвместно в зависимост от целта. Кабинетът е оборудван с музикални инструменти и игри за звукоподражание и формиране на музикален слух. Закупен е и синтезатор “Ямаха”, който се използва както за възпроизвеждане на музикални произведения от терапевта, така и за инструментални импровизации. Децата се изразяват с помощта на музикални инструменти: маракаси, клавиеси, тарамбука, дъжд, дайре, барабан, дървено конче, триангел, звънчета и др.

3.14. Школа по пиано

През тази учебна година е обособен кът за провеждане на уроци по пиано, в който млади таланти от РЦПППО – Пловдив развиват своите умения, подкрепени от Илиян Тиганев – диригент на Пловдивското певческо дружество “Ангел Букурещлиев”.

3.15. Заседателна зала

Помещението е с площ около 60 кв. м. и е оборудвано с мултимедия и екран. В него се провеждат педагогически съвети, оперативки, обучения и конференции. Обособени са зона за презентиращ и зона с работни места за педагогическите специалисти или гости на събития,

както и зона за отдих. Обзавеждането е с възможност за динамично разположение според целите на събитието.

3.16. Кабинети на РЕПЛРДУСОП

Дейността на РЕПЛРДУСОП в посока консултиране, методическа подкрепа, провеждане на заседания и извършване на оценки на деца и ученици, се осъществява в създадено за целите работно пространство в условията на комфорт, сътрудничество, подходяща физическа среда и психоклимат. Обособени са два кабинета, в които материалите са съобразени с различни възрастови групи, диагностичен инструментариум. За административната дейност са осигурени принтер, компютър, бюра, канцеларски материали.

4. Техника, кабинети и оборудване на РЦПППО – Пловдив

С навлизане на новите технологии в образователния процес се налага да се търсят по-атрактивни и технологични решения, които да отговарят на потребностите на съвременните деца. Използването на информационните и комуникационните технологии е съществен елемент на грамотността на всеки човек и необходимо условие за неговата лична и професионална реализация. РЦПППО – Пловдив разполага с 9 лиценза за Communicator 5 – система за допълваща алтернативна комуникация и 9 лиценза за Daria – софтуер за превръщане на текст в глас. Двата софтуера работят взаимосвързано и предоставят готови страници за комуникация, както и възможност за редакция и създаване на нови страници и допълнителна функционалност. Тези възможности могат да съдействат за ежедневно използване на текст към говор, обучение по език и граматика, развиване на различни познавателни функции чрез 3 големи групи приложения: **Emerging Communication** – интерактивни изображения, музика и игри за първоначално запознаване с контрол с поглед; **Symbol Communication** – възможност за избор на символи, чрез които се произнасят думи или цели фрази и **Text Communication** – екранни клавиатури за писане и произнасяне. Често използваните думи или фрази се запазват в речник и след това са налични. За оптималното функциониране на горепосочения специализиран софтуер са налични 9 лаптопа, притежаващи необходимите хардуерни характеристики, като 21 педагогически специалисти са обучени за работа с тях.

В кабинета на сензорните педагози през тази учебна година е закупен брайлов дисплей, който преобразува текстовата информация от екрана на компютър, таблет или смартфон в брайлов формат. С него потребителят може да прочете с пръсти, което осигурява достъпност, информираност и възможност за комуникация. Вторият брайлов принтер, с който кабинетът разполага от 2024/2025 учебна година, е закупен от родители като дарение и с благодарност към помощта, която са получили за детето си.

През 2024 – 2025 учебна година за педагогическите специалисти на РЦПППО – Пловдив бяха закупени абонаменти за платформата „Уча се“, като по този начин се дава възможност за поднасяне на учебното съдържание по достъпен и интересен начин, а различните модули – видео уроци, тестове, мисловни карти, STEM идеи дават възможност на учениците със СОП да развият своите компетентности през мултисензорното представяне.

Всички педагогически специалисти и административен персонал на РЦПППО – Пловдив са обезпечени с лаптопи или компютри, както и е осигурен достъп до специализиран

лицензиран софтуер според спецификата на дейност – счетоводен софтуер; ТРЗ софтуер; Microsoft office продукти.

През учебната година на педагогическите специалисти в РЦПППО – Пловдив са закупени електронни книги и дидактични материали по избор на стойност 200 лв. с оглед обезпечаване на специално-педагогическата дейност, повишаване на дигиталните компетентности и следване на тенденцията за дигитализация в образователно-възпитателния процес.

5. Терапевтични дейности, осигурени от РЦПППО – Пловдив

РЦПППО – Пловдив предлага **физиотерапия и кинезитерапия от двама терапевти**, като през учебната 2024/2025 година от тази услуга се възползват **43 деца и ученици** от град Пловдив и областта. Целта е да се подобрят двигателните умения, балансът, координацията и сензорната интеграция. Дейността е насочена към развиване не само на двигателни умения, но и на игрови, както и към подобряване на равновесие и координация. Формират се и се развиват естествено приложни позиции и движения: седеж, стоеж, ходене с помощни средства и самостоятелно. Използват се различни методики, прийоми и лечебен масаж, част от които терапевтът демонстрира на близките за провеждане на медицинска рехабилитация в домашна среда. В резултат на дейността се повлияват положително както физическото, така и психичното състояние на децата, които с желание участват в сесиите.

Терапията в солната стая на РЦПППО – Пловдив се предоставя на **36 деца и ученици от град Пловдив и областта**. Тя подпомага функциите на дихателната система и кожата, лечението на астма, настинки, ушни инфекции и бронхит. Въздейства благоприятно при различни алергии и кожни обриви. Солната стая в Регионалния център е модерно оборудвана и атрактивно декорирана, което привлича малките посетители. Терапевтичната дейност има релаксиращо действие в приятна обстановка с регулируем светлинен поток.

От **психомоториката** като терапевтична дейност се възползват **58 деца и ученици** от Пловдив и областта. Психолози от РЦПППО – Пловдив провеждат ежеседмични занимания в залата за психомоторика. Дейността е насочена към развитие на телесна схема и сензомоторна координация, подпомагане на осъзнаването на собственото тяло и укрепване на връзката между движение, емоция и мисъл. Методите се базират на психомоторни, психодраматични и сензорни практики за себепознание и себеизразяване в защитена среда. В модерно оборудваната зала и сензорния кът са осигурени всички необходими материали и стимули за провокиране на игровата активност. В резултат на този вид терапия у децата се подобряват възприятието за пространство и време, уменията за планиране и изпълнение на задачи, саморегулирането на емоции и поведение, както и уменията за общуване с връстници и възрастни.

Биофийдбек терапията като част от дейността на STEAM кабинета е насочена към регулиране на функционирането на нервната система, нормализиране на мозъчната възбуда и неволевите процеси в тялото чрез специализиран софтуер. От този тип терапия в РЦПППО – Пловдив се възползват **6 деца и ученици**. Прилага се **MiniBoard** – система за тренинг на концентрация на вниманието, равновесие и невро-мускулна координация с интерактивни компютърни игри, управлявани от балансиращите движения на трениращия. В терапията е включена и сензорната система **Breathing** за тренинг на дишането и вокализацията на звукове

с интерактивни компютърни игри, управлявани единствено от продължителността на издишването. Освен с този специализиран софтуер, STEAM кабинетът е оборудван с 3D принтер, интерактивен дисплей с инсталиран Mozabook, устройство за контрол с поглед и специализиран софтуер Communicator 5 за концептуално и езиково развитие, количествени представи и базова грамотност, софтуер за деца от аутистичния спектър; интерактивен звуков панел, интерактивен светлинен панел, сензорни тухлички релакс система **DAVID delight**.

Логопедична, Монтесори и ерготерапия провеждат трима логопеди в РЦПППО – Пловдив. Основна цел на ерготерапията, в която участват **34 деца и ученици** е изграждане или подобряване на умения за игра, самообслужване, комуникация и учене, емоционална регулация и саморегулация. В резултат от проведените занимания у децата се изграждат умения за самостоятелно извършване на ежедневни дейности, следване на кратки инструкции, игра и комуникация в структурирана среда и извън нея. От Монтесори терапия се възползват **11 деца и ученици**. Дейностите са насочени към работа на детето с учебния материал, което подпомага индивидуалния напредък и развитието на всяко дете. Материалите приканват детето да действа активно, да се концентрира и да изпитва радост от работата си. За всяка терапевтична сесия средата се организира спрямо целта на дейността: занимания от реалния живот, сензорни, езикови, математика, природни науки, изкуство. Логопедична работа в РЦПППО – Пловдив, насочена към развитие, подобряване и усъвършенстване на общите езикови способности, се извършва с **3 деца и ученици**. Терапевтичните сесии целят развитието на артикулационния и мануалния праксис. В резултат на работата се отчита подобрене на вербалните и невербалните комуникативни умения, разбирането и познавателните процеси и фината моторика.

До света на изкуството децата и учениците имат възможност да “се докоснат” в арт ателието “Сръчни ръчички” на РЦПППО – Пловдив, където творят работливите ръце на **26 млади таланти** в Пловдив и областта. Заниманията позволяват да се увеличат възможностите за изява на силните страни на децата и учениците чрез интегрирането на творчески задачи, работа по проект, визуализация с постер, колаж и други интерактивни методи. Осигуряването на тази възможност води до подобряване на самооценката, осъзнаване на своето място в средата и повишаване на увереността в собствените постижения. Силно приобщаващ характер имат работата по двойки и работата в група. Специално място в арт ателието тази учебна година зае изработването на гривни от естествени камъни. Материалите са закупени от дарение на ТТЕС Foundation – след одобрена кандидатура на РЦПППО.

Занаятчийското ателие “Нишките, които ни свързват” за втора поредна година предлага възможност за изява на творческия потенциал на **деца и ученици от 4 детски градини и училища** в Пловдив и областта. Младите таланти изработват изделия на тъкачен стан, като заниманията са съобразени с интереса и възможностите им – от по-опростени малки станчета към по-големи и по-сложни продукти. В резултат на дейността са подобрени самостоятелността и желанието за изява на децата и учениците, стимулира се изявата на силните им страни, насърчава се креативността. Гордост у младите творци предизвика участието им в малка изложба по време на традиционния концерт на РЦПППО – Пловдив “Заедно”, в който бяха демонстрирани близо 20 продукта на детското ръчно творчество.

Музикотерапията като част от терапевтичната дейност затвърди своята позиция в РЦПППО – Пловдив през учебната 2024/2025 година. Все повече родители изявяват желание дейността да бъде включена в терапията на децата им, като към момента в нея участват **30**

деца и ученици от град Пловдив и областта. Заниманията се провеждат ежеседмично от двама музикотерапевти под формата на рецептивна и активна музикотерапия, като се стимулират компенсаторните възможности на всяко дете. Дейностите са насочени към психо-физичното развитие и подобряване на познавателните функции на участниците чрез слушане на музика, възпроизвеждане на песен, инструментални импровизации с различни музикални инструменти, двигателни импровизации и др. Специалистите работят за развиване на емоционалната интелигентност у децата, което подпомага на подрастващите да се приобщят успешно към живота на общността. В резултат на това се повишават комуникативните възможности, развиват се моториката и координацията на движенията, стимулират се креативността и себеизразяването. Децата са мотивирани да участват по време на заниманията, като особен интерес предизвикват у тях подвижните игри. Този свой порив те изразиха на сцената на Драматичния театър по време на традиционния концерт “Заедно” със своя атрактивен танц “Мики Маус”. Представянето завърши с много усмивки и аплодисменти.

От началото на календарната година **7 деца и ученици** посещават **уроци по пиано** в РЦПППО – Пловдив. Ръководител на школата е Илиян Тиганев – диригент на Пловдивското певческо дружество “Ангел Букурещлиев”. Дейността е подкрепена от Микеле Санторелли, който зарадва специалните деца с поредното си щедро дарение. Лично избра и закупи от Германия ново акустично пиано за заниманията в Регионалния център. Инструментът носи много вълнение, а младите изпълнители чакат с нетърпение всяка следваща среща с музиката. На две от децата от Центъра, Иван Титюков и Зорница Кънчева, дарители предоставиха пиана, за да развиват младите музиканти в домашни условия своя талант.

Иновация в предоставените от Регионалния център дейности е създаденият в началото на учебната 2024/2025 година **клуб по народни танци “Шарена певица”**. В него участват **12 деца и ученици**, които са подкрепени от 8 доброволци, педагогически специалисти от РЦПППО – Пловдив. Заниманията се провеждат два пъти седмично с продължителност 1 астрономически час. Основната цел е създаването на подкрепяща среда, в която участниците да се обучават чрез забавление. Двигателните активности съдействат за подобряване на баланс, координация, ритмичност, груба моторика. Едновременно с това се цели у подрастващите да се “посеят семенцата” на любов към българския фолклор и национална идентичност. По време на репетициите децата се запознаха с популярни музикални инструменти от българския фолклор, елементи на народни облекла и аксесоари.

През **месец декември** за децата от клуба бе организирано коледно тържество, а през **месец март** в клуба се организира пролетно тържество с гост гайдар Мартин Айренски, който запозна младите танцьори визуално и слухово с инструмента. Кулминацията на годината за клуба бе участието на “Шарена шевица” в концерта “Заедно” на сцената на Драматичния театър в Пловдив. Танцьорите, облечени в красиви народни облекла, с усмивка и увереност представиха своята хореография. Клубът по народни танци се превърна в пространство на радост, приемане и растеж. Уверените стъпки и създадените приятелства са най-яркото доказателство, че танцът сближава и обединява.

От изнесените данни става ясно, че през учебната година в терапевтичните кабинети са реализирани **282 посещения седмично** от деца и ученици в Пловдив и областта. РЦПППО – Пловдив се посещава от **94 деца**, като всяко от тях участва средно в **2 – 3 дейности**. Включването в терапиите удовлетворява необходимостта и желанието на над **90 семейства** детето им да получава терапевтична подкрепа от специалистите, работещи в Центъра. Все

повече родители търсят възможност за допълнителна терапевтична работа и за развиване на силните страни на децата след регистриране на необходимост от подкрепа. Имайки предвид, че по-голяма част от тези деца и ученици са от населени места извън областния град можем да твърдим, че РЦПППО – Пловдив има ресурса и амбицията да покрие дейностите за подкрепа на личностното развитие на децата със СОП в един по-широк мащаб. Това зависи и от демографския показател, който дава индикация за острия недостиг на специалисти и услуги в по-малките градове и села. Допълнителните дейности подпомагат формирането и развиването на практически умения за самостоятелност на участниците и бъдеща професионална ориентация.

Анализ на състоянието на физическата среда в училищата и детските градини

През 2024/2025 година педагогически специалисти от РЦПППО – Пловдив осъществяват допълнителна подкрепа в **195 образователни институции** на територията на град Пловдив и областта. **112 от институциите разполагат с ресурсен кабинет, а в 83 такъв все още не е обособен.** В проценти, това са **57% срещу 43%**, като за сравнение предходната учебна година без ресурсен кабинет са били 52%. Делът на детските градини и училищата без адаптирано пространство за работа е намалял с 9% спрямо предходната учебна година: обновени са 37 ресурсни кабинета, като 17 от тях са нови. Данните показват, че остава сериозен процентът на образователни институции без ресурсен кабинет, въпреки усилията от страна на специалистите за повишаване на информираността и подкрепа при създаването на такива пространства. В институциите без кабинет все още се налага да се търсят свободни стаи за работа, а те често не са обезопасени и адаптирани към спецификата на допълнителната подкрепа, което затруднява целесъобразното ѝ предоставяне.

Всички ресурсни специалисти са обезпечени с дидактични материали и техника от РЦПППО – Пловдив. **В общо 121 образователните институции са закупени на място дидактични материали и техника през учебната 2024/2025 година** – изразходвани са целеви средства от бюджета за допълнителна подкрепа за децата и учениците със специални потребности в **62% от общия брой институции**. Едва 38 училища и детски градини или **по-малко от 20% осигуряват на място консумативи за наличната техника**, което затруднява целесъобразното и разумно реализиране на административно-техническата дейност на екипите за подкрепа за личностно развитие.

За 86 образователни институции специалисти съобщават, че не получават данни за изразходваните средства, от което можем да направим извода, че все още е проблемен въпросът за оползотворяване на средствата, които се отпускат на образователните институции за осигуряване на подкрепяща среда на деца и ученици със СОП и механизмите за целевото им използване.

Към подкрепящата среда в детските градини и училищата на територията на град Пловдив и областта са включени следните улеснения и оборудване: **13 асансьора, 46 рампи, 17 тоалетни за инвалиди, 152 физкултурни салона и 65 логопедични огледала.** Изградена е маркировка в **43 образователни институции**. Асансьорите се намират в следните образователни институции в град Пловдив и областта: ДГ „Космонавт“ гр. Пловдив, ДГ „Буратино“ гр. Пловдив, ДГ „Славей“ гр. Пловдив, ДГ „Чайка“ гр. Пловдив (2бр.), ДГ „Каменица“ гр. Пловдив, ДГ „Детски свят“ гр. Садово, ДГ „Синчец“ с. Браниполе, ПГТСТ „Гоце Делчев“ гр. Пловдив, ПГТ „Проф. д-р Асен Златаров“ гр. Пловдив, ОУ „Екзарх Антим

I” гр. Пловдив, СУ „Васил Левски“ с. Маноле, СУ „Петко Р. Славейков“ гр. Кричим.

Техника, кабинети и оборудване на образователните институции със собствени екипи

През учебната 2024-2025 образователните институции със **собствени екипи са 70**. От тях 4 са стартирали самостоятелно осигуряване на ресурсното подпомагане в началото на учебната 2024/2025: ДГ „Мир“ гр. Пловдив; ДГ „Радост“ гр. Калофер, СУ „Васил Левски“ с. Караджово, СУ „Княз Борис I“ гр. Асеновград и ОБУ „Пенчо Славейков“ гр. Пловдив.

Име	Брой деца със специални потребности
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ БРАТЯ МИЛАДИНОВИ - ГР. ПЛОВДИВ	36
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ХРИСТО ПРОДАНОВ - ГР. КАРЛОВО	33
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ПЕТКО КАРАВЕЛОВ - ГР. АСЕНОВГРАД	32
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ - ГР. АСЕНОВГРАД	31
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ХРИСТО. Г. ДАНОВ ГР.ПЛОВДИВ	30
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ СВ. СОФРОНИЙ ВРАЧАНСКИ - гр. ПЛОВДИВ	30
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ - ГР. ПЛОВДИВ	26
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ВАСИЛ ЛЕВСКИ - ГР. КАРЛОВО	25
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ИВАН ВАЗОВ - ГР. СОПОТ	25
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ СВЕТИ СЕДМОЧИСЛЕНИЦИ - ГР. ПЛОВДИВ	25
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ П.К. ЯВОРОВ - ГР. ПЛОВДИВ	25
ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПЕТЪР ПАРЧЕВИЧ - ГР. РАКОВСКИ	25
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ НАЙДЕН ГЕРОВ - ГРАД ПЛОВДИВ	23
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ Д-Р ПЕТЪР БЕРОН - ГР. ПЛОВДИВ	22
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ СВЕТИ КОНСТАНТИН-КИРИЛ ФИЛОСОФ - ГР. ПЛОВДИВ	22
ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ ЙОРДАН ЙОВКОВ - ГР. ПЛОВДИВ	21
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ РАЙНО ПОПОВИЧ - ГР. КАРЛОВО	21
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ЯНЕ САНДАНСКИ - ГР. ПЛОВДИВ	21
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ДИМИТЪР МАТЕВСКИ - ГР. ПЛОВДИВ	20
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ПРОФЕСОР Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ - ГРАД ПЪРВОМАЙ	20
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР ГР. ПОЛВДИВ	19
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ГЕОРГИ КАРАСЛАВОВ ГР. ПЪРВОМАЙ	17
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ХРИСТО СМИРНЕНСКИ ГР. РАКОВСКИ	17
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ХРИСТО СМИРНЕНСКИ - ГР. БРЕЗОВО	17
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ОТЕЦ ПАИСИЙ - ГРАД АСЕНОВГРАД	17
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ ГР. ПЛОВДИВ	17
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ РАЙНА КНЯГИНЯ - ГР. ПЛОВДИВ	16
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ДИМИТЪР ТАЛЕВ - ГР. ПЛОВДИВ	15
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ЗАХАРИ СТОЯНОВ ГРАД ПЛОВДИВ	15
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ХРИСТО БОТЕВ - ГР. СЪЕДИНЕНИЕ	15
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ - ГР. ПЪРВОМАЙ	14

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ КОНСТАНТИН ВЕЛИЧКОВ - ГР. ПЛОВДИВ	14
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ ГР. ПЛОВДИВ	14
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ЦАР СИМЕОН ВЕЛИКИ - ГР. ПЛОВДИВ	14
ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ - ГР. ПЛОВДИВ	14
ДЕТСКА ГРАДИНА ЗОРНИЦА - ГР. АСЕНОВГРАД, ОБЩ. АСЕНОВГРАД	14
ДЕТСКА ГРАДИНА ЕЛИЦА - ГР. ПЛОВДИВ	13
ДЕТСКА ГРАДИНА ЩАСТЛИВО ДЕТСТВО - ГР. ПЛОВДИВ	13
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ПЕТЪР БОНЕВ - ГР. ПЕРУЩИЦА	13
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ СВ.КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ - ГРАД ПЛОВДИВ	13
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ НИКОЛА Й. ВАПЦАРОВ - ГР. АСЕНОВГРАД	12
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ СИМОН БОЛИВАР - ГР. ПЛОВДИВ	12
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ВАСИЛ ЛЕВСКИ - С. РОГОШ	11
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ВАСИЛ ЛЕВСКИ- гр. ПЛОВДИВ	11
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ЕЛИН ПЕЛИН - ГР. ПЛОВДИВ	11
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ - ГР. ПЛОВДИВ	11
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ХРИСТО СМИРНЕНСКИ ГРАД ХИСАРЯ	11
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ВАСИЛ ЛЕВСКИ СЕЛО КАРАДЖОВО	11
НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ НЕДЕЛЯ ПЕТКОВА - ГР. СОПОТ	10
ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ ХРИСТО БОТЕВ - С. ДЪЛГО ПОЛЕ	10
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ГЕО МИЛЕВ - ГРАД ПЛОВДИВ	10
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ НЕОФИТ РИЛСКИ - С. ЯГОДОВО	10
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ СВ. КНЯЗ БОРИС ПЪРВИ - ГР. АСЕНОВГРАД	10
ДЕТСКА ГРАДИНА КРЕМЕНА - ГР. ПЛОВДИВ	9
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ХРИСТО БОТЕВ - ГР. РАКОВСКИ	9
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ГЕН. КАРЦОВ - С. ХРИСТО ДАНОВО	8
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ДРАГАН МАНЧОВ ГР. ПЛОВДИВ	7
ДЕТСКА ГРАДИНА МИР - ГР. ПЛОВДИВ	7
ДЕТСКА ГРАДИНА СНЕЖАНКА ГР. ПЛОВДИВ	7
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ - ГР. ПЛОВДИВ	6
ДЕТСКА ГРАДИНА ПЕРУНИКА - гр. ПЛОВДИВ	5
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ХРИСТО. Г. ДАНОВ - с. РОЗИНО	5
ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ ХРИСТО ГРУЕВ ДАНОВ ГРАД КЛИСУРА	5
ДЕТСКА ГРАДИНА ОСМИ МАРТ ГРАД ПЪРВОМАЙ	4
ДЕТСКА ГРАДИНА ПЪРВИ ЮНИ - ГРАД КАРЛОВО	4
ДЕТСКА ГРАДИНА ЗОРНИЦА ГРАД КАРЛОВО.	3
ДЕТСКА ГРАДИНА ПРИКАЗЕН СВЯТ - ГР. СОПОТ	2
ДЕТСКА ГРАДИНА РАДОСТ - ГР. КАЛОФЕР	1
ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА - ГР. ПЛОВДИВ	144
СПЕЦИАЛНО УЧИЛИЩЕ ЗА УЧЕНИЦИ С УВРЕДЕН СЛУХ ПРОФ. Д-Р СТ. БЕЛИНОВ - ГР. ПЛОВДИВ	83

Тези образователни институции осигуряват допълнителната подкрепа на **1 269** деца и ученици със специални потребности, като от тях **96** са в детските градини – **76** са в общообразователни детски градини, **13** в специална група в ДГ „Елица“ и **8** в специална детска градина за деца с увреден слух, **954** са в училища със собствени екипи, **144** в ЦСОП и **75** се

обучават в специално училище за ученици с увреден слух. Всички отчитат, че са осигурили достъпна архитектурна среда, ресурсни кабинети и дидактични материали. В СУ „Св. Кирил и Методий“ – Пловдив е осигурена Монтесори среда, в 9 образователни институции – СУ „Найден Геров“ – Пловдив, СУ „Св. Седмочисленици“ – Пловдив, СУ „Св. Софроний Врачански“ – Пловдив, СУ „Константин Величков“ – Пловдив, СУ „П. Каравелов“ – Пловдив, ОУ „П. Каравелов“ – Асеновград, СУ „Симон Боливар“ – Пловдив, ДГ „Елица“ – Пловдив, ДГ „Зорница“ – Асеновград, СУ „Асен Златаров“ – Първомай, ОУ „П. Берон“ – Пловдив и СУ „Д. Матевски“ – Пловдив, освен ресурсен кабинет има и логопедичен кабинет. Тоалетни за инвалиди има в две образователни институции – СУ „Св. Кирил и Методий“ – Пловдив и СУ „Димитър Матевски“ – Пловдив. Асансьор има в 3 от 70 образователни институции – СУ „Св. Кирил и Методий“ – Пловдив, СУ „Св. Софроний Врачански“ – Пловдив и СУ „Хр. Ботев“ – Съединение.

Специалистите, които осигуряват допълнителна подкрепа в образователните институции със собствени екипи са **100 ресурсни учители (89** от тях на пълен щат и **11** ресурсни учители с непълна заетост), **70** психолози или педагогически съветници, **65** логопеди, **1** УДНЗ и **3** РСГ на граждански договор, както и двадесет и двама помощник на учителя. От данните можем да направим извода, че въпреки нормативно разписаните задължения са налице дефицити по отношение на осигуряване на пълен екип за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците със специални образователни потребности. Макар на пръв поглед броят на включените специалисти да създава впечатление за наличие на стабилна подкрепяща структура, по-задълбоченият анализ на данните разкрива определени дефицити. На първо място, дялът на ресурсните учители с непълна заетост показва, че не всички образователни институции разполагат с достатъчно пълноценна подкрепа на място, което може да води до компромиси в интензивността и последователността на предоставяната помощ. Липсата на щатни длъжности за всички необходими специалисти предполага, че подкрепата е неравномерно разпределена и често се оказва реактивна, а не превантивна.

Освен това, наличието само на един специалист от типа УДНЗ и ограничен брой логопеди и помощници на учителя поставя под съмнение възможността за ефективно адресиране на широкия спектър от индивидуални потребности при децата със СОП – в институции с по-висока концентрация на такива деца и ученици. Това ограничава възможността за цялостно прилагане на интердисциплинарния подход, заложен в нормативната уредба и в Концепцията за приобщаващо образование.

Наличието на специалисти на граждански договори допълнително подчертава временния и неустойчив характер на част от подкрепата, което е в противоречие с принципа за осигуряване на продължителна и системна грижа. Нестабилността на екипите и ограниченият достъп до определени специалисти могат да доведат до пропуски в диагностицирането на затрудненията, както и до забавяне в осъществяването на съответните интервенции.

На базата на тези наблюдения можем да направим обосноваания извод, че въпреки нормативно регламентирания изисквания за състав и функции на екипите за подкрепа на личностното развитие, в реалната практика се наблюдава недостиг на човешки ресурси, който застрашава пълноценното функциониране на модела на приобщаващо образование. Това налага спешна необходимост от анализ на нуждите на местно ниво, безапелационно увеличаване на щатните бройки и предоставяне на устойчиви условия за работа и

професионално развитие на подкрепящите специалисти.

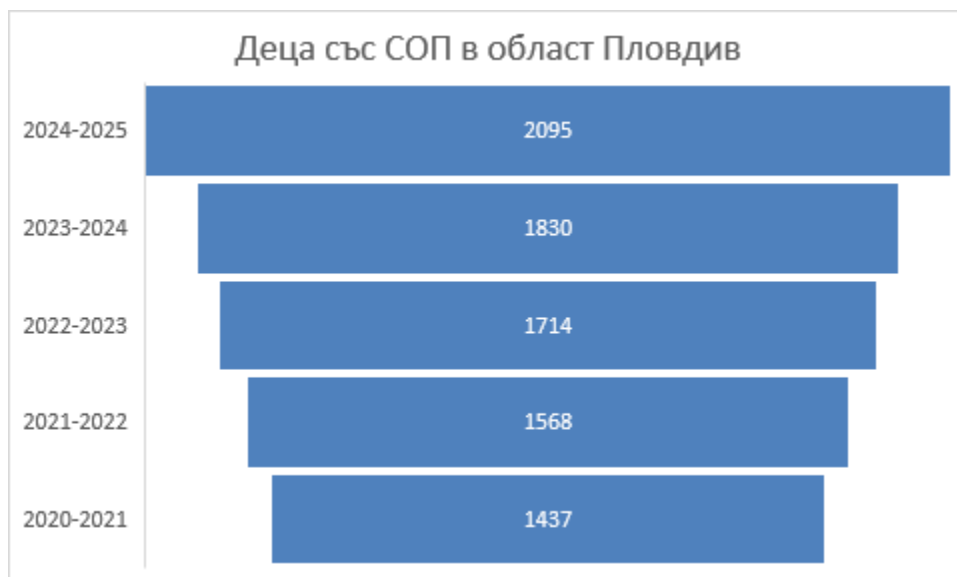
	Брой деца ДГ – гр. Пловдив	Брой деца ДГ – Пловдив Област	Брой деца училища – гр. Пловдив	Брой деца училища – област Пловдив	Общ брой деца
РЦПППО	221	177	198	230	826
Образователни институции със собствен екип	68	29	575	453	1125

	Общ брой 2024/2025	Общ брой 2023/2024	Общ брой 2022/2023г.	Общ брой 2021/2022г.	Общ брой 2020/2021г.
РЦПППО – Пловдив	826	757	693	619	604
Външни екипи (СУУУС “Проф. д-р Стоян Белинов“ гр. Пловдив и ДГ “Елица” гр. Пловдив	1125	1073	1021	949	833

Данните сочат, че за период от 5 учебни години децата към РЦПППО – Пловдив са се увеличили приблизително с 30%, а към образователните институции със собствени екипи приблизително с 40%. Увеличението на броя на децата със СОП в двете системи за подкрепа – РЦПППО и училищата със собствени екипи – е показател за: по-добра диагностика и достъп до подкрепа; положителна промяна в обществените нагласи и постепенно изграждане на устойчива мрежа за приобщаващо образование. Този ръст изисква целенасочени действия за гарантиране на качеството и ефикасността, осигуряване на специалисти и финансиране.

Външни екипи	Общ брой 2024/2025	Общ брой 2023/2024	Общ брой 2022/2023г.	Общ брой 2021/2022г.	Общ брой 2020/2021г.
Училища и ДГ	1029	834	782	728	599
ЦСОП	144	135	123	113	116
ДГ „Елица“ (специални групи)	13	13	13	9	16
СУУУС “Проф. д-р Стоян Белинов“ гр. Пловдив	83	91	104	99	102

В края на учебната година децата и учениците на ДПЛР към РЦПППО – Пловдив са **826**. Тези към образователни институции със собствени екипи са **1125**. Общия брой деца със СОП за областта през учебната 2024/2025г. е 2095.

Фиг. 1 Деца със специални образователни потребности в област Пловдив

Както се вижда ясно от приложената диаграма, през последните пет учебни години се наблюдава **устойчиво нарастване на броя на децата със специални образователни потребности (СОП)**. Средният годишен прираст е около **10%**, което е показател не само за нарастващия брой диагностицирани случаи, но и за **подобрената идентификация и чувствителност на образователната система** към нуждите на тези деца.

Този ръст е резултат от няколко взаимосвързани фактора:

- Повишена информираност сред родителите и педагогическите специалисти относно важността на ранната диагностика и интервенция;
- Разширяване на обхвата на подкрепящите услуги и увеличаване на доверието в тях;
- Постепенно отпадане на стигмата, свързана с получаването на допълнителна подкрепа;
- Подобро сътрудничество между образователни институции, специалисти и медицински структури.

На база на тази тенденция може да се направи обоснована прогноза, че **броят на децата с необходимост от допълнителна подкрепа за личностно развитие (ДПЛР)** ще продължи да нараства в следващите години. Това поставя пред системата редица предизвикателства, сред които:

- Необходимост от **планиране на кадрови ресурси** – назначаване на нови специалисти (ресурсни учители, психолози, логопеди и др.);
- Разширяване на капацитета на РЦПППО и образователните институции със собствени екипи;
- Осигуряване на **устойчива и равномерна подкрепа** в цялата област, включително и в малки населени места;
- Продължаващо повишаване на квалификацията на педагогическите кадри в областта на приобщаващото образование.

Настоящите данни и отчетената динамика ясно очертават нуждата от **дългосрочно стратегическо планиране**, с фокус върху развитие на човешкия ресурс, техническата безопасност и системната подкрепа за образователните институции, така че да се гарантира **качествена, навременна и ефективна подкрепа** за всяко дете със СОП.

Данните показват тенденцията за увеличаване на броя на децата и учениците, подпомагани от собствени екипи, както и поетапно увеличаване на броя на образователни институции, осигуряващи самостоятелно ресурсното подпомагане. Три пъти по-бързо е нарастването на броя на децата със специални потребности в образователните институции със собствени екипи, в сравнение с тези към РЦПППО – Пловдив. **В град Пловдив учениците, които получават ДПЛР от екипи към образователните институции са 584 а от РЦПППО – Пловдив 198.** Тук се отчита реализиране на политиката на МОН за приобщаващо образование, която да се осъществява от специалисти на място в детските градини и училищата. В област Пловдив учениците, които получават ДПЛР от екипи към образователните институции са два пъти повече в сравнение с РЦПППО – **452** със собствени екипи, и **230** към РЦПППО – Пловдив. Детските градини в областта преобладаващо ползват РЦПППО – Пловдив за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие. Децата в детските градини със собствени екипи в град Пловдив са **47**, а към РЦПППО - Пловдив **198**, а децата в детски градини със собствени екипи в област Пловдив са **23**, а към РЦПППО – **177**. Различията са резонни предвид демографската специфика в по-малките градове и села в областта, в които често има по едно или две деца със специални образователни потребности в образователните институции. За разлика от повечето области в България, област Пловдив има множество градове и села, в които детските градини и училища не са със затихващи функции и продължават да съществуват, въпреки демографската криза в страната.

Анализирайки данните можем да направим следите обобщени изводи:

- За 5 години, броят на децата, обхванати от РЦПППО, е нараснал с ~30%.
- За същия период, броят на децата чрез външни (собствени) екипи е нараснал с ~40%.
- Темпът на увеличение е приблизително еднакъв, но вече съотношението се измества в полза на самостоятелно организираното подпомагане.
- Ясно се вижда по-голяма концентрация на собствени екипи в град Пловдив, което съответства на по-добрата кадрова безопасност и възможностите на институциите.
- В областта, въпреки усилията, детските градини продължават да разчитат основно на РЦПППО – особено в малки населени места, където броят на децата със СОП е ограничен.
- Динамиката в град Пловдив е водеща, но областта също бележи стабилен растеж, особено в училищния сегмент.
- Различията между град и село остават съществени – нужни са гъвкави подходи спрямо демографската картина.
- РЦПППО – Пловдив запазва ролята си, особено в ДГ в областта, където самостоятелни екипи все още не са устойчиво изградени.
- Въпреки, че в специализираните институции като СУ за УУС, и специална група в

ДГ „Елица“ не се отчита увеличаване на броя на децата, въпреки увеличения общ брой деца, те остават важен стълб в подкрепата за личностно развитие и възможна алтернатива за определена група деца.

Образователните институции, които ползват специалисти от РЦПППО – Пловдив през учебната 2024/2025 година, са **195 на брой**. Това включва както детски градини, така и училища в град Пловдив и в по-отдалечени населени места от областта. Тази стабилна цифра потвърждава устойчивата роля на Регионалния център като основен партньор в осигуряването на допълнителна подкрепа за личностно развитие (ДПЛР) в институции, които не разполагат с вътрешни специалисти.

Средният брой деца и ученици в група на един ресурсен учител, работещ към РЦПППО – Пловдив, е приблизително **11**, което е в рамките на нормативно допустимото. Важно е да се подчертае, че този показател е постигнат въпреки необходимостта от работа в няколко различни институции. Ресурсните учители от центъра обхождат средно **по три образователни институции**, което изисква добра организация на дейностите, координация с персонала на място и висока степен на гъвкавост.

В детските градини със собствени екипи се наблюдава тенденция към работа с **по-малки групи** – средно с **по 8 деца със специални образователни потребности (СОП)** на един ресурсен учител. Това позволява индивидуализиране на подкрепата и създаване на по-благоприятна среда за развитие. В училищата със собствени екипи, съотношението е малко по-високо – средно **11 деца на един ресурсен учител**, но отново в рамките на допустимото.

С въвеждането на **новата функционалност в НЕИСПУО** (Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование) през месец декември 2024 г., беше наложено стриктно спазване на нормативното изискване за максимум **12 деца в група на ресурсен учител**. Това допълнително затвърди нуждата от:

- нови назначения на ресурсни учители;
- преразпределение на натовареността;
- планиране на часове за ресурсно подпомагане, съобразено с **индивидуалните потребности на всяко дете**.

Този нормативен контрол способства за подобряване на качеството на подкрепата, като ограничава пренатоварването на специалистите и гарантира по-ефективна индивидуална работа с всяко дете. Налице е положителна тенденция в ангажираността на образователната система – дори в **малките и отдалечени населени места**, където броят на децата със СОП е ограничен, **се търси и използва активно мобилната експертиза на РЦПППО – Пловдив**. Центърът остава незаменимо звено, което осигурява равен достъп до качествено ресурсно подпомагане за всички деца, независимо от местоживеенето им.

В заключение, данните и промените в системата ясно показват, че образователната среда в Пловдивска област продължава да се адаптира, развива и **активно следва политиката на приобщаващо образование**, с приоритет върху нуждите и интересите на всяко дете.

I. КАДРОВА ОСИГУРЕНОСТ

Общият персонал на РЦПППО – Пловдив е **114 щата**, от които **108 педагогически** и **6**

непедагогически. От началото на учебната 2024/2025 година са разкрити 4 нови щата логопед и 2 психолог и 13 нови ресурсни групи. Общо **19 нови педагогически щата и 1,5 - непедагогически** –

Дейността на РЦПППО – Пловдив е структурирана в три сектора:

- **Сектор „Методическа дейност, оценка и насочване за допълнителна подкрепа за личностно развитие“** изпълнява дейности, определени в чл. 190, ал. 3 от ЗПУО. Основният състав на екипа се състои от 13 човека – 3 психолози от РЦПППО – Пловдив, 4 логопеди от РЦПППО – Пловдив, 3 специални педагози от РЦПППО – Пловдив, специален педагог от ЦСОП, представител на ОДЗ – Пловдив, рехабилитатор на слуха и говора от СУ за УУС. При установена необходимост в Екипа се включват рехабилитатор на слуха и говора, педагог на зрително затруднени деца и ученици, медицинско лице – педиатър. В края на учебната година, във връзка с писмо на МОН с № 9122-1/28.04.2025г. се наложи разширяване на РЕПЛР с 5 психолози, 4 логопеди, 5 специални педагога и 1 рехабилитатор на слуха и говора. Необходимостта от това бе наложена от кампанията за определяне на интензивността на допълнителната подкрепа на всички деца със специални потребности, обучаващи се в училищата и детските градини в област Пловдив. В резултат на което бяха сформирани 6 мобилни екипа, които на място в училището или детската градина осъществяваха дейности по оценка или одобрение за определяне на интензивност на ДПЛР в картата за функционална оценка. С годините секторът се утвърди, като важно експертно звено, осигуряващ качество, последователност и индивидуализиран подход при оценката, одобрението, насочването на децата и учениците и оказването на методическа подкрепа на педагогическите специалисти. в област Пловдив. Работата му е ключова за успешното реализиране на принципите на приобщаващото образование, като гарантира, че всяко дете получава необходимата подкрепа съгласно своите индивидуални потребности и възможности. Ръководител на РЕПЛРДУСОП е г-жа Димана Ибушева –старши експерт Приобщаващо образование, която е утвърден професионалист с дългогодишен опит и експертиза в областта на специалните потребности и приобщаващото образование. Дейността на сектора се координира от Диана Дремова – заместник-директор на РЦПППО – Пловдив.

- **Сектор „Ресурсно подпомагане и прилагане на терапевтични програми при деца и ученици със СОП“**, в състава на който са включени 103 педагогически специалисти – 72 ресурсни учители, 1 педагог на зрително затруднени деца и ученици и 2 рехабилитатор на слуха и говора, 13 психолози, 15 логопеди, които осъществяват дейности, свързани с ресурсното подпомагане на децата и учениците със СОП в институции без собствени екипи. Секторът изпълнява ключова функция при осигуряване на равен достъп до качествено образование, осигурявайки ресурсно подпомагане в условия, при които институциите не разполагат със собствени ресурси. Чрез добре изградена логистика и професионална координация, специалистите от сектора покриват територията на област Пловдив, където липсват кадри. Дейността на сектора се координира от д-р Маргарита Енчева – заместник-директор на РЦПППО – Пловдив.

- **Сектор „Административно-стопанска дейност“** – с ръководител Славянка Хатибова – заместник-директор АСД и състав: главен счетоводител, специалист УЧР, музикотерапевти – 2, арт-терапевт, хигиенисти – 2-ма и двигателен рехабилитатор – 2-ма.

Разработени са вътрешни правила за подбор и организация на управление на човешките ресурси. За осъществяването на своите правомощия по подбор на кандидати, директорът

назначава Комисия. Създадена е процедура за подбор (Бланка на кандидата от проведено интервю за работа), включваща разглеждане на документи, „Тест за компетентност на ресурсния учител” и събеседване. От началото на учебната 2024 - 2025 година се извърши подбор и въвеждане в работата на **36** нови колеги, преминали през процедура за въвеждане в работата. Това е ясен индикатор за разширяване на дейността и укрепване на кадровия състав.

Изготвен и утвърден е списък Образец № 3, поименно и структурно щатно разписание, които своевременно се актуализират.

Активно действащ е сформираният Комитет за безопасни условия на труд, който обучава новоназначени колеги и периодично извършва инструктаж, свързан с безопасност на труда.

В РЦПППО – Пловдив е създадена организация за екипна работа. За осъществяването и са сформирани: Екип по архивиране, Екип за въвеждане в работата на новоназначени колеги, Екип за подпомагане административната дейност на директора, Екип по връзки с обществеността, Екип подкаст, Екип събития.

1. Брой специалисти по видове квалификация и възраст

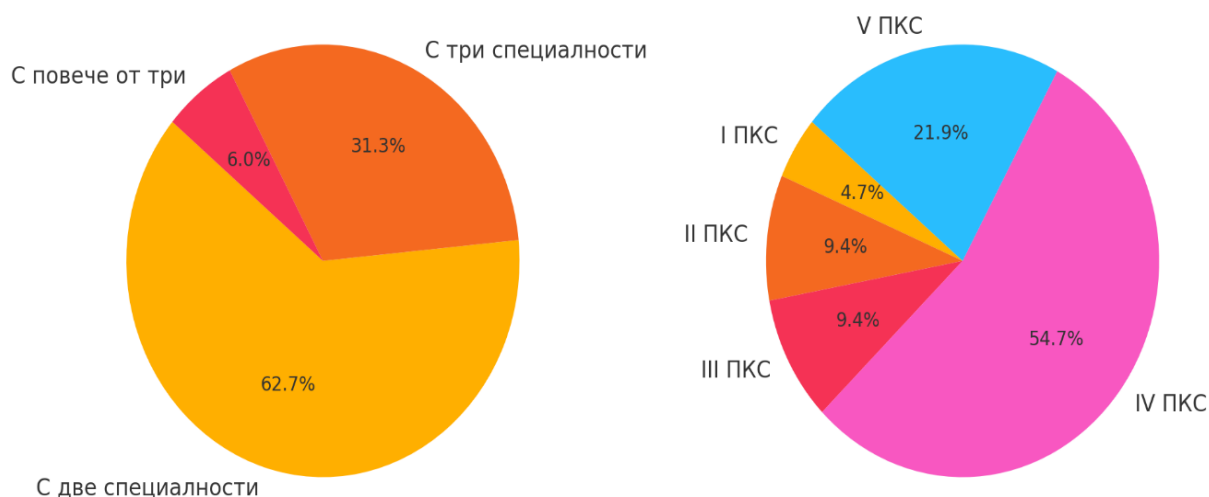
За настоящата учебна година в РЦПППО – Пловдив работят 75 ресурсни учители, 14 психолози, 17 логопеди, двама двигателни рехабилитатори, двама музикотерапевти и един арттерапевт. Тези специалисти осъществяват ресурсно подпомагане и терапевтична подкрепа на децата със специални потребности към РЦПППО – Пловдив. От тях 91 са магистри, 16 са бакалавър, а трима имат научно-образователна степен „доктор” в същите направления. 26% от педагогическите специалисти повишават своята квалификация в различни направления чрез дългосрочни обучения – курсове и магистърски програми в различни направления, свързани както с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците, така и в други направления – чужди езици. 83% от специалистите имат повече от една специалност – 52% са с две специалности, 26% са с три специалности и 5 % са с повече от три специалности. 65 % от колегите притежават професионално-квалификационни степени, като 3 % са с I ПКС, 6% са с II ПКС, 6% са с III ПКС, 35% са с IV ПКС и 14% са с V ПКС.

Към момента ресурсните учители освен специална педагогика имат ресурс и като:

- рехабилитатор на слуха и говора – 3 специални педагози;
- рехабилитатор на зрително затруднени деца – 2;
- брайлисти – 2;
- 15% колеги притежават и квалификация ПУП/ НУП;
- 12% от колегите притежават квалификация и като учители по различни учебни предмети;
- 14% от колеги притежават допълнителна квалификация „Социални дейности”.

В РЦПППО – Пловдив един от педагозите е главен учител, 22 са старши учители, 3 са психолог – II ранг и шест са логопед II ранг. Заемащите длъжността главен и старши учител, старши психолог и старши логопед въвеждат и подпомагат работата на новоназначените учители в Регионален център – Пловдив, оказвайки методическа подкрепа за ефективно включване в образователния процес по изготвен график.

За разлика от тенденцията в системата на образованието, където броят на младите учители все още е доста нисък в Регионален център - Пловдив приблизително 68% са под 50 години, 13% са до 30 години, а 29% са между 31 и 40 годишна възраст; 29% са между 41 и 50, а 28% са над 50 годишна възраст. Тенденцията през годините е да се запазва младата възраст на персонала, като голям процент от служителите - 30% работят над 10 години в РЦПППО - Пловдив, а 21% са между 5 и 9 години в специализираното обслужващо звено. Те са се развили и продължават да са мотивирани да останат в Регионален център – Пловдив, което от своя страна ни насочва към извода, че същите са удовлетворени от професията и средата за развитие, която им се предлага в РЦПППО – Пловдив.

Фиг. 2 Кадрови профил на специалистите в РЦПППО – Пловдив

Кадровият профил на РЦПППО – Пловдив е впечатляващ както по своята **мултидисциплинарност**, така и по дълбочината на **експертността** и мотивацията за професионално развитие. Центърът разполага с човешки ресурс, способен да отговори на **разнообразните, динамични и често комплексни потребности** на децата със СОП в цялата област.

Съчетанието от висока квалификация, устойчив екип, млади кадри и силна вътрешна подкрепа прави РЦПППО – Пловдив модел за добра практика в прилагането на приобщаващо образование в България.

Комбинацията от стабилна методическа основа, разширена мрежа от специалисти и ефективна административна структура прави Центъра устойчив партньор на образователните институции в прилагането на приобщаващото образование. Наблюдава се **целенасочена инвестиция в човешки капитал, организационна култура и екипност**, което създава предпоставки за още по-високо качество на подкрепата в бъдеще

Атестиране на педагогическите специалисти

С цел установяване на постигнатите от педагогическите специалисти резултати от дейността им, повишаване качеството на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците, мотивиране на педагогическите специалисти за професионално усъвършенстване и установяване на потребността от методическа и организационна подкрепа и във връзка с чл.

77 от Наредба 15 от 22 юли 2019 г., през месец ноември 2024 г. стартира поредната атестация за педагогическите специалисти в Регионален център – Пловдив.

Комисията, сформирана със заповед на директора на РЦПППО – Пловдив направи преценка на служителите, които подлежат на атестиране и представи на педагогически съвет правилата, графика за атестиране и атестационните карти. До предаване на атестационните карти се осигури методическа подкрепа от членовете на комисията.

През 2024 година подлежащи на атестация бяха 2-ма **педагогически специалисти – на длъжност ресурсен учител**. Обработката на атестационните карти премина през следните етапи:

- **Етап 1 – подготовка**

- ✓ Избор на шаблони за атестационни карти
- ✓ Вписване на петте критерия на институцията, гласувани на педагогически съвет
- ✓ Определяне и вписване на основен и допълнителен състав от членове на комисията, гласувани на педагогически съвет

- **Етап 2 – самооценка**

- ✓ Определяне на срокове за самооценка
- ✓ Подаване на картите за самооценка, съобразно определените срокове

- **Етап 3 – оценка на комисията**

- ✓ Заседание на комисията за оценяване на педагогическите специалисти
- ✓ Независимо оценяване от всеки член на комисията на подлежащите на атестиране педагогически специалисти
- ✓ Изчисляване на крайна оценка

- **Етап 4 – приключване на картите**

- ✓ Подаване на картите с вписана крайна оценка към оценяваните педагогически специалисти за запознаване и подаване на възражения, ако има такива
- ✓ Потвърждаване на оценките от атестираните педагогически специалисти
- ✓ Подаване на картите към Директора на РЦПППО – Пловдив

1. В резултат на проведеното оценяване се установиха следните резултати

- **Оценка „надвишава изискванията“** (от 40 до 44,99 точки) за установени знания и умения на педагогическия специалист, които в преобладаващата част надвишават определените в професионалния профил дейности, изпълнени критерии от областите на професионална компетентност, с постигнати по-високи резултати по тях, за резултати, допринасящи за постигане на планираните в стратегията за развитие на РЦПППО - Пловдив цели и задачи получи **един педагогически специалист – г-жа Мариана Урумова с 43, 5 точки;**

- **Оценка „отговаря на изискванията“** (35 до 39,99 точки) за установени знания и умения съответстващи на професионалния профил, изпълнени критерии от областите на професионална компетентност, изпълнени дейността съответстващи на изискванията за изпълнение на длъжността и постигнати резултати допринасящи за постигане на поставените в стратегията за развитие на институцията получи **един специалист – г-жа Елена Шенкова – ресурсен учител, с 39,5 точки.**

Екипът по атестация препоръчва в плана за квалификационна дейност да бъдат включени обучения свързани с:

- **Обучения, свързани с иновации и STEM** – с цел повишаване на уменията за работа по интердисциплинарни теми и адаптиране на методи за деца със СОП в контекста на наука, технологии, инженерство и математика;
- **Обучения по “учене чрез преживяване”** – с акцент върху активно включване на децата в процеса на учене чрез емоционални, сензорни и социални преживявания;
- **Проектно-базирано обучение** – като инструмент за развиване на критическо мислене, екипна работа, самостоятелност и лична отговорност у децата, вкл. със специални потребности;
- **Обмяна на добри практики** на национално и международно ниво чрез участие в конференции, работни срещи и партньорски проекти;
- **Интердисциплинарни обучения**, съчетаващи педагогически, психологически и терапевтични техники, с цел повишаване на ефективността на индивидуалната и груповата подкрепа.

2. Брой специалисти, участващи в РЕПЛРДУСОП

В началото на учебната 2024/2025 година със заповед на Директора на РЦПППО – Пловдив беше сформиран Регионален екип за подкрепа на личностното развитие на деца и ученици със специални образователни потребности (РЕПЛРДУСОП) във връзка със Закон за предучилищно и училищно образование, с цел изготвяне на оценка на индивидуалните потребности на всички деца и ученици, за които е постъпило заявление от родител. В основния екип бяха включени:

- от РЦПППО – Пловдив – 3 психолози, 4 логопеди (включително заместник-директор – координатор на РЕПЛРДУСОП), 1 педагог на деца с увреден слух, 1 педагози на зрително затруднени деца и ученици, 3 специални педагози, като постоянните членове от РЦПППО – Пловдив са девет и са подбрани с повече от една специалност в областта на специалната педагогика, с оглед обезпечаване на дейността на РЕПЛРДУСОП;
- от ЦСОП – Пловдив – 1 учител на деца с умствена изостаналост;
- от СУ за УУС „Проф. д-р Ст. Белинов” – Пловдив – 1 рехабилитатор на слуха и говора;
- лекар – педиатър – 1;
- представител от Отдел закрила на детето – 1 социален работник.

В края на учебната година, във връзка с писмо на МОН с № 9122-1/28.04.2025г. се

наложи разширяване на РЕПЛР с 5 психолози, 4 логопеди, 5 специални педагози и 1 рехабилитатор на слуха и говора. Необходимостта от това бе наложена от кампанията за определяне на интензивността на допълнителната подкрепа на децата със специални потребности, обучаващи се в училищата и детските градини в област Пловдив. В резултат на което бяха сформирани 6 мобилни екипа, които на място в училището или детската градина осъществяваха дейности по оценка или одобрение за определяне на интензивност на ДПЛР в картата за функционална оценка.

3. Брой специалисти, определени за предоставяне на ресурсно подпомагане по детските градини и училищата в областта:

През учебната 2024-2025 година ресурсно подпомагане на децата и учениците, обучаващи се в детските градини по чл. 35 от ЗПУО и училищата по чл. 38 и 39 от ЗПУО, се предоставя от 73 ресурсни учители, 14 психолози, 17 логопеди, 1 учител на деца и ученици с нарушено зрение, 2 рехабилитатор на слуха и говора, 2 двигателни рехабилитатори, 1 арт-терапевт и 2 музикотерапевти.

4. Брой специалисти, участващи в РЕПЛРДУСОП и определени за предоставяне на ресурсно подпомагане по детските градини и училищата:

Всички специалисти от РЕПЛРДУСОП – 4 логопеди, 3 психолози, 3 ресурсни учители, 1 рехабилитатор на слуха и говора и 1 един учител на деца с нарушено зрение предоставят допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата в детските градини по чл. 35 от ЗПУО и училищата по чл. 38 и чл. 39 от ЗПУО по график.

II. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕПЛРДУСОП

1. Организационна дейност

С цел осигуряване на условия за провеждане на държавната политика за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и спазване на изискванията на нормативните документи в системата на образованието, с оглед оптималното функциониране на дейностите в сектор „Методическа дейност, оценка и насочване за ДПЛР“ в началото на учебната година със заповед на Директора на РЦПППО – Пловдив беше сформирани Регионален екип за подкрепа на личностното развитие на деца и ученици със специални образователни потребности (РЕПЛРДУСОП) във връзка със Закон за предучилищно и училищно образование. На първото заседание на РЕПЛРДУСОП беше приет и обсъден График на заседанията, съобразен със задълженията, регламентирани в ЗПУО, Наредба за приобщаващото образование и Правилника за дейността на регионалните центрове. Бе обсъдена методиката за извършване на оценка на индивидуалните потребности на децата/учениците със специални образователни потребности и образците на документи, като се взе решение да се използва Картата за функционална оценка на основата на ICF-CY. Целта на картата е да се систематизира информацията за функционирането, увреждането и здравето на детето със СОП, както и да се предостави адекватна подкрепа на базата на универсалност на описанието, с оглед подпомагане и сътрудничество между различните сектори – образование, здравеопазване и социални дейности. През месец октомври се приеха промени в картата за оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа, част II „Планиране на допълнителната подкрепа“, където се добави „Определяне на интензивност на

допълнителната подкрепа за личностно развитие“, чрез което се въвежда по-точна и обоснована диференциация между ниска, средна и висока интензивност, уточнява се нуждата от конкретни специалисти и ресурси и се гарантира, че предоставяната подкрепа отговаря на реалните нужди на всяко дете, а не на административен или формален принцип. Тази промяна полага основите на устойчива, етична и професионално аргументирана подкрепа за децата със СОП.

2. Диагностична дейност

2.1. Дейности по чл. 190, ал. 3, т. 1 от ЗПУО и чл.135 Наредбата за приобщаващо образование (НПО)

При оценка на индивидуалните потребности на децата/учениците направена от ЕПЛР към образователните институции, РЕПЛРДУСОП имаше задължението да се запознае с цялата документация свързана с оценката; да оцени дали е надлежно попълнена; спазени ли са процедурите; надеждност и адекватност на използваните методики за оценка; коректност на препоръките; осигуреност по отношение на необходимите специалисти и др. в резултат на това да направи обосновано предложение към директора на РЦПППО – Пловдив да одобри или не ДПЛР на децата/учениците със специални образователни потребности.

Образователна институция		Брой деца/ ученици	
Пловдив – град	ДГ	4	13
	Училище	28	85
Пловдив – област	ДГ	3	12
	Училище	26	125
Общо:		61	235

За сравнение, през учебната 2024/ 2025 учебна година броят на одобрените за ДПЛР е 274 деца и ученици в 52 учебни заведения.

На основание чл. 190, ал. 3, т. 1 от ЗПУО и във връзка с писмо с изх. № 9122-1/28.04.2025 г. от д-р Емилия Лазарова, заместник-министър на образованието и науката РЕПЛР извърши одобрение на ДПЛР с определена интензивност на:

Образователна институция		Брой деца/ ученици	
Пловдив – град	ДГ	6	32
	Училище	30	402
Пловдив – област	ДГ	5	24
	Училище	29	319
Общо:		70	777

Извършена дейност за одобрение на допълнителна подкрепа – по чл. 190 ал.3 т.1 от ЗПУО за общо 235 деца и ученици в 61 образователни институции.

Извършена дейност за одобрение на допълнителна подкрепа – по чл. 190 ал.3 т.1 от ЗПУО и във връзка с писмо с изх. № 9122-1/28.04.2025 г. от д-р Емилия Лазарова,

заместник-министър на образованието за общо 777 деца и ученици в 70 образователни институции.

Резултатите показват, че за 77% от децата и учениците е определена средна интензивност, за 29% е определена висока степен, а за 4 % ниска. Данните потвърждават необходимостта от стабилен капацитет – както кадрови, така и организационен и подчертават нуждата от прецизна оценка, индивидуален подход и ефективна координация, за да може всяко дете да получи точно толкова подкрепа, колкото му е необходима.

Сравнителен анализ на проведените оценки по чл. 190 ал. 3 т. 1 от ЗПУО:

Година	Брой одобрения, включително и интензивност	Брой образователни институции
2024/2025	1012	70
2022/2023	274	52
2022/2023	215	49
2021/2022	189	41

2.2. Проведени оценки по чл. 190 ал. 3 т. 2 от ЗПУО

През учебната година се проведеха оценки на индивидуалните потребности на деца и ученици, за които е постъпило заявление от родител в образователните институции, нямащи възможност да сформират свой Екип за подкрепа на личностното развитие в съответствие със сроковете, определени със ЗПУО.

Оценката се провеждаше на територията на образователната институция, след постъпило заявление и в присъствието на родител или законен представител на детето/ученика.

Проведена оценка по чл. 190 ал. 3 т. 2 от ЗПУО на общо 303 деца и ученици в 144 образователни институции.

	ДПЛР			ОПЛР		
	вид обр. институция	брой обр. институции	брой деца/ученици	вид обр. Институция	брой обр. институции	брой деца/ученици
Пловдив – град	ДГ	37	79	ДГ	8	11
	училища	18	29	Училища	1	1
Пловдив – област	ДГ	41	85	ДГ	14	17
	училища	39	102	Училища	9	10
Общ брой		135	295		32	40

Трябва да се отбележи, че част от образователните институции в Пловдив и образователните институции в областта са посещавани за оценка, одобрение или за промяна на формата на обучение два или повече пъти.

Сравнителен анализ на проведените оценки по чл. 190 ал. 3 т. 2 от ЗПУО:

Година	Брой оценки, включително и интензивност	ДП ЛР	%	ОПЛР	%
2024/2025	949	295	88	40	12
2023/2024	303	287	94,72	16	5,28
2022/2023	265	245	92,45	20	7,54
2021/2022	277	256	92,41	21	7,58

Както се вижда от данните през настоящата учебна година процентното разпределение на децата с препоръка за ОПЛР нараства почти двойно. Това леко понижение може да бъде интерпретирано като резултат от:

- По-добра диференциация между нуждите за обща и допълнителна подкрепа;
- Повишена чувствителност на екипите към степента на трудност и вид на затрудненията;
- Системата се движи към по-балансиран модел, в който не всяка трудност се третира чрез тежки форми на подкрепа, а се търси индивидуализирано и пропорционално решение – според реалната степен на затруднение.

На основание чл. 190, ал. 3, т. 2 от ЗПУО и във връзка с писмо с изх. № 9122-1/28.04.2025 г. от д-р Емилия Лазарова, заместник-министър на образованието и науката РЕПЛР извърши оценка за определяне на интензивността при предоставяне на ДПЛР на:

Образователна институция		Брой деца/ ученици	
Пловдив – град	ДГ	46	160
	Училище	27	101
Пловдив – област	ДГ	56	120
	Училище	66	235
Общо:		195	616

При провеждането на оценките за определяне на интензивност по чл. 190, ал. 3, т. 2 от ЗПУО и във връзка с писмо с изх. № 9122-1/28.04.2025 г. най-голям брой деца попадат в средната степен – **63%**, **24%** от децата попадат във високата степен, и **13%** в ниската степен. Това означава, че 88% от децата ще получат подкрепа от психолог, логопед и ресурсен учител, като броя часове, които ще получи всяко дете ще бъде между 5 и 10 часа ресурсно подпомагане, в зависимост от интензивността.

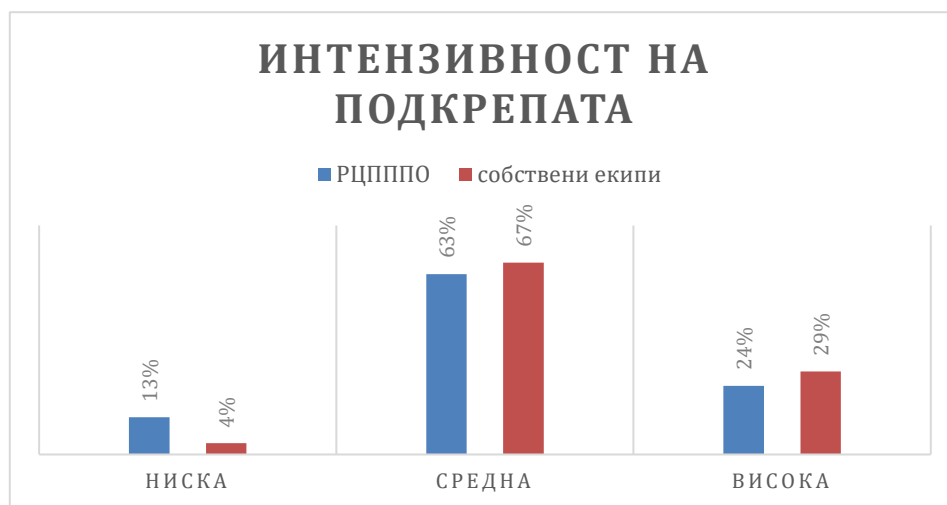
От данните можем да направим следните изводи:

- Над две трети от децата (63%) се нуждаят от редовна, но балансирана подкрепа, което потвърждава нуждата от стабилен мултидисциплинарен екип във всяка институция.
- Високият дял на децата с висока интензивност (24%) е сигнал за увеличаваща се

комплексност на случаите и изисква допълнително внимание в разпределението на ресурси.

- Определянето на интензивността минимизира риска от формален подход и поставя фокус върху реалните индивидуални нужди на децата.
- Данните затвърждават необходимостта от непрекъснато усъвършенстване на методиката за оценка, обучение на специалисти и развитие на партньорства между системите на образование, здравеопазване и социална грижа.

При сравнителния анализ на определената интензивност се очертаха следните данни: сравнително по-висок процент от децата и учениците към РЦПППО – Пловдив попадат в ниската интензивност – 13%, в сравнение с децата и учениците от образователни институции със собствени екипи. Този по-широк обхват отразява не само ангажираността на регионалния екип, но и стратегически подход, ориентиран към ранната интервенция. Практиката и съвременните научни насоки в сферата на приобщаващото образование ясно посочват, че колкото по-рано бъде започната системна подкрепа, толкова по-голяма е вероятността затрудненията да бъдат компенсирани, а напредъкът в развитието на детето – устойчив. Осигуряването на подкрепа още при първи индикации за затруднение не само подобрява шансовете за успешно приобщаване и учене, но и намалява нуждата от интензивна подкрепа на по-късен етап. В този смисъл, по-високият дял на случаи с ниска интензивност в работата на РЦПППО – Пловдив може да се разглежда като показател за проактивност и цялостна превантивна роля в системата на приобщаващото образование.

Процентите по отношение на средната и висока интензивност са приблизително еднакви – 63% от децата към РЦПППО и 67% от децата към образователни институции със собствени екипи попадат в средна степен, а 24% от децата към РЦПППО и съответно 29% от децата в училища и детски градини със собствен екип. Тези близки данни предполагат еднакъв подход при класифициране на нуждите в този диапазон, а по-високият процен на средна и висока интензивност при училищата със собствени екипи, на пръв поглед изглеждат като ангажираност, може да се тълкува и като липса на ефективна намеса и по-ранно идентифициране на затрудненията и необходимостта от подкрепа и пропуснати възможности за интервенция.

2.3. Дейности по чл. 190. ал. 3, т.3 от ЗПУО

През тази учебна година към РЕПЛРДУСОП не постъпиха заявления от родители за извършване на реоценка, поради несъгласие с вече направена оценка на потребностите на деца и ученици от РЕПЛРДУСОП или ЕПЛР в детски градини и училища.

2.4. Дейности по чл. 188. ал. 5 от ЗПУО и чл. 74 от НПО

През 2024/2025 учебна година РЕПЛРДУСОП към РЦПППО – Пловдив участва със свои специалисти, допълващи ЕПЛР към образователни институции със собствени екипи за оценка по чл. 188 ал.5 от ЗПУО и чл. 74 от НПО. В повечето случаи се допълва екип с рехабилитатор на слуха и говора и учител на деца с нарушено зрение. Екипи се допълваха и с логопед, което ни говори за непълнен ресурс на тези образователни институции и съмнения за качеството на подкрепата. Общо осъществени 35 допълвания на екип в 17 образователни институции през учебната 2024-2025г. Чрез осигуряване на нужните специалисти, РЦПППО - Пловдив реално компенсира дефицита на ресурс в системата, като по този начин съдейства за спазването на изискванията на ЗПУО и НПО. Недостига на квалифицирани кадри предполага проблем с капацитета на тези институции по отношение на осигуряване на качествената подкрепа.

2.5. Дейности по чл. 190 ал. 3 т. 4 от ЗПУО

Проведена оценка по чл. 190 ал. 3 т. 4 от ЗПУО – насочване към специално училище, за общо 24 ученици.

Образователна институция	Брой насочени деца/ученици
СУ за УУС „Проф. Д-р Ст. Белинов” – Пловдив	18
ДГ „Елица“, Пловдив, специална група	7
Общ брой	25

През учебната 2024/2025г. е одобрено **допустимо обучение в ЦСОП – Пловдив на 36 ученици.**

Образователна институция	Брой насочени деца/ученици
ЦСОП – Пловдив /прогимназиален етап/	52
Насочени в ЦСОП след завършен 7 ^{ми} клас	10
Насочени след завършен 10 ^{ти} клас	0
Общ брой	62

От така предоставената информация е видно, че РЕПЛРДУСОП работи в интерес на децата/учениците, като се съобразява с техните потребности и насочва деца към всички образователни институции, работещи с деца със специални образователни потребности и опровергава твърдението, че регионалният екип „захранва“ с деца/ученици на допълнителна подкрепа само РЦПППО.

2.6. Дейности по чл. 111, ал. 1, т. 4 и чл. 107, ал. 4 от ЗПУО

Във връзка със заявления на родители по чл. 111, ал. 1, т. 4 и чл. 107, ал. 4 от ЗПУО – подобряване на индивидуална форма на обучение, бяха извършени оценки.

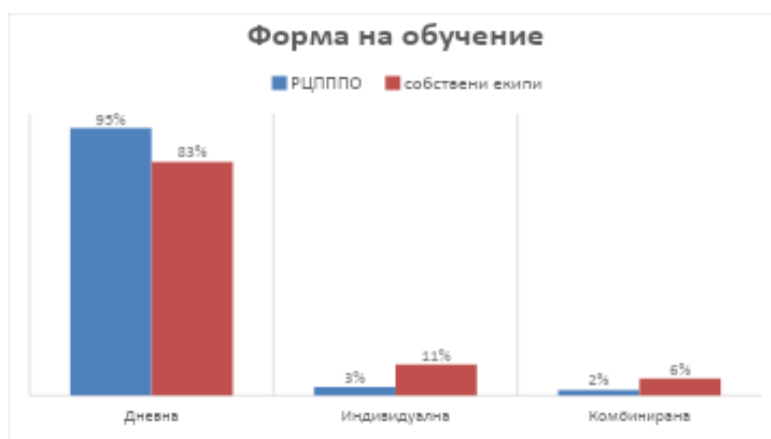
Образователна институция	брой обр. Институции	брой ученици
Пловдив – град	23	43
Пловдив – област	19	39
Общ брой	42	82
Образователна институция	брой обр. институции	брой ученици
Училища със собствен екип	32	68
Училища, ползващи услугите на РЦПППО – Пловдив	10	14
Общ брой	42	82

Индивидуална форма на обучение е одобрена общо за **82** ученици от **42** образователни институции от Пловдив и областта. От училищата със собствен ЕПЛР, в индивидуална форма на обучение са преминали **68** ученици от **32** образователни институции, а от ползващите услугите на специалисти от РЦПППО – Пловдив **14** ученици от **10** училища. Прави впечатление, че децата, ползващи услугите на РЦПППО – Пловдив и обучавани в ИФО, са близо една четвърт по-малко, от децата на ДПЛР в образователни институции със собствени екипи.

За сравнение през учебната 2023/2024 година индивидуална форма на обучение е одобрена общо за **91** ученици от **39** образователни институции от Пловдив и областта. От училищата със собствен ЕПЛР, в индивидуална форма на обучение са преминали **72** ученици от **26** образователни институции, а от ползващите услугите на специалисти от РЦПППО – Пловдив **19** ученици от **12** училища.

Прави впечатление, че тази година броят на деца в ИФО се намалява, което говори за подобрене на разбирането кои деца могат да се обучават в индивидуална форма, по-отчетливо прилагане на приобщаващия модел, както и стремеж, въпреки тежестта на увреждането, учениците да бъдат приобщени в една среда с връстниците си. Индивидуална форма на обучение бе поискана от родители на ученици с по-тежки нарушения, възпрепятстващи излизането на ученика от дома му или за които е необходимо значително редуциране на учебни часове, учебни предмети и учебно съдържание.

Както се вижда от диаграмата резултатите основната форма на обучение е дневната. За поредна учебна година комбинираната форма на обучение се отчита като непопулярна в системата, тъй като изисква общообразователните учители да провеждат индивидуални часове с учениците, което налага да се запознаят по-добре с реалните способности, интереси и специфичните начини на обучение на децата със СОП.

Фиг. 3 Форми на обучение

2.7. Дейности по чл.145, ал.6 и чл.190, ал.3, т.7 от ЗПУО

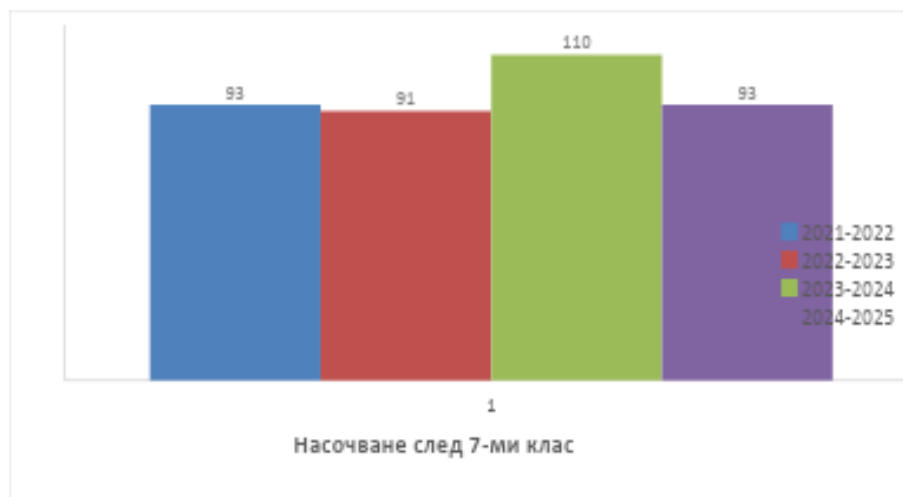
Съгласно по чл.145, ал.6 и чл.190, ал.3, т.7 от ЗПУО, насочване на ученици със специални образователни потребности, които завършват с удостоверение за завършен 7^{ми} клас и 10^{ти} клас.

7клас	Брой обр. институции	Брой ученици	ИФО
Пловдив - град	14	37	2
Пловдив - област	18	39	1
ЦСОП	-	10	3
СУ за УУС „Проф. д-р Стоян Белинов“, Пловдив.	-	7	0
ОБЩО:	34	93	6

През учебна 2024/2025 година са насочени общо **93** ученици след седми клас в **32** учебни заведения в гр. Пловдив и областта. 10 са насочени за допустимо обучение към ЦСОП, а 7 от тях към специално училище за ученици с увреден слух. За 93% от насочените ученици е препоръчана дневна форма на обучение. Учениците са насочени за продължаване на обучението в предприемачески профил, природни науки или част от професия – софтуерни и хардуерни науки, производство на текстил, готвач, сладкар, агроеколог, озеленител, аниматор в туризма и други.

През учебната 2024-2025, във връзка с чл.145, ал.6 и чл.190, ал.3, т.7 от ЗПУО е извършено едно насочване на ученик в 1X клас.

В сравнителен план през учебна 2023/2024 година са насочени **110** ученици след седми клас в **36** учебни заведения в гр. Пловдив и областта, а през учебна 2022/2023 година са насочени 91 ученици в 36 образователни институции.

Фиг. 4 Брой насочени седмокласници

Можем да заключим, че е налице устойчивост при броя на насочени ученици. Броят на институциите също остава относително постоянен. Разширяването на възможностите за насочване на ученици със СОП към подходящо и мотивиращо образование след VII клас е силен индикатор за развитие на приобщаващата политика в прехода към средна степен и може би следва да се насочи вниманието към осигуряване на повече възможности в тази посока и съществуващите училища и гимназии да разширят приемните си възможности. Включването в дневна форма, при спазване на индивидуалните нужди, е в синхрон с мисията на приобщаващото образование: участие, равен достъп и бъдеща професионална реализация за всеки ученик.

2.8. Дейности по чл. 190, ал. 3, т. 9 от ЗПУО

Съгласно чл. 190, ал. 3, т. 9 от ЗПУО - отлагане по обективни причини от задължително обучение в 1 клас на деца със СОП, е направена оценка на 59 деца от 36 образователни институции от Пловдив и областта. Не са получени заявления от родители за отлагане към специална група в специална детска градина или специално училище за деца с увреден слух.

Учебна година	Брой отложени деца	Брой образователни институции
2024-2025	59	36
2023-2024	49	35
2022-2023	61	48

В сравнителен план през учебната 2023-2024 г. направена оценка на 49 деца от образователни институции от Пловдив и областта. Три от тях са насочени към специална група в ДГ „Елица“ – Пловдив. Останалите 46 деца са насочени към 35 учебни заведения от Пловдив и областта. Броят на отложените от задължително обучение в 1 клас деца през 2022/2023 учебна година е 61. Децата са насочени в общо 48 образователни институции в гр. Пловдив и областта.

Прави впечатление, че когато има обективна причина детето да бъде отложено,

родителите предпочитат, то да остане в образователната институция, в която се е обучавало до момента. С оглед на по-добрата адаптация към училищна среда някои от тях предпочитат да запишат детето си в ПГ към училище. РЕПЛРДУСОП подкрепя отлагането на децата в подготвителна група в училище, но малкият брой училища с такава група възпрепятства този процес.

Отлагането от I клас се използва с повишена прецизност, само при сериозни основания и с цел защита на най-добрия интерес на детето, в случаи, когато то е преминало възрастта за детска градина, но все още не е готово за първи клас. Тази форма на отлагане съчетава: по-плавен преход към училищна среда и подготовка за бъдещото включване в I клас с адаптирани темпове. Родителите показват доверие към институциите, в които детето вече е обучавано, предпочитайки плавност и стабилност, пред нова среда. Липсата на заявления към специални институции потвърждава нарастващата увереност в приобщаващото образование. Съществува реална нужда от разширяване на броя на ПГ към училища, особено в градски и по-големи селищни райони по-активна информираност и насочване на родителите към тази възможност.

Общият брой направени оценки от РЕПЛРДУСОП през учебната 2024/2025 година, е:

оценки по дейности	година	брой образоват. институции	брой деца/ученици
по чл. 190 ал. 3 т. 1 от ЗПУО	2024/2025	70	1012
	2023/2024	52	274
	2022/2023	49	215
	2021/2022	41	189
по чл. 190 ал. 3 т. 2 от ЗПУО	2024/2025	195	949
	2023/2024	144	303
	2022/2023	129	265
	2021/2022	125	277
по чл. 190 ал. 3 т. 3 от ЗПУО	2024/2025	0	0
	2023/2024	0	0
	2022/2023	1	1
	2021/2022	3	3
по чл. 188. ал. 5 от ЗПУО и чл. 74 от НПО	2024/2025	17	35
	2023/2024	10	12
	2022/2023	0	0
	2021/2022	6	9
по чл. 190 ал. 3 т.4 от ЗПУО	2024/2025	2	25
	2023/2024	2	16
	2022/2023	2	13
	2021/2022	2	18
	2024/2025	31	52

допустимо обучение в ЦСОП	2023/2024	14	17
	2022/2023	26	42
	2021/2022	14	17
по чл. 111, ал. 1, т. 4 и чл. 107, ал. 4 от ЗПУО	2024/2025	42	82
	2023/2024	38	91
	2022/2023	39	91
	2021/2022	25	57
по чл.145, ал.6 и чл.190, ал.3, т.7 от ЗПУО	2024/2025	32	93
	2023/2024	36	110
	2022/2023	35	91
	2021/2022	35	93
по чл. 190, ал. 3, т. 9 от ЗПУО	2024/2025	36	59
	2023/2024	35	49
	2022/2023	48	61
	2021/2022	31	43
ОБЩО:	2024/2025	265	2255
	2023/2024	331	872
	2022/2023	329	779
	2021/2022	282	705

Общият брой оценки, включително и за определяне на интензивността направени от РЕПЛРДУСОП през **2024/2025** е **2255**, осъществени чрез **425** посещения на образователни институции в Пловдив и областта.

От предоставената информация е видно, че бройката на децата, на които се прави оценка за допълнителната подкрепа за личностно развитие е голяма и продължава да расте през годините. Много от образователните институции са посетени повече от два пъти, което е причина за цифрата 425. Това налага висока динамика и интензивност на работа на РЕПЛРДУСОП.

2.9. Методическа подкрепа

През настоящата учебна година, на основание чл. 190, ал. 3, т. 6 от ЗПУО и чл. 144, ал. 1 от Наредбата за Приобщаващото образование, екипът проведе обучения и методическа подкрепа по следните теми:

Тема № 1 Предоставяне на допълнителна подкрепа на деца и ученици със СОП:

- ✓ приобщаващо образование и диференциране на ОПЛР и ДПЛР;
- ✓ извършване на оценка на индивидуалните потребности на дете и ученик;
- ✓ предоставяне на ДПЛР;
- ✓ организиране и координиране на процеса за осъществяване на ДПЛР;

- ✓ включване на специалисти в процеса на оказване на ДПЛР.

Тема № 2 Извършване на оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици в приобщаващата образователна среда. Реализиране на процеса при сформирани собствени екипи от образователната институция:

- ✓ идентифициране на необходимост от оказване на ДПЛР на конкретно дете/ученик;
- ✓ стъпки за предоставяне на ДПЛР;
- ✓ Карта за оценка на индивидуалните потребности на дете/ученик – снемане на анамнеза за общото състояние на детето/ученика, познавателно развитие, езиково-говорно развитие и комуникативни умения, обучение;
- ✓ особености при коректно попълване на Карта за оценка на индивидуалните потребности на дете/ученик – предоставяне на специалисти за работа, съобразно наличното нарушение, срок за предоставяне ДПЛР, позиция на родителя спрямо становището на екипа, извършил оценката.

Тема № 3 Помощник на учителя:

- ✓ приобщаващо образование;
- ✓ екипно взаимодействие при работа с деца със СОП. Роля на ПОМОЩНИК НА УЧИТЕЛЯ в процеса на приобщаващото образование. Ефективност. Лично и професионално поведение. Включване на родителя в процеса;
- ✓ когнитивно развитие на детето – внимание, памет, мислене; езиково-говорно развитие и комуникативни умения; обучение на дете / ученик със СОП;
- ✓ деца и ученици със специални образователни потребности (СОП). Специфики. Групи деца със СОП;
- ✓ методи (Ремелка, Буквенка, Цифренка), методика на ограмотяване и терапевтични техники при работа с деца със СОП.

Тема № 4 Форми, техники, методи и терапии за работа с деца със специални образователни потребности в общообразователната учебна среда:

- ✓ деца със специални образователни потребности в общообразователната учебна среда. Специфики;
- ✓ методи (Ремелка, Буквенка, Цифренка), методика на ограмотяване и терапевтични техники при работа с деца със СОП – работа по методи Монтесори, рехабилитация, психомоторика, ерготерапия, биофийдбек и сензорна стимулация;
- ✓ практически насоки за работа с деца със СОП.

Тема № 5 Работа по случай. Включване на родителя в процеса:

- ✓ трудности пред специалистите при работа с деца със специални образователни потребности;

- ✓ партньорството с родителите – предизвикателство с неясен край;
- ✓ стъпки за реализирането на успешна комуникация между участниците в процеса на приобщаващото образование – учител, родител, специалисти, координатор;
- ✓ добри практики.

Тема № 6 Работа с документация. Изработване на индивидуална учебна програма:

- ✓ видове документи при организиране на работата в ЕПЛР – карта за функционална оценка, план за подкрепа, протоколи на срещите на ЕПЛР, попълване на логопедична карта за децата, включени в РКН, годишен доклад за проследяване напредъка на детето/ученика (попълва се от всеки специалист н ЕПЛР). Доклад на ЕПЛР до директора на образователната институция за края на учебната година ;
- ✓ изработване на индивидуален учебен план (изработва се от Координатора или Зам. Директора на образователната институция);
- ✓ изработване на индивидуална учебна програма.

Тема №7 Внимание! Дете пред екрана. Влияние на екранните устройства върху когнитивното, емоционалното и физическо развитие на детето

- ✓ представяне на научен опит за влиянието на екраните върху развитието на детето;
- ✓ свръхвъзбудимост на нервната система и промяна на нормалното възпроизвеждане на хормони в тялото;
- ✓ нарушения в развитието на социалните умения, създаването на приятелства, емпатия и т.н.;
- ✓ нарушения във вниманието, когнитивното развитие и езиковите умения;
- ✓ активно и пасивно екранно време. Активни видеоигри или когнитивно ангажиращи дейности, образователни програми и интерактивни приложения;
- ✓ електронни игри и развитие на зависимост. Симптоми на зависимост към екранни устройства –физически, когнитивни, емоционални;
- ✓ дигитален детокс. Лечение на екранна зависимост;
- ✓ безопасно време пред екрана според възрастта на детето.

По гореизброените теми са разработени обучителни материали, презентации, пакет документи за провеждане на обучение по зададена тема и информационен флаер. Обученията са предназначени за учителите от всеки образователен етап, както и за специалистите към образователна институция със собствен Екип за подкрепа на личностно развитие (ЕПЛР) на деца и ученици със СОП.

По гореизброените теми са разработени обучителни материали, презентации, пакет документи за провеждане на обучение по зададена тема и информационен флаер. Обученията са предназначени за учителите от всеки образователен етап, както и за специалистите към

образователна институция със собствен Екип за подкрепа на личностно развитие (ЕПЛР) на деца и ученици със СОП.

Проведените обучения и методическа подкрепа са следните:

№	Тема на обучението	Дата	Брой участници и	Име на образователната институция	Особености /обратна връзка
1.	Методическа подкрепа на ЕПЛР и ръководството на училището	16.10. 2024г.	5 участници	ОУ “Кирил и Методий“ Гр. Карлово	
2.	„Работа по конкретен случай. Включване на родителя в процеса.“ – Методическа подкрепа	11.12. 2024г.	4 участници	ОУ “Димитър Талев“ гр. Пловдив	Казусът е свързан със сигнал, подаден от родител на дете на ДПЛР. Родителят сезира всички отговорни институции относно „упражняване на натиск за смяна формата на обучение. Екипът, предоставил методическата подкрепа предварително се запозна със документацията по случая, с медицинските документи и първичната оценка на детето. След отчитане потребностите и способностите на ученика, и с оглед включването му в динамиката на класа и приобщаване към училищната среда, екипът за методическа подкрепа счита, че предложението на ЕПЛР за промяна на формата на обучение- от дневна в комбинирана, е целесъобразно и даде конкретни предложения и препоръки
3.	„Предоставяне на ДПЛР на деца и ученици със специални образователни потребности. Създаване на индивидуална образователна програма“ – Методическа подкрепа	12.12. 2024г.	2 участници	ОУ “Драган Манчов“ гр. Пловдив	На срещата присъстваха педагогическият съветник и психолога на училището. Те споделиха своя опит при работа с деца със СОП и зададоха въпроси, на които получиха изчерпателни отговори. В края на срещата разменихме контакти, с цел бъдеща подкрепа, при необходимост.
4.	„Работа по конкретен случай. Включване на родителя в процеса.“ – Методическа подкрепа	12.12. 2024г.	4 участници	МГ „Акад. Кирил Попов“ гр. Пловдив	Случаят е свързан с възникнала ситуация на физически тормоз между ученика от Х “Е“ клас и негови съученици. Във връзка с особеностите на случая е уведомен и експертът по Приобщаващо образование в РУО Пловдив. По време на срещата се споделиха проведените мерки и предприетите стъпки за преодоляване на кризисната ситуация. Осъществена е среща с

					родителите на ученика, уведомени са родителите на останалите ученици. Своевременно е проведено заседание на Координационния съвет за справяне с агресията и тормоза в училище. Случаят е вписан в Дневника със ситуации от психолога на училището. На срещата с родителите педагогическият екип и директорът на образователната институция са споделили своите наблюдения и опасения относно промени в поведението на ученика, изискано е актуално ТЕЛК решение. На родителите е препоръчана консултация със специалисти по психично здраве.
5.	„Предоставяне на ДПЛР на деца и ученици със специални образователни потребности. Създаване на индивидуална образователна програма“ – Методическа подкрепа	18.12. 2024г.	2 участници	ОбУ „Пенчо Славейков“ гр. Пловдив	В училището е назначен нов ресурсен учител и въпросите, които той зададе бяха свързани с организацията на учебния процес и работа с документация.
6.	Помощник на учителя	08.01; 09.01; 10.01; 15.01; 16.01. 2025г.	1 участник	РЦПППО - Пловдив	Обучението се проведе в сградата на РЦПППО-Пловдив. Присъстваше помощник възпитател от училището за деца с нарушен слух, назначен през тази учебна година. По време на срещите ни стана ясно, че тя няма опит с деца със специални образователни потребности, но активно се включваше в процеса и задаваше въпроси, свързани с взаимодействието, спецификите и обучението. На крайният тест се представи отлично.
7.	Форми, методи, техники и терапии за работа с деца със специални потребности в общообразователната учебна среда“	08.01. 2025г.	24 участници	СУ „ХристоГ.Данов“ гр. Пловдив	Обучението се проведе с огромен интерес от страна на педагогическите специалисти от начален и среден курс в училището. При представяне на темата проявихме гъвкавост, за да отговорим на очакванията и въпросите на преподавателите.
8.	Форми, методи, техники и терапии за	15.01. 2025г.	27участници	СУ „ХристоГ.Данов“ гр. Пловдив	При обратните връзки прави впечатление, че са поставили много висока оценка на обученията.Отбелязали са, че информацията е била изчерпателна,

	работа с деца със специални потребности в общообразователната учебна среда“				предоставена е достъпно и е приложима в работата. Позитивна среда, мотивиращо обучение!
9.	Форми, методи, техники и терапии за работа с деца със специални потребности в общообразователната учебна среда“	16.01. 2025г.	17участници	ОБУ“Йордан Йовков“ гр. Пловдив	Участниците в обучението работят с малцинствени групи и се усети позитивна нагласа към децата със СОП. Задаваха много въпроси и беше трудно да приключим в предварително уговореното време. В обратните връзки са отбелязали полезността на отговорите и професионализма на лекторите.
10.	„Работа по конкретен случай. Включване на родителя в процеса.“ – Методическа подкрепа	22.01. 2025г.	5 участници	ОУ„Кочо Честименски“ гр. Пловдив	Методическата подкрепа за ЕПЛР и ръководството на училището с цел повишаване на доверието и диалога между учители и родители. На срещата присъства и Старши експерт по Приобщаващо образование.
11.	„Форми, методи, техники и терапии за работа с деца със специални потребности в общообразователната учебна среда“	23.01. 2025г.	9 участници	ДГ „Бако Динчо“ гр.Асеновград	Малкият брой участници създаде атмосфера на спокойно сътрудничество. Всички учители бяха заинтригувани от темата и задаваха конкретни въпроси, свързани с работата им. В обратните връзки определят срещата като приятно, полезно, достъпно и запомнящо се. Очакват, с радост, нови срещи с екипа за МП
12.	„Форми, методи, техники и терапии за работа с деца със специални потребности в общообразователната учебна среда“	05.02. 2025г.	10 участници	ДГ“ Надежда“ гр. Асеновград	По време на обучението към учителите бяха дадени следните насоки: Създаване на подходяща физическа и социална среда в групата. Осигуряване на помощник на учителя за децата със специални образователни потребности в ДГ. Насърчаване на децата да участват в общите дейности, като се адаптират Активно участие на родителите в процеса на адаптация, включително редовни срещи и консултации със специалисти и учителите.
13.	„Работа по конкретен случай. Включване на родителя в процеса.“ – Методическа подкрепа	12.02. 2025г.	14 участници	ДГ „Весела“ гр. Пловдив	Обучението беше заявено като част от външно квалификационната дейност на ДГ. Учителите споделиха трудности, които срещат при работа с родители на деца със СОП. Въпросите бяха свързани с партньорството с родителите и включването им в процеса на приобщаване.
14.	„Предоставяне	13.02.	13	ОУ “Петър Берон“	Обучението се проведе с огромен интерес

	на ДПЛР на деца и ученици със специални образователни потребности. Създаване на индивидуална образователна програма“	2025г.	участници	Гр. Пловдив	от страна на педагогическите специалисти от начален и среден курс в училището. При представяне на темата проявихме гъвкавост, за да отговорим на очакванията и въпросите на преподавателите.
15.	„Форми, методи, техники и терапии за работа с деца със специални потребности в общообразователната учебна среда“	19.02. 2025г.	6 участници	ОУ „Христо Смирненски“ с. Строево	Дадохме конкретни насоки на учителите за работа с децата със специални образователни потребности. Насърчаване на децата да участват в общите дейности, като се адаптират. Активно участие на родителите в процеса на адаптация, включително редовни срещи и консултации със специалисти и учителите.
16.	„Форми, методи, техники и терапии за работа с деца със специални потребности в общообразователната учебна среда“	20.02. 2025г.	16 участници	ПГ „Цар Иван Асен II“ Гр. Асеновград	Обучението се осъществи след заявление на директора на ПГ. Учителите взеха активно участие в дискусията по темата. През тази учебна година за първи път в училището има дете със СОП.
17.	„Работа по конкретен случай. Включване на родителя в процеса.“ – Методическа подкрепа	26.02. 2025г.	6 участници	НУ „Климент Охридски“ с. Войсил	Казусите, които разгледахме бяха свързани с трудностите на преподавателите да работят с деца със СОП и затруднената им комуникация с родителите. Отлично впечатление прави базата, която училището използва за поощряване активното включване на децата в образователния процес.
18.	„Работа по конкретен случай. Включване на родителя в процеса.“	27.02. 2025г.	3 участници	ДГ „Ралица“ Пловдив	По време на срещата педагогическите специалисти споделиха трудностите, които срещат при комуникацията с родителите, липсата на достатъчно знания и опит в работата си с деца със специални образователни потребности. Разказаха за случаи, в които са се чувствали безпомощни да приобщят децата в детската група и изразиха искреното си желание да продължат опитите да включват родителите в живота на групите и детската градина. Учителите споделиха добри практики в своята група, свързани с процеса на приобщаване, както и трудности, свързани с отказа на родителите да приемат необходимостта от допълнителна подкрепа за своите деца.
19.	„Стъпки при	27.02.	3	ОУ „Никола	На срещата присъстваха логопеда,

	осигуряване на ДПЛР за деца и ученици със СОП“ – Методическа подкрепа	2025г.	участници	Вапцаров“ гр. Асеновград	ресурсният учител и психолога на училището. Те споделиха своя опит при работа с деца със СОП и зададоха въпроси, на които получиха изчерпателни отговори. В края на срещата разменихме контакти, с цел бъдеща подкрепа, при необходимост.
20.	„Работа по конкретен случай. Включване на родителя в процеса.“	05.03. 2025г.	19 участници	СУ „Паисий Хилендарски“ гр. Пловдив	Участниците бяха педагогически специалисти от начален етап, психолога на училището и ресурсния учител. Темата предизвика огромен интерес и обратните връзки изразяват благодарност за подкрепата и компетентните и изчерпателни отговори на учителите
21.	„Работа по конкретен случай. Включване на родителя в процеса.“	05.03. 2025г.	26 участници	СУ „Паисий Хилендарски“ гр. Пловдив	Участваха преподаватели от прогимназиален и гимназиален етап на училището. Много от тях изразиха своето притеснение, че не успяват в процеса на приобщаване. Споделиха за трудностите, които срещат при адаптиране на учебния материал за децата със СОП и липсата на сътрудничество с родителите.
22.	Работна среща	07.03. 2025 г.	4 участници	МГ „Академик Кирил Попов“ – гр. Пловдив	Във връзка с изпълнение на междуинституционален план за действие за превенция на агресията и за засилване на сигурността на образователната институция.
23.	Помощник на учителя	06.03; 07.03; 12.03; 13.03; 14.03. 2025г.	8 участници	РЦПППО - Пловдив	Обучението се проведе в сградата на РЦПППО-Пловдив. През всичките пет дни на обучението участниците проявиха огромен интерес към представените теми. Включваха се активно като споделяха собствен опит и участваха в разискването на конкретни казуси. В групата се създаде позитивна атмосфера, която спомогна за ефективността на обучението.
24.	Методическа подкрепа - казуси	12.03. 2025г.	29 участници	СУ „Братя Миладинови“ гр. Пловдив	На срещата присъстваше директора на училището, както и 28 педагогически специалисти от всички образователни етапи. Казусите, които разгледахме бяха свързани с трудностите на преподавателите да работят с деца със СОП и затруднената им комуникация с родителите.
25.	„Предоставяне на ДПЛР. Работа с документация. Създаване на индивидуална образователна програма“ – Методическа подкрепа за ЕПЛР	13.03. 2025г.	3 участници	ПГ „Цар Иван Асен II“ Гр. Асеновград	ЕПЛР към училището беше подготвил въпроси, свързани с документацията относно предоставянето на ДПЛР – заповеди, оценка, протоколи от заседания, изготвяне на ИОП. В срещата, за кратко, се включи и директора на ПГ. Впечатление прави отдадеността на Екипа и отговорното отношение към предоставянето на ДП.

26.	Предоставяне на ДПЛР. Работа с документация“ – Методическа подкрепа	20.03.2025г.	6 участници	СУ „Христо Проданов“ гр. Карлово	Срещата се състоя със специалистите от ЕПЛР към училището. Отговорихме на конкретни въпроси, свързани с ИФО, тъй като много от учениците със специални потребности са от дом за деца с физически увреждания.
27.	„Предоставяне на ДПЛР. Изготвяне на индивидуална образователна програма“	20.03.2025г.	39 участници	СУ „Христо Проданов“ гр. Карлово	Обучението се проведе като част от годишния план на училището. Заложената тема беше свързана с диференциране и адаптиране на учебното съдържание и методи на обучение, съобразени с индивидуалните потребности на учениците със СОП.
28.	Методическа подкрепа при работа по конкретен случай.	08.04.2025г.	2 участници	ОУ „Драган Манчов“ гр. Пловдив	Работна среща с екипа на училището – психолог и ресурсен учител относно конкретен случай на ученик от трети клас. Обсъдиха се идеи, предложиха се подходи и възможности, приложими в училищна среда относно организацията на обучението на ученика.
29.	Работа по конкретен случай. Включване на родителя в процеса.“	09.04.2025г.	4 участници	ДГ „Таня Савичева“ гр. Пловдив	В конкретния ден беше оказана методическа подкрепа на учителите на две от групите в детската градина. Присъствахме последователно на обучителни ситуации и извършихме наблюдение и в двете по време на свободна игра. Проведохме срещи с учителите, на които дадохме конкретни насоки при организиране на работата с децата със специални потребности.
30.	Работа по конкретен случай. Включване на родителя в процеса. – Методическа подкрепа	09.04.2025г.	21 участници	ОУ „Петър Берон“ гр. Пловдив	При обратните връзки прави впечатление, че са поставили много висока оценка на обученията. Отбелязали са, че информацията е била изчерпателна, предоставена е достъпно и е приложима в работата.
31.	Методическа подкрепа при работа по конкретен случай.	16.04.2025г.	2 участници	ДГ „Наталия“ гр. Пловдив	Присъствахме на обучителна ситуация във втора група и извършихме наблюдение по време на свободна игра. Проведохме срещи с учителите, на които дадохме конкретни насоки при организиране на работата с децата със специални потребности.
32.	„Елементи на подкрепящата среда за деца и ученици в ДГ и училище“	17.04.2025г.	3 участници	ДГ „Десислава“ Гр. Пловдив	Разгледахме конкретни казуси, свързани с деца със специални потребности и необходимостта от адаптиране на средата за по-ефективно включване в процеса на приобщаване.
33.	„Работа с деца с ХАДВ“	24.04.2025г.	10 участници	ДГ „Зора“ гр. Пловдив	Обучението беше със специалистите на детската градина и директора на образователната институция. След срещата участниците споделят, че е било полезно и вдъхновяващо.
34.	Методическа	30.04.	4	СУ „Братя	В този ден проведохме две срещи. Те бяха

	подкрепа – работа по конкретен случай	2025г.	участници	Миладинови“ Гр. Пловдив	инициирани от директора на образователната институция. На първата среща присъстваха директорът, педагогическият съветник и майката на дете със специални потребности. При втората среща с ЕПЛР към училището се обсъдиха идеи, предложиха се подходи и възможности, приложими в училищна среда относно организацията на обучението на ученика
35.	Методическа подкрепа. Работа с документация	27.05. 2025г.	3 участници	ДГ „Елица“ гр. Пловдив	Дадох се насоки за коректно извършване на индивидуална оценка на потребностите на дете със специални образователни потребности, процес, при който се определят специфичните нужди на детето, за да се осигури адекватна подкрепа. Екипът насочи колегите – психолог и логопед към стандартизиран инструментариум за извършване на функционалната оценка и насочи вниманието им към коректно събиране на информация за детето, анализ на неговите силни страни и предизвикателства за определяне на необходимите ресурси и услуги.
36.	Методическа подкрепа – работа по конкретен казус	12.06. 2025 г.	14 участници	ДГ „Таня Савичева“ гр. Пловдив	На методическата подкрепа присъстваха директорът и учители от детската градина. В предварителен разговор директорът ни запозна с предприетите стъпки след направените предписания от ДАЗД, относно случая, при който има съмнение за осъществено физическо насилие над дете от ДГ. Директорът сподели, че от началото на месец юни 2025 година детето е преместено в друга детска градина. По време на срещата педагогическите специалисти споделиха трудностите, които срещат при комуникацията с родителите, липсата на достатъчно знания и опит в работата си с деца със специални образователни потребности.

Обученията на специалистите от детските градини и училищата бяха планирани и организирани около това колегите да се чувстват спокойни в предложения формат, да са активни и да споделят, тъй като ползата от обучението виждаме в това учителите да получат подкрепа и отговори на своите въпроси по заявената тема. По този начин в обучението се заложи възможност да се посрещнат потребностите на групата и да се реализират зададените цели в предварителната програма. В сравнение с предходните години забелязахме, че двойно са се увеличили участниците в обучението. По време на срещите педагогическите специалисти споделиха трудностите, които срещат при комуникацията с родителите, липсата на достатъчно знания и опит в работата си с деца със специални образователни потребности. Разказаха за случаи, в които са се чувствали безпомощни да приобщат децата в детската група и изразиха искреното си желание да продължат опитите да включват родителите в живота на

групите и детската градина.

Сесиите са планирани в удобно време за образователната институция и с продължителност, която позволява да се представи информация по заявената тема, но и да се поставят въпроси и да се споделя опит. Организирането на времевата рамка позволи да се развие групова динамика.

Във всеки сегмент от обучението се разчита на доброволно включване в упражнения, дискусия, работа в малки групи. Всеки участник има право да изрази лична позиция, да зададе въпрос, да постави казус. Участниците активно участваха в изпълнението на активност в различните сегменти на обученията. С лекота спазваха приетите правила за групова работа. Тяхната мотивация спомогна за успешното реализиране на поставените цели.

Сред най-търсените теми и през тази учебна година е Тема № 4. Форми, техники, методи и терапии за работа с деца със специални образователни потребности в общообразователната учебна среда, в която се изясняват групите деца със специални образователни потребности и възможностите за тяхното приобщаване към общообразователната среда; какви методики, системи и подходи са достъпни за учителите в детските градини и училищата за работа с тях, като Ремелка, Буквенка, Цифренка, Писанка, Ръкописка, електронни ресурси, достъп до електронна библиотека, методика на ограмотяване и др. В обучението е включена информация за допълнителни терапии, които може да ползва дете със СОП, които Регионалният център предлага, като: работа по Монтесори, рехабилитация, психомоторика, ерготерапия, биофийдбек и сензорна стимулация. В края на обучението се дават практически насоки за работа в средата на детската градина или училището според спецификата на децата със СОП, които образователната институция подкрепя.

Следващата е Тема № 5. Работа по случай. Включване на родителя в процеса. Тази тема засяга конкретните трудности, които специалистите от образователната институция имат при работа с деца със специални образователни потребности; какво е тяхното партньорство с родителите – дали то е предизвикателство с неясен край, какви успешни практики прилагат в комуникацията с тях или какви бариери са се установили в отношенията между двете страни. Като част от съдържанието на обучението се обсъждат стъпки за реализирането на успешна комуникация между участниците в процеса на приобщаващото образование – учител, родител, специалисти, координатор. Във всички преминали обучения по тази тема, както и в голяма част от останалите обучения, се постави въпроса за комуникацията с родителите, последствията от нарушената комуникация с тях, волята им за удостоверяване на специални потребности и последваща подкрепа, родителските стилове и др.

В обученията в детските градини се очерта потребност от по-тясно сътрудничество със специалистите от Регионалният център, което да засяга предимно консултиране на родители на деца със/без специални потребности, адресиране на въпросите на родителите към точните специалисти, които познават и реализират тази услуга, консултиране на учители за организация на средата, предприемане на мерки за превенция на затруднения в развитието.

Много силен акцент във всяко обучение беше посланието към колегите, че ние знаем че реализирането на приобщаващото образование не е лесно за тях, но те не са сами и винаги могат да разчитат на Регионалният център и Екипа за методическа подкрепа за съдействие.

Във всички проведени обучения може да се обобщи, че без значение как са започнали – с примиреност, съгласие, ентузиазъм, пасивност, объркване, досада, готовност, всички те завършиха с искрена комуникация, ведрост, отговорени въпроси и благодарност.

Проведоха се две обучения за помощник на учителя, в които се включиха девет участници. Всяко едно от обученията се провежда в рамките на пет дни и обхваща разнообразни теми, които имат за цел да се изясни същността на приобщаващото образование; да се изясни мястото на помощник на учителя в екипа, който подкрепя детето със СОП; да се запознаят с групите деца със специални потребности; да се обсъдят индивидуалните особености на децата, които този специалист ще подкрепя в образователната институция, както и какви методи на работа и подкрепа за възможни и приложими в общообразователната среда. Участниците се включваха активно като споделяха собствен опит и участваха в разискването на конкретни казуси. В групата се създаде позитивна атмосфера, която спомогна за ефективността на обучението.

През тази учебна година получихме много заявления от директори на образователни институции, които заявявах искане за методическа подкрепа за собствените им екипи за подкрепа на личностното развитие на деца и ученици със специални потребности. Психолозите и логопедите често споделяха, че се нуждаят от обучение за работа с тестови батерии. Като потребност на екипите излиза и обучението за провеждане на първоначална диагностика на деца със специални потребности. Всички те изразиха необходимост от присъствието на екип от специалисти на място в образователните институции.

След подадено заявление от страна на директори на учебни заведения в област Пловдив, екипът за оказване на Методическа подкрепа към РЦПППО – Пловдив проведе:

- 19 на брой обучения на педагогически специалисти;
- 17 броя методическа подкрепа на учебни заведения със собствен ЕПЛР и към учители от детски градини, които работят с деца със специални потребности;
- от тях 6 броя методическа подкрепа по конкретен казус в образователни институции след предписание от ДАЗД или РУО – Пловдив.
- две обучения на помощник на учителя

Педагогическите специалисти, които участваха в обученията и методическата подкрепа са **368** от **35** образователни институции.

2.10. Междуинституционални срещи

- ✓ Проведени са седем срещи с Отдел „Закрила на детето“ по казуси, свързани с деца и ученици от ОУ „Екзарх Антим I“ гр. Пловдив, ОУ „Захари Стоянов“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ гр. Пловдив, ОУ „Гео Милев“ гр. Пловдив и др.;
- ✓ Участие на директора на РЦПППО – Пловдив в заседания на постоянната комисия по социални дейности към Областна администрация – Пловдив;
- ✓ Проведени междуинституционални срещи с директори на 25 детски градини и училища както в РЦПППО – Пловдив, така и в образователните институции.

2.11. Консултативна дейност

2.11.1. Извършени консултации по чл. 190, ал. 3 , т. 7 от ЗПУО

Във връзка с изпълнение на задълженията ни по чл.190, ал. 3, т.7 от ЗПУО, през учебната 2024/2025 г., РЦПППО – Пловдив е информирал родителите на 92 ученици от VII клас и 1 от X клас, които се оценяват с оценки с качествен показател по един или няколко предмета за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация.

И през тази учебна година остава проблема с ограничения брой паралелки, в които могат да се насочват тези деца. Продължава да липсва реален избор на професии, които да обхванат интересите и възможностите на децата, а повечето професионални гимназии не предлагат гъвкави учебни програми и адаптирано учебно съдържание, така че в дългосрочен план тези ученици да могат да се реализират на пазара на труда. Тази липса води до: рискове от отпадане от образователната система, понижена мотивация и тревожност сред семействата, загуба на потенциал у деца, които при адекватна подкрепа могат да развият практически и социални умения.

2.11.2. Извършени консултации

В началото на учебната година ресурсните специалисти, освен график на часовете за ресурсно подпомагане изготвят и график консултации. Всеки един специалист в рамките на работното време и извън задължителната норма за преподавателска заетост определя час за консултации, който се движи динамично и се актуализира в зависимост от динамиката на групата. Ресурсните учители реализират между 1 и 9 консултации седмично, в зависимост от броя на образователните институции, които посещават. Консултациите на всеки един психолог са по 1 час седмично и се осъществяват по предварително изготвен график с класа/групата, където е приобщено детето със СОП.

На място в консултативния кабинет на РЦПППО – Пловдив консултации реализират двама логопеди и един психолог. Осъществяват се и консултации на родителите при индивидуални и училищни родителски срещи/родителски срещи в детската градина, когато е необходимо да се внесат разяснения за естеството на допълнителната подкрепа, детето със СОП и мястото му в образователната среда, приемането на различията, ролята на родителите и педагозите в процеса на приобщаване. В тези родителски срещи най-често участва целия екип – психолог, логопед и ресурсен учител с оглед на това максимално се разгърне темата, да се подкрепи детето и приобщаващия процес.

Консултативната дейност в РЦПППО – Пловдив се реализира в различни направления:

Консултиране на родители:

- консултиране на родителите на деца със СОП относно възможностите, които предоставя допълнителната подкрепа;
- спецификата на психо-физиологичните особености на децата им;
- конкретни форми и начини за самоподготовка на детето/ученика, за да се развият полезни умения за самостоятелен и независим живот;
- консултиране на родителите на други деца и ученици в групата и класа, относно специфичните особености на децата със СОП, свързани с вида нарушение и

необходимостта от емпатия и толерантност;

- динамика в развитието на децата им – успехи и трудности при работа; възникнали проблеми, свързани с преодоляване на тревожността и агресията; възможностите за професионална реализация; участието им в различни форми на обучение – семинари, лекции и т.н.; консултации, относно различни форми на терапия и рехабилитация;
- консултиране на родители на деца, нуждаещи се от допълнителна подкрепа – ресурсно подпомагане, относно необходимите документи за явяването им пред РЕПЛРДУСОП към РЦПППО – Пловдив.

Консултиране на специалисти относно:

- индивидуалните психо-физически особености на всяко дете;
- препоръчителни форми и методи на работа с него;
- подобряване на подкрепящата среда в образователната институция;
- изготвяне и водене на задължителната документация;
- адаптиране и изготвяне на тестове за входни и междинни нива по общообразователните предмети;
- НВО, ДЗИ.

Консултиране на ученици:

- консултиране на деца и ученици със СОП по проблеми, свързани с техните когнитивни процеси; взаимоотношенията им с връстници, учители и родители;
- трудности в усвояването на учебния материал;
- консултиране на зрительно затруднени ученици за участие в тестове;
- консултиране на съученици от психолозите към РЦПППО – Пловдив по предварително изготвен от тях график един час седмично извън задължителната преподавателска норма в класа/групата, където е интегрирано детето;
- консултиране по инцидентно възникнали проблеми и конфликтни ситуации между деца в норма и деца със СОП.

Консултиране на колеги ресурсни учители:

- работа с деца и ученици със сензорни нарушения;
- лингвистично и комуникативно развитие на децата и учениците със СОП;
- новопостъпили на работа в РЦПППО – Пловдив учители, които се наставяват от старши и главни учители относно функции, дейности, задължения и водене на необходимата документация;
- консултиране и оказване на методическа подкрепа относно приобщаващото образование на бивши колеги, работещи в сферата на ресурсното подпомагане в училищата, организирали сами екипите си.

Проведени консултации през 2024-2025 учебна година	Ресурсни учители	Логопеди	Психолози
С учители/директори	1186	265	370
С родители на деца със СОП	1261	454	369
С родители на други деца	70	17	29

Специалистите на РЦПППО – Пловдив участват в часове на класа и родителски срещи в образователните институции, което допринася за успешната екипна работа.

Участие на специалисти от РЦПППО – Пловдив през 2023-2024 учебна година	Ресурсни учители	Психолози
в родителски срещи	7	3
в час на класа	8	62

IV. АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ В РЦПППО – ПЛОВДИВ

1. Анализ на дейността на ресурсните учители – образователно-възпитателен и рехабилитационен процес

През учебната 2024/2025 г. 76 ресурсни учители оказват допълнителна подкрепа на **395** деца (**185 в 46 детски градини Пловдив и 210 в 56 детски градини област**) и **431** ученици (**130 в 27 училища Пловдив и 301 в 66 училища област**) в гр. Пловдив и областта. Освен участие в структуриране на педагогическата ситуация или учебния час, ресурсните учители съдействат за организиране и адаптиране на образователната среда и за ефективно включване на децата и учениците със специални образователни потребности в образователния процес; консултират и подпомагаха учителите при овладяване на учебното съдържание от ученици със специални образователни потребности; подпомагат родителите с конкретни похвати на работа с детето и ученика с цел създаване и развитие на полезни умения за самостоятелен и независим живот; участват в изготвянето на документацията – функционална оценка по картата на ICF-SY, карта за проследяване динамиката на развитие, план за подкрепа, взеха участие в изготвянето на индивидуални учебни програми и индивидуални учебни планове.

Определянето на конкретни образователни цели и задачи, обем на учебно съдържание, специфичните методи за постигане на целите при изготвянето на индивидуалните учебни програми по учебните предмети от общообразователната подготовка е от изключителна важност за реализирането на ефективен образователен процес. Именно адаптирането на учебното съдържание към възможностите на ученика е ключов елемент за успешно приобщаване. За 246 ученици със специални образователни потребности са изготвени индивидуални учебни програми по един или няколко предмета. **43% от учениците, които са на ресурсно подпомагане, предоставено от РЦПППО – Пловдив се оценяват с количествени оценки. За тези ученици е разработен и индивидуален учебен план.**

Оценяване училища	Брой	Процент
<i>Количествени оценки /ДОС/</i>	185	43%
<i>Качествени оценки /ПИ, СС, СЗ/</i>	99	23%
<i>Смесени оценки /ДОС и ПИ, СС, СЗ/</i>	147	34%

Висок е процентът и на учениците със смесено оценяване – 34%, което е знак за гъвкав подход в работата на екипите. Процентът на учениците, които са изцяло по ДОС също нараства в съотношение почти 1/2 от общата бройка.

Прави впечатление промяна в подхода към оценяването на учениците със СОП в училища към РЦПППО. Тя се изразява в нагласата на учителите, вследствие адекватно консултиране от страна на ресурсните специалисти по отношение изместване на фокуса от академичното представяне към формирането на знания, умения и нагласи, като се пречупи учебното съдържание през интересите и възможностите на детето със СОП и се адаптират методите на оценяване така, че да се формират ключови компетентности, които да подкрепят личностната реализация в по-дългосрочен план.

При 43% от учениците със СОП съществува реална възможност да получат документ за завършена степен на образование. Те биха могли да продължат образованието си без ограничение в профилирани или професионални паралелки, също така и във висши учебни заведения. Именно този факт възлага върху ЕПЛР към образователните институции голямата отговорност да подпомага усилията им и поощрява постиженията им и **засилва отговорността на ресурсните специалисти** да подготвят учениците не само академично, но и емоционално и социално, за следващи етапи в живота

При 23% от учениците, които по нито един от учебните предмети не достигат ДОС, е от голямо значение целите и задачите, заложи в Индивидуалните учебни програми, да бъдат съобразени с индивидуалните им потребности и възможности. Ресурсните учители, имат отговорността да оказват своевременна методическа подкрепа в подпомагането на педагозите в образователните институции относно адаптирането на учебното съдържание, съобразно способностите и потребностите на децата/учениците.

За сравнение, в училищата със собствени екипи, където се обучават общо **953** ученици, оценяването се осъществява по следния начин:

Оценяване училища	Брой	Процент
<i>Количествени оценки /ДОС/</i>	257	27%
<i>Качествени оценки /ПИ, СС, СЗ/</i>	353	37%
<i>Смесени оценки /ДОС и ПИ, СС, СЗ/</i>	343	36%

И при училищата със собствени екипи, и при учениците, които се подпомагат от РЦПППО – Пловдив, броят на оценените ученици с качествен показател е приблизително равен, което показва сходна чувствителност към индивидуалните потребности на децата и при двата подхода. Въпреки това прави силно впечатление, че делът на учениците, оценявани с количествени оценки (по ДОС) при подкрепата от РЦПППО е с 16% по-висок в сравнение с този в училищата със собствени екипи – съответно 43% срещу 27%. Тази разлика може да се

интерпретира като резултат от по-смел, целенасочен и професионално аргументиран подход, който ресурсните учители към РЦПППО прилагат в процеса на подкрепа и оценяване на учениците със СОП. Този подход включва не само ефективно адаптиране на учебното съдържание и оценъчните методи, но и създаване на позитивна среда, която подтиква учениците към постижения в рамките на ДОС, съобразно техните възможности. Разликата в данните подчертава по-високата ефективност и обхват на приобщаващите практики, прилагани от екипите на РЦПППО – Пловдив, и ролята им като ключов фактор за успешната образователна и социална реализация на учениците със СОП.

1.1. Ресурсно подпомагане на децата и учениците със СОП

Ресурсното подпомагане на деца и ученици със СОП се осъществява:

Място на обучение	Брой деца	Процент спрямо общия брой
<i>В клас/група</i>	211	25%
<i>В ресурсен кабинет</i>	130	15%
<i>В клас/ресурсен кабинет</i>	485	59%
<i>В дома на детето</i>	8	1%

Анализът на данните показва, че най-голям е броят на децата и учениците със СОП, които получават подкрепа в клас и в ресурсен кабинет, което е положителна тенденция с оглед целта на приобщаващото образование и социализацията на същите. Само в клас/група се осъществява подкрепата на 211 деца/ученици, което е 25% от общия брой. Само на 8 деца и ученици допълнителната подкрепа се осъществява извън образователната институция.

Данните сочат устойчива тенденция към приоритетно осигуряване на подкрепа в реална учебна среда, което е напълно в съответствие с философията и принципите на приобщаващото образование. Подходът „в клас + в ресурсен кабинет“ се утвърждава като най-ефективният модел за повишаване на академичната успеваемост и социалната адаптация на децата и учениците със СОП. Минималният дял на децата, обучавани извън институциите, свидетелства за доброто организационно и методическо обезпечаване на процеса на приобщаване в рамките на детските градини и училищата.

1.2. Форма на обучение при ресурсно подпомагане

1.2.1. РЦПППО – Пловдив

Основната форма на обучение е дневната. За поредна учебна година комбинираната форма на обучение се отчита като непопулярна в системата, тъй като изисква общообразователните учители да провеждат индивидуални часове с учениците, което не е част от традиционната им роля и налага да се запознаят по-добре с реалните способности, интереси и специфичните начини на обучение на децата със СОП. Това налага не само допълнителна ангажираност, но и дълбоко познаване на индивидуалните особености и стилове на учене при децата със СОП. В много от случаите учителите не се чувстват сигурни в методите за работа в индивидуален контекст с деца със специални потребности. Това подчертава необходимостта от системно и целенасочено обучение и повишаване на квалификацията на педагогическия персонал, особено по отношение на диференциация на преподаването, адаптиране на учебното

съдържание и оценяване.

Форма на обучение	Брой деца	Процент от общия брой
Дневна	781	95%
Индивидуална	24	3%
Комбинирана	21	2%

Макар дневната форма да е утвърдена като най-ефективна и предпочитана, разнообразието от форми на обучение трябва да се разглежда като ресурс, а не като изключение, а изборът на форма на обучение трябва да се основава на индивидуалните потребности, възможности и цели за развитие на всяко дете, а системата следва да гарантира условия за реализиране на този принцип.

Във връзка с кампанията за НВО и ДЗИ се проведе заседание на ЕПЛР към образователните институции съвместно с родителите, където се даде становище относно явяването на изпитите. РЦПППО – Пловдив осигури подпомагането на учениците със СОП, явяващи се на НВО в 4, 7, 10 клас и ДЗИ за 12 клас. Определи **32 специалисти като консултанти**, а някои от тях са участвали и в двата формата.

Подлежащи на НВО в 4, 7 и 10 клас и ДЗИ за учебната 2024/2025 година 98 ученици. От тях в 4 клас – 39, в 7 клас – 29, в 10 клас – 20 и 12 клас – 10.

Успешно представили се в 4 клас са 94%.

Успешно представили се в 7 клас са 100%.

Успешно представили се в 10 клас са 100%.

Успешно представили се в 12 клас са 40%.

От горепосочените резултати може да се заключи, че учениците получават пълноценна подкрепа в процеса на обучение и се регистрира успешно представяне при по-голяма част от явилите се.

1.2.2. Собствени екипи

При образователните институции със собствени екипи също се запазва тенденцията по-голямата част от децата със специални потребности да са в дневна форма - 88% . 11% от децата са в индивидуална форма, а 6 % са в комбинирана.

Форма на обучение	Брой деца	Процент от общия брой
Дневна	799	83%
Индивидуална	109	11%
Комбинирана	45	6%

Фиг. 5 *Форми на обучение*

Въпреки че процентът на децата в дневна форма е малко по-нисък в сравнение с тези, подкрепяни от РЦПППО (88% спрямо 95%), това може да бъде обяснено с факта, че **училищата със собствени екипи често поемат по-широк спектър от деца със СОП**, включително и такива със **по-тежки или комплексни потребности**, които изискват по-индивидуализиран подход.

Въпреки че индивидуалната форма на обучение има своето място в образователната система като алтернативен подход за деца със сериозни и комплексни затруднения, прилагането ѝ носи редица съществени недостатъци, които следва да бъдат внимателно преценени.

На първо място, тази форма силно изолира ученика от естествената социална и учебна среда, което противоречи на основната философия на приобщаващото образование. Липсата на контакт със съученици води до ограничени възможности за изграждане на социални умения, емоционална зрялост и междуличностни отношения, които са също толкова важни, колкото и академичните знания.

На второ място, обучението в индивидуална форма често се осъществява от ограничен брой специалисти, което поставя детето в крайно зависима позиция от конкретен учител или ресурсен педагог. Това създава риск от едностранчиво развитие и недостатъчно стимулиране на критично мислене, адаптация и самостоятелност.

Освен това, учениците в индивидуална форма често не участват в училищния живот – проекти, събития, конкурси, спортни и културни дейности – което задълбочава усещането за различие и изолация. Това може да има дългосрочни последици върху самооценката, мотивацията и личностното израстване на детето.

Не на последно място, индивидуалната форма често се възприема от някои образователни институции като по-лесен начин за „разтоварване“ на класната стая, без реален стремеж към приобщаване. Така тя се използва не винаги поради нужда на детето, а поради липса на ресурси, компетенции или желание за включване в общообразователния процес.

2. Анализ на дейността на логопедите

От началото на учебната година логопедите към Регионален център – Пловдив осъществяват дейности по рехабилитация на комуникативните нарушения с **541 деца и ученици, при които има изведена такава препоръка в картата за функционална оценка.** Рехабилитация на комуникативните нарушения се извършва при деца с аутизъм, сензорни нарушения, множество увреждания, ЕПР, ЕГН, СНСУ, интелектуални затруднения, физически увреждания. Това показва, че логопедичната намеса е многофакторна и интердисциплинарна, тъй като комуникацията е тясно свързана с когнитивното, социалното и емоционалното развитие.

Деца и учениците се разделят по следния начин:

<i>Степени на обучение</i>	<i>Брой</i>
Ранно педагогическо въздействие	353
Начална степен	149
Основна степен	30
Средна степен	9

Най-висок е броят на децата в **ранната възраст – 353**, което представлява над **65% от всички обхванати.** Това е **ключов положителен акцент**, тъй като ранната логопедична намеса е доказано най-ефективна – в тази възраст мозъкът е най-податлив на корекционна и компенсаторна стимулация. Своевременното диагностициране и започване на терапия води до по-бързо преодоляване на нарушенията и предотвратява задълбочаването им в училищна възраст.

В езикова среда на билингвизъм се отглеждат 174 деца/ученици. Това са деца, при които единият родител не е българин, деца от Украйна и деца от ромски произход. Това показва, че се прилага принципът на равнопоставеност между децата от различни етнически и културни групи, като се отчита влиянието на социалингвистичната среда върху комуникативното развитие.

През учебната година бяха консултирани директори, учители, родители за работа с деца и ученици със СОП.

Проведени консултации от логопеди	Общ брой
С учители, директори, педагогически съветници и други специалисти	265
С родители	454
С родители на други деца	17

С децата, за които има определена препоръка рехабилитация на комуникативните нарушения се работи приоритетно, на място в образователната институция, в която се обучава детето. С 56 деца логопедите работят в терапевтичните кабинети на РЦПППО – Пловдив, като тук е осигурена възможност да бъдат включени елементи на Монтесори, биофийдбек и ерготерапия. Този подход гарантира непрекъснатост на педагогическия процес, улеснява достъпа до терапия и намалява риска от прекъсване на интервенциите поради организационни или логистични затруднения от страна на родителите.

Провеждането на рехабилитацията „на място“ също така подпомага естественото пренасяне на научените комуникативни умения в учебна и социална среда, което е ключово за трайното им усвояване. Освен в училище или детска градина, с 54 деца логопедите на РЦПППО – Пловдив провеждат терапевтична работа в специално оборудвани кабинети в Центъра, където е осигурена среда с допълнителни ресурси и възможности за разширена терапевтична дейност. В тази среда се интегрират иновативни и алтернативни методи, които обогатяват логопедичната интервенция и повишават нейната ефективност.

Сред тези методи са:

- **Елементи на Монтесори педагогиката**, които подпомагат детето чрез самостоятелна, целенасочена дейност и използване на сензорно-обучителни материали, стимулиращи езиковото и когнитивно развитие.
- **Биофийдбек терапии**, които чрез визуално или звуково отчитане на физиологични процеси подпомагат саморегулацията, концентрацията и речевия контрол, особено при деца с неврологични и поведенчески затруднения.
- **Ерготерапевтични елементи**, които целят развитие на фината моторика, сензорната интеграция и функционалната самостоятелност – важни съпътстващи фактори при речеви нарушения, особено когато те се проявяват в съчетание с други дефицити.

В началото на учебната година бе проведено оценяване на езиково-говорното развитие и комуникативни умения на децата и учениците на допълнителна подкрепа. Резултатите от това оценяване са отразени в Картата за проследяване динамиката на развитие, а конкретните цели и задачи за корекционна работа са заложили в Плана за подкрепа.

Процентът при децата с говорни и езикови нарушения е устойчив. Те имат системен характер и засягат както фонетико-фонематичната, така и лексико-граматичната страна на речта. Логопедичната работа е насочена към развитие на речевата и езикова система като цяло. Корекцията на речевите и езикови нарушения се явява съставна част от комплексното педагогическо въздействие при децата и учениците, имащи проблеми в развитието.

Работата на логопедите към РЦПППО – Пловдив е **широкообхватна, целенасочена и методически обезпечена**. Системният подход, съчетаващ терапевтична дейност с оценка, консултиране и проследяване се очертава като неотменна и интегрална част от приобщаващото образование, с реален принос към личностното развитие и учебните постижения на децата и учениците със СОП.

3. Анализ на дейността на рехабилитатора на слуха и говора

Обучението на децата и учениците с увреден слух, на които се оказва допълнителна подкрепа се осъществява съгласно ДОС за учебно съдържание в общообразователното училище и учебни програми по специалните предмети (по развитие на слуха и говора, развитие на речта, реч и предметна дейност, фонетична ритмика и моторика, музикални стимулации). Те имат за цел да подпомогнат цялостното им развитие, като съдействат за постигане на слухово-речева рехабилитация и да формират умения за самостоятелен и независим живот чрез средствата за комуникация. Обучението е насочено към практическо овладяване на езика, артикулационните умения, работа върху отделните страни на устната реч – фонация, ударение, темп, интонация и се изпълнява посредством различни форми на работа в часовете, като се

постигат формиране на потребност от говорно общуване и изява; изграждане на умения за използване на остатъчния слух и развитие на слуховото внимание и слуховото възприятие; формиране на умения за полисензорно възприемане на чуждата реч; създаване на потребност от непрекъснато обогатяване на речниковия фонд – пасивен и активен речник; развитие на психични процеси; осигуряване на условия за създаване и развитие на умения, интереси и усъвършенстване на способностите.

Използваните при работата методи са съобразени с характерните познавателни и личностни особености на децата.

Общият брой на децата с увреден слух, които имат нужда от рехабилитация на комуникативните нарушения в групите за ресурсно подпомагане е 14. Всички те са обхванати от слухово речеви рехабилитатор, който оказва необходимата подкрепа. С децата се работи, както в клас, така и индивидуално по общообразователната програма и по специалните предмети.

Периодично се осъществява консултиране от страна на учителите на деца със слухови нарушения с останалите педагогически специалисти в училищата и детските градини, с цел насочване на вниманието към необходимостта от адаптирано преподаване и комплексен педагогически подход. Този процес е от изключително значение за ефективното приобщаване на децата със слухови затруднения в образователната среда.

Консултациите не се ограничават само до предоставяне на информация за спецификата на слуховото нарушение, а включват подробни насоки относно методиката на преподаване, подходящата езикова и невербална комуникация, темпо на работа, използване на визуални и тактилни подкрепящи средства, както и създаване на благоприятна акустична и социална среда в класната стая.

Този процес на вътрешноучилищно сътрудничество допринася за повишаване на чувствителността и професионалната компетентност на педагогическия персонал, включително класни ръководители, ресурсни учители, логопеди и възпитатели. Комуникацията между специалистите позволява изграждане на единен, координиран подход към обучението и възпитанието на децата със слухови увреждания, като се обединяват усилията за постигане на пълноценно участие в учебния процес

4. Анализ на дейността на учители на деца и ученици с нарушено зрение

Общият брой на децата с нарушено зрение на ресурсно подпомагане е 9. Те са включени в групата на учителя на деца със зрителни нарушения са включени. Трина ученици използват брайлов шрифт. Трина ученици използват в различна степен и лаптоп със специализиран софтуер за незрящи. Шестима ученици от групата покриват ДОС по общообразователните учебни предмети в училище, един се обучава по индивидуални образователни програми по всички учебни предмети.

Девет деца се обучават по специалните предмети за деца и ученици с нарушено зрение Ориентиране и мобилност и Полезни умения, при пет деца е включено и зрително подпомагане.

В ресурсен кабинет се обучават шестима ученици, смесено- в ресурсен кабинет и в групата/класа- три деца. Такава комбинация се налага от спецификата на работата с учениците от групата и най-вече от техните потребности.

РЦПППО – Пловдив предостави на групата устройство за изкуствено зрение My eyeOrCam, което се използва от двама ученици, Брайлов дисплей, Брайлова машина и Брайлова хартия за учениците, брайлово четало, електронни лупи, звучащи топки, електронен уред за разпознаване на цветовете, Брайлови чертожни инструменти, релефни зарчета, Брайлови карти, сензорни дискови и други дидактични материали. В няколко учебни заведения са осигурени дидактични материали.

РЦПППО – Пловдив осигури устройство за печатане на релефни картинки, чертежи, схеми, консумативи за устройствата. Наличен е брайлов принтер за адаптиране на учебни и изпитни материали на брайлов шрифт.

Устройствата, консумативите и дидактичните материали се съхраняват в специализирания кабинет на сензорните педагози.

Обобщено, предоставянето на тази богата гама от адаптирани технологии и учебни средства показва ангажираността на РЦПППО – Пловдив към осигуряване на равни възможности за обучение на ученици със зрителни увреждания. Освен че създават условия за активно участие в учебния процес, тези материали изграждат у децата умения за самостоятелност, увереност и интегрираност в училищната среда, като по този начин дават реален шанс за приобщаване и дългосрочна образователна реализация.

5. Анализ на дейността на психолозите

Специално място в работата при децата от детските градини се отделя на развитието на играта в нейните отделни фази, като се следи всеки етап да бъде подкрепен и изявен. Игровата компетентност е предпоставка за комуникативна компетентност и възможност за спазване на правила, норми за общуване и дневен режим.

Психологическата работа при децата с ранно педагогическо въздействие е насочена главно към успешна интеграция в групата, научаване правилата на общуване и социално поведение; обогатяване на възприятийно-представната дейност – развитие и диференциране на основни представи за себе си и околния свят; упражняване качествата на волевото внимание при изпълнение на определена игрова или дидактична дейност и довеждането ѝ до край.

При учениците от начален курс работата цели основно корекция на устойчивостта и концентрацията на вниманието, паметовите операции, изграждане на Аз-образ и овладяване на социални роли (новите поведенчески модели, които детето трябва да приложи, за да бъде успешен ученик, приет не само от своите съученици, но и от учителите си). По отношение на емоциите и поведението се работи най-вече за подобряване уменията за общуване и приемане на различията, ориентиране в емоциите и потребностите на другите. В този контекст добра практика е провеждането на час на класа от психолога с цел показване на различията и приликите между съучениците и приканване към толерантност.

Работата при учениците от среден курс цели подобряване на познавателните процеси: подобряване на дълговременната и вербалната памет, развитие на логическото мислене, на аналитико-синтетичната дейност, обогатяване на понятийния апарат, повишаване на волевата активност и критичност към поведението. В емоционално-поведенчески план работата е насочена към преодоляване на негативизма, овладяване на агресията, повишаване мотивацията за учебна дейност, изграждане на приятелски кръг, формиране на реалистична самооценка, професионално ориентиране и сексуална култура.

За осъществяването на максимална ефективност на корекционно-терапевтичната дейност бяха използвани следните помощни и технически средства: оперативен материал, картинен материал, книжки, пъзели, дидактични игри, макети. В тази връзка добре оборудваните от Регионален център кабинети и залата по психомоторика, сензорната зала спомогнаха за спокойното провеждане на психосоциалната рехабилитация при децата със СОП.

През учебната 2024-2025 психосоциална рехабилитация се оказва на 477 деца от 14 психолози от РЦПППО – Пловдив. С повечето от тях се работи на място в училището и детската градина, където се обучават, а с 58 от децата се провеждат терапевтична дейност на място в РЦПППО – Пловдив, където има обособени пространства и ресурси за провеждане на индивидуални и групови психологически интервенции. В тази среда децата се срещат с нови сензорни провокации, обогатени методи и игрови техники, които стимулират активното им участие, изразяване на емоции, развитие на комуникативни умения и социални взаимоотношения.

Диагнозите са предимно аутизъм, сензорни нарушения, множество увреждания, ЕПР, ЕГН, СНСУ, интелектуални затруднения, физически увреждания. Децата и учениците от групите на психолозите възрастово се разделят по следния начин:

<i>Степени на обучение</i>	<i>Брой</i>
Ранно педагогическо въздействие	310
Начална степен	117
Основна степен	35
Гимназиален етап	15

Резултатите от проведената психо-социална рехабилитация бяха отразени в индивидуален доклад за всяко дете/ученик със СОП в края на учебната година.

Периодично е извършвано консултиране на родители на деца със СОП относно методите на работа, динамиката в развитието и алтернативите на обучение, а също така и успехи, постигнати с детето и трудности, възникнали в процеса на работа. Извършено е индивидуално консултиране на деца и ученици със СОП по казуси, свързани с когнитивните процеси и по такива, свързани с взаимоотношенията им с връстници, родители и учители.

И през тази учебна година бяха консултирани ученици с поведенчески специфики; учители, за работа с деца със СОП; колеги, относно възникнали проблеми с ученици по време на учебно-възпитателния процес. По време на работа психолозите често осъществяваха консултиране по инцидентно възникнали проблеми и конфликтни ситуации между деца в норма и деца със СОП, както и корекционна работа, свързана с взаимоотношенията им.

Проведени консултации	Общ брой
<i>С учители, директори, педагогически съветници и др.</i>	370
<i>С родители</i>	369
<i>С родители на други деца</i>	29
<i>Участие в родителски срещи</i>	3
<i>Участие в час на класа</i>	62

370 консултации са проведени с учители, директори, педагогически съветници и други специалисти. Това е показател за активен интерес от страна на образователните екипи към теми, свързани с:

- Подходящи методи за преподаване и взаимодействие с деца със СОП;
- Реагиране в ситуации на дезадаптивно поведение;
- Превенция и управление на конфликти;
- Създаване на благоприятна емоционална и приобщаваща учебна среда.

Тази форма на сътрудничество е изключително важна, тъй като гарантира, че не само ресурсните специалисти, но и целият педагогически екип е ангажиран и подготвен да работи с деца с разнообразни потребности.

Със 369 родители на деца със СОП са проведени консултации, в които основните теми включват:

- Разбиране на особеностите в поведението на детето;
- Подкрепа при справяне с трудности у дома;
- Насоки за изграждане на стабилна емоционална връзка и структура на деня;
- Укрепване на сътрудничеството между семейството и училището.

29 допълнителни консултации са осъществени с родители на други деца, което показва, че и семействата на децата в норма също търсят подкрепа, особено когато техните деца взаимодействат с връстници със СОП. Това е ясен знак, че темата за приобщаването постепенно става по-разбираема и приемана от цялата училищна общност.

Психолозите често са осъществявали инцидентно консултиране при възникване на конфликти между деца със СОП и техни връстници, или между самите ученици със специфики. Такива ситуации изискват:

- Бърза, адекватна и неутрална намеса;
- Посредничество и модериране на диалог между страните;
- Дългосрочна работа по формиране на социални умения, емпатия, уважение към различието и групова съвместимост.

Психолозите към РЦПППО – Пловдив през настоящата учебна година демонстрират многогранна и гъвкава професионална ангажираност, като не само подпомагат пряко децата със СОП, но и работят активно със семействата, учителите и училищните екипи. Особен акцент е поставен върху превенцията и навременната интервенция при конфликти, както и върху създаване на здравословен емоционален климат в класната стая.

6. Дейност на сектор РПШТПДУСОП

През учебната 2024-2025 година към сектор Ресурсно подпомагане и прилагане на терапевтични програми са 76 ресурсни учители, от които 2 рехабилитатори на слуха и говора и 1 учител на деца с нарушено зрение. За оказване на подкрепа за личностно развитие на децата със СОП към РЦПППО – Пловдив са назначени 17 логопеди, 14 психолози, 2 двигателни рехабилитатора, арт терапевт и музикотерапевт, които предоставят допълнителна подкрепа на

826 деца и ученици със СОП. От изброените специалисти един съвместява дейност като ерготерапевт, един осъществява рехабилитационна дейност по метода Монтесори и шестима специалисти прилагат психомоторика за деца със СОП в специално оборудване терапевтична база на РЦПППО – Пловдив.

За обезпечаване на дейността на сектора и подобряване на качеството на допълнителна подкрепа за ресурсните специалисти са създадени следните условия:

- 6.1.** Всички служители в сектора разполагат с персонални устройства – лаптопи с инсталиран офис пакет за обезпечаване на работния процес;
- 6.2.** Интегриран е домейн през платформата Google G-suite for Education, през който се обслужва потока на информация от и към ресурсните специалисти, като активно се ползват приложенията от Google Workspace;
- 6.3.** Разработени са ръководства на ресурсния учител, психолога и логопеда, където са предложени инструкции и модели на документи, които се ползват активно от ресурсните специалисти;
- 6.4.** Поддържат се споделени дискове с ресурси според професионалното направление;
- 6.5.** Активно се използва Viber група, която функционира като алтернативно средство за комуникация между специалистите от РЦПППО – Пловдив;
- 6.6.** Основен начин за бързо събиране на информация и ефективно обобщаване се осъществява чрез Googleforms;
- 6.7.** Поддържа се фейсбук страница с 2700 последователи, в която се публикуват материали в помощ на специалисти и родители;
- 6.8.** В Националната електронна библиотека периодично се качват авторски работни листове, предназначени за деца и ученици със СОП. Към момента са качени **254** авторски работни листове на специалисти – ресурсни учители, психолози и логопеди;
- 6.9.** Поддържа се сайт с актуална информация за предстоящи кампании, образци на документи, информация свързана с дейността на РЦПППО – Пловдив. Интерфейса на сайта позволява индивидуален потребителски вход само за служители на РЦПППО – Пловдив и ниво на достъп според профила на потребителя;
- 6.10.** Въведени са електронни дневници за всички педагогически специалисти през системата на НЕИСПУО;
- 6.11.** Предоставени са лицензи за Microsoft Office 365.

V. ИНФОРМАЦИЯ СЪГЛАСНО ЧЛ. 145, АЛ.2 ОТ НАРЕДБАТА ПО ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

- 1. Брой деца със СОП по групи, които се обучават в детските градини по чл. 35 от ЗПУО**

ДГ	Брой деца към РЦПППО - Пловдив	Брой деца към образователните институции със собствени екипи
----	--------------------------------	--

1 група	55	11
2 група	92	18
ПГ-5 група	112	23
ПГ-6 група	136	24
общо	395	76

2. Брой ученици със СОП по класове, които се обучават в училищата по чл. 38 и 39 от ЗПУО

Училища (клас)	Брой ученици	Брой ученици към образователните институции със собствени екипи
1 клас	65	103
2 клас	53	123
3 клас	65	107
4 клас	49	101
5 клас	38	101
6 клас	28	98
7 клас	36	88
8 клас	29	73
9 клас	31	51
10 клас	20	44
11 клас	7	34
12 клас	10	33
общо	431	953

От данните в двете таблици става ясно, че в периода на училищна подготовка (трета и четвърта подготвителна група) броят на децата с регистрирани специални образователни потребности нараства, тъй като се търсят конкретни умения и компетентности за училищна готовност. Предвид задължителното предучилищно обучение в тези две възрастови групи, децата започват да посещават редовно детските градини и се очертават затрудненията в процеса на тяхното обучение и социализация.

От друга страна, предвид оказаната подкрепа в предучилищния етап на обучение, се наблюдава обратната тенденция към намаляване броя на учениците със специални потребности в училище по възраст. Допълнителната подкрепа в детските градини се осъществява основно от специалисти към РЦПППО –Пловдив, а в училищна възраст от образователните институции със собствени екипи. Намалява броят на учениците в гимназиален етап, защото продължават самостоятелно.

Тенденцията за нарастващ брой регистрирани деца със СОП в предучилищна възраст и намаляващ брой ученици със СОП в по-горните класове отразява както разширената обхватност на системата за ранна диагностика и интервенция, така и ефекта от прилагането на адекватна подкрепа в ранните етапи на развитие. Това подчертава ключовата роля на ранното

идентифициране и целенасочената работа в детските градини, както и необходимостта от приемственост и индивидуализирани подходи в училищна възраст.

3. **Брой деца със специални потребности записани в специална група към ДГ „Елица“ – 13 деца в смесена група.**
4. **Брой деца със СОП, записани в специални училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания СУ за УУС „Проф. д-р Стоян Белинов“ – Пловдив – 8 деца в смесена група.**
5. **Брой ученици със СОП, записани в специални училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания СУ за УУС „Проф. д-р Стоян Белинов“ – Пловдив – 75.**

Клас	Брой ученици
1 клас	6
2 клас	7
3 клас	9
4 клас	0
5 клас	7
6 клас	4
7 клас	6
8 клас	8
9 клас	11
10 клас	6
11 клас	6
12 клас	5

6. **Брой ученици със СОП, които се обучават в централните за специална образователна подкрепа – 144.**

Училища	Брой ученици
1 клас	14
2 клас	16
3 клас	21
4 клас	8
5 клас	10
6 клас	13
7 клас	8
8 клас	19
9 клас	12

10 клас	9
11 клас	7
12 клас	7

7. Брой деца и ученици по вида на специалните им образователни потребности:

Нарушения	Към РЦППО – Пловдив	Към обр. институции със собствени екипи	общо
Сензорни нарушения – увреден слух	14	75	89
Сензорни нарушения – нарушено зрение	9	13	22
Интелектуални затруднения	85	151	236
Физически увреждания, ДЦП	15	26	41
Множество увреждания	143	228	371
Специфични нарушения на способността за учене	115	126	241
Езиково-говорни нарушения	145	67	212
Емоционално-поведенчески нарушения	93	73	166
Разстройства от аутистичния спектър	184	269	453

През последните години в българската образователна система се очертава **ясна и устойчива тенденция към увеличаване на броя на децата и учениците с разстройства от аутистичния спектър (РАС) и емоционално-поведенчески разстройства (ЕПР)**. Тази динамика е видима както в национален, така и в регионален мащаб и представлява **сериозно предизвикателство пред капацитета на общообразователните институции**, които трябва да осигурят не само присъствие, но и **реално, пълноценно включване и развитие** на тези ученици.

Фиг. 6 Деца по вид нарушения

Учениците с РАС и ЕПР изискват много по-специфичен и индивидуализиран подход, както по отношение на методиката на преподаване, така и спрямо средата, комуникационните стратегии, ежедневната рутина и управлението на поведението. Поради тази причина значителна част от усилията на РЦПППО – Пловдив са насочени към:

- Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти, с акцент върху практическите умения за работа с деца от целевите групи;
- Разработване и разпространение на информационни и методически материали – като брошури, листовки, плакати, наръчници – за по-добро разбиране на особеностите на тези деца;
- Провеждане на форми на професионален обмен и обучение, включително кръгли маси, форуми, уъркшопи, презентации и обучения с участието на външни специалисти;
- Изграждане на професионални мрежи между учители, ресурсни специалисти, психолози и логопеди за споделяне на добри практики и съвместно търсене на ефективни решения.

Тези инициативи имат за цел да трансформират нагласите от фокусиране върху дефицитите на детето към разпознаване на неговите силни страни и ресурси, което е същностен елемент на приобщаващото образование.

Единствено чрез **цялостна, стратегическа и професионално обезпечена политика** може да се постигне ефективно приобщаване на децата с най-сериозни предизвикателства в развитието и да се гарантира **правото им на достъпно, качествено и смислено образование**.

VI. КВАЛИФИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Квалификацията е ключов фактор за повишаване на мотивацията на специалистите, запазването на желанието за развитието и повишаване на уменията. В тази връзка се организират различни вътрешно и външно-квалификационни обучения по теми свързани с повишаване на професионалните качества на специалистите.

Логопедите и психолозите към РЦПППО – Пловдив използват различни диагностични процедури, методи и техники на работа - тест за оценка на детското развитие Denver II за деца от 0 до 6г., **теста Векслер, Картинен тест за фонологично осъзнаване/КТФО/**, тест **Д.П.Е. 3-4** (Диагностика и превенция на езика 3-4 години), **Р.Е.С.С.**, „**Скрининг тест за тригодишни деца**”, **Рейтинг скала за оценка на детското развитие DevelopmentalProfile 3**; Методика за работа с **DAVID Delight PRO** и Методика за работа със **Sensamove**; Мултикултурен тематичен аперцептивен тест **TEMAS**, **допълваща и алтернативна комуникация**, **чрез системата контрол с поглед и Communicator 5**, методика за работа с **MyEye 2.0 OrCam**.

За повишаване квалификацията на специалистите през учебната 2024/2025 година РЦПППО – Пловдив организира следните дейности:

От началото на учебната 2024–2025 година е проведена вътрешноинституционална квалификационна дейност по следните теми:

1. **Седмичен график за работа на педагогическите специалисти. Единни стандарти.“ – 75 участници**

2. Запознаване с добри практики при работа с деца със СОП. „Под открито небе“-документален филм за медико-терапевтичен център Куртиил-Белгия – **70 участници**
3. „Споделяне на добри практики от колеги, участвали в международни проекти в чужбина-участие в тренинг курс за учители в Galway, Ирландия“ – **50 участници**
4. „Споделяне на добри практики от програма за обмен в областта на менталното здраве-аспекти на работа за деца с увреждания“ – **50 участници**
5. Беседа на тема: „Екипната работа на специалисти от РЦПППО и педагогическите специалисти в общообразователните институции – гледни точки“ – **50 участници**
6. “Запознаване със скрининг тест за ранно детско развитие” – **50 участници**
7. „Образователни ресурси в помощ на учителя-използване на дидактични материали от Националната електронна библиотека на учителите и други дигитални ресурси“ – **31 участници**
8. „Интегриране на драма-техники в учебния процес“ – **71 участници**
9. „Вътрешни и външни ресурси за справяне с професионалното прегаряне“ – **71 участници**

РЦПППО – Пловдив отчита необходимостта от целенасочени инвестиции в квалификация на педагогическите специалисти, с оглед предоставяне на адекватна подкрепа на децата и учениците със специални потребности и повишаване на компетентността на ресурсните специалисти и в тази връзка организира провеждането на разнообразна външноинституционална квалификация с насоченост според професионалния профил на служителите.

1. „Оказване на първа долекарска помощ“ – **43 участници**
2. “Придобиване на знания и формиране на базови практически умения, свързани със защитата на децата и учениците при бедствия и кризисни ситуации, оказване на първа долекарска помощ” – **30 участници**
3. “Ефекти и регулация на стреса. Дистрес и преработване на тревожни преживявания. Синдром на прегарянето” – **40 участници**
4. “Въпросът за тялото в клиничната практика” – **23 участници**
5. “Психомоторно развитие на децата в ранна детска възраст от 0 до 3 години” – **24 участници**
6. Майсторски клас “Мениджмънт на образователни промени” – **12 участници**
7. “Публична комуникация и презентационни умения” – **25 участници**
8. “Мозъчна пластичност” – **30 участници**
9. “Хранителна грамотност” – **30 участници**
10. “Образование за устойчиво развитие” – **20 участници**
11. “Супервизия в образованието” – **25 участници**
12. “Благополучие в образователната организация” – **30 участници**

13. “Хиперактивно поведение” – **33 участници**
14. “Епилепсия и сходни състояния” – **27 участници**
15. „Позитивни подходи и физическа намеса за работа с деца с емоционални и поведенчески затруднения“ – **25 участници**
16. “Защита на личните данни и информационна сигурност – теоретично и практическо обучение за спазване на Общия регламент относно защитата на данните / GDPR/, Закона за защита на личните данни и Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност” – **6 участници**
17. “Медиацията като средство за решаване на междуличностни и вътреличностни конфликти” – **25 участници**
18. “Бебето, детето и психоанализата” – **11 участници**
19. “Арт техники за развитие на индивидуалността при деца и ученици от предучилищна и училищна възраст” – **4 участници**
20. Супервизия с Инна Бранева – 3 супервизии – **66 участници**

Специалистите от РЦПППО – Пловдив се стремят да повишават квалификацията си и да усъвършенстват професионалните умения като сами финансират участието си в различни семинари, конференции, обучения, квалификационни курсове и др. Обучения на собствени разности:

- Първо ПКС – **1 участник**
- Пето ПКС – **2 участници**
- Четвърто ПКС – **5 участници**
- Трето ПКС – **2 участници**
- ОКС-Магистър “Приложна психология” – **1 участник**
- ОКС-Магистър “Специална педагогика” – **2 участници**
- ОКС-Магистър “Ерготерапия” – **1 участник**
- ОКС-Магистър “Комуникативни нарушения в развитието” – **3 участници**
- ОКС-Магистър “Спорт за високи постижения” – **1 участник**
- ОКС-Магистър “Предучилищна и начална училищна педагогика” – **1 участник**
- СДК “Детски учител” – **1 участник**
- СДК “Ресурсен учител” – **5 участници**
- СДК “Логопедия” – **1 участник**
- СДК “Специална педагогика” – **2 участници**
- СДПК “Предучилищна педагогика” – **1 участник**
- ДК “Логопедия” – **1 участник**
- ДК “Специална педагогика” – **участник**

- Следдипломна специализация “Семейно и брачно консултиране” към Института по фамилна терапия България – **1 участник**
- Участие в семинари на Асоциация “Българско психоаналитично пространство” София – **1 участник**
- „Диференциране на преподаването и инструкции“ – **2 участници**
- “Ранна интервенция – диагностика и терапия” – **2 участници**
- PsyMot Инструмент за диагностика и индикации за психомоторна терапия на деца от 6 до 12 години – **1 участник**
- “Тялото като сцена на психичните конфликти” – работилница към Дружеството по позитивна психотерапия в България – **1 участник**
- “Психопатология през юношеството и нейното значение за индивидуалната, семейната и груповата терапия” – **1 участник**
- “Стратегии за стимулиране на езиковото развитие през игровите умения и комуникацията” – **3 участници**
- Работна среща с психолози и педагогически съветници, организирана от РУО – Пловдив – **1 участник**
- “Дигитализацията на образованието – новите информационни и комуникационни технологии в училище” – **2 участници**
- “Обучение за работа с тестова батерия за оценка на дислексия на развитието DDE 2” – **2 участници**
- “Ранно ортодонтоско лечение. Миофункционална терапия в действие” – **1 участник**
- “Ограмотяване на деца със СОП” – **1 участник**
- “Терапия на дислалия. Използване на логопедични сонди” – **1 участник**
- “Терапия на езикови нарушения” – **1 участник**
- “Основен курс по когнитивно-поведенческа терапия – личен опит и персонален анализ” – **1 участник**
- “Зрително-моторна комуникация” – **1 участник**
- “Арт терапията в психологическата и педагогическата практика” – **1 участник**
- Участие в обучителен курс по метода “Монтесори” в 3 модула: Метод Монтесори, Монтесори курс по миротворчество и Валдорфска детска градина – **1 участник**
- “Монтесори за деца със СОП” – **1 участник**
- “Най-новите информационни технологии в процеса на обучение” – **1 участник**
- “Специфика на обучението по математика в начален етап на средното училище в контекста на новите нормативни документи, реформиращи образованието” – **1 участник**
- “Ефективни модели на взаимодействие между детската градина/училището и семейството” – **1 участник**

Специалисти от РЦПППО – Пловдив участват и в различни конференции и форуми:

- **Втора национална конференция “Екранни деца”, д-р Везенков – 4 участници**
- **Кръгла маса “Спортните занимания – една възможна реалност за приобщаване на деца със специални образователни потребности” – 13 участници.** Проведе се на 25 януари, организирана от РЦПППО – Пловдив съвместно с Българската федерация по хокей на трева и Спешъл Олимпикс България. Обсъдени бяха възможностите за приобщаване на децата със СОП чрез спорт. Представени бяха добри практики, обсъдиха се възможностите и решенията, които спортът и физическата активност дават в процеса на приобщаване на децата със СОП.

От изнесените данни може да се обобщи, че педагогическите специалисти от РЦПППО – Пловдив са получили общо **271 кредита** за учебната 2024/2025г., което прави средно по **2,6 кредита на служител**. Това е доказателство за желанието на служителите да повишават своята квалификация и да подобрят уменията си за работа в динамична среда. От обучения на собствени разноски специалистите са придобили **13 кредита** за учебната 2024/2025г. Този брой затвърждава мотивацията за самоусъвършенстване на работещите в Регионалния център.

VII. ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ПОЛОЖИТЕЛНИ НАГЛАСИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Приоритет на специалистите от РЦПППО – Пловдив е разкриване силните страни на децата и учениците със СОП и изграждането на положително отношение към тях, популяризиране на творчеството им с цел подпомагане осъществяването на приобщаващо образование. Обръщаме голямо внимание на грижата за здравето им, на социалните взаимодействия и на дейностите в подкрепа на техните самостоятелност и независимост. В тази връзка през учебната 2024/2025 година се реализираха следните дейности:

Грижа за здраве и спорт

Спортът е важна част от здравословния начин на живот и има множество ползи за физическото и психическото благополучие на децата. Той има приобщаващ характер и съдейства за подобряване на социалните интеракции между участниците в учебния процес. Може да бъде отличен начин за изграждане на нови приятелства и популяризиране на приобщаването сред обществеността. Ето защо през учебната 2024/2025 РЦПППО – Пловдив организира извънкласни дейности с постоянен характер – медицинска езда, хокей на трева, адаптиран фитнес, които се провеждат извън територията на Регионалния център и се посещават **от 78 деца и ученици** от различни образователни институции в Пловдив и областта. Предоставените карти за медицинска конна езда са 30 на брой, фитнес посещават 20 деца и ученици, а в тренировките по хокей на трева са включени 28 състезатели.

Отборът по хокей на трева “Непримиримите РЦПППО – Пловдив” и през тази учебна година продължава неуморно и ентузиазно своята дейност: тренировъчна програма, подготовка за състезания и заслужени победи. Атлетите поддържат формата си чрез целогодишни тренировки, независимо от сезона и дори през лятната ваканция. Спортната

подготовка на отбора е с продължителност два часа седмично в спортна зала “Атрим Арена” гр. Пловдив. Участват **28 състезатели** на различна възраст. Младите спортисти са от **12 образователни институции** в Пловдив и областта.

В периода **22-23 март** отборът “Непримиримите РЦПППО – Пловдив” взе участие в Държавно първенство по хокей ID в гр. Благоевград. Състезателите заеха достойното първо място и получиха титлата Държавен шампион. Още една победа отборът завоюва на 28 и 29 юни по време на международното първенство II-nd ID Hockey International Tournament “Santorelli Cup” – Sofia 2025. Младите спортисти се класираха на второ място с актив от 9 точки и се завърнаха със сребърен медал и нова доза гордост.

През учебната 2024/2025 година отборът успя да спечели средства по **“Програма за развитие на спортните клубове” за 2025г.** към Министерството на младежта и спорта. Средствата от 7 352лв. ще бъдат изразходвани за: подготовка и възстановяване на отбора по хокей, международен спортен календар, държавен спортен календар, материално-техническо осигуряване, наем и режийни разходи за спортни обекти, възнаграждения на треньорски кадри и длъжностни лица. РЦПППО – Пловдив е партньор по проекта.

Във връзка с търсене на възможности за приобщаване на децата със специални потребности чрез спорт, бе проведена **кръгла маса на тема “Спортните занимания – една възможна реалност за приобщаване на деца със специални образователни потребности”**. Тя се състоя на 25 януари и бе организирана от РЦПППО – Пловдив съвместно с Българската федерация по хокей на трева и Спешъл Олимпикс България. В дискусиата се включиха органи на местната власт и администрация, директори на образователни институции в областта на предучилищното и училищното образование, неправителствени организации, фондации и сдружения. Представени бяха добри практики, обсъдиха се възможностите и решенията, които спортът и физическата активност дават в процеса на приобщаване на децата със СОП.

Методическа подкрепа и тренировки по хокей на трева се провеждат два пъти седмично по 60 мин. Под формата на открит урок е проведена тренировка по хокей на трева еднократно в СУ “Цар Симеон Велики” гр. Пловдив и в СУ „Св. княз Борис I“ гр. Асеновград.

Целогодишно функционира клуб по двигателна активност на РЦПППО – Пловдив съвместно с фитнес „Атлетик“ в мол Марково Тепе. Тази учебна година стартира третият сезон на спортната инициатива. Целта е да се даде възможност на децата и учениците да спортуват и да се подобри тяхното физическо здраве извън рамките на образователната институция и учебните занимания. Тренировките се провеждат веднъж седмично с продължителност 60 мин. От страна на залата са осигурени отделно помещение, в което да се провеждат заниманията, както и тренировъчни пособия (йога постелки, степери, ластиси, свободни тежести (гири), фитнес топки, батут, координационни стълби). В груповите тренировки се включват **20 деца и ученици от 12 образователни институции**. Групата не е ограничена в рамките на РЦПППО, посещава се и от ученици със СОП от училища със собствен екип.

Във връзка с грижата за здравето в РЦПППО – Пловдив **в края на октомври** се проведе инициатива по профилактика от детски стоматолог. Те имат специални здравни потребности, които изискват допълнителни дентални грижи. Малчуганите се запознаха с обстановката и инструментите в зъболекарския кабинет, получиха знания как да се грижат за зъбите си и да изградят трайни хигиенни навици, научиха как консумацията на полезни и

вредни храни оказва влияние върху тяхното здраве. В тази интригуваща мисия взеха участие **11 деца и ученици от 10 образователни институции.**

Месец ноември започна с **безплатна силанизация на първите постоянни дъвкателни зъби на децата** в кабинета на д-р Будакова. Възползваха се **6 деца и ученици от 6 образователни институции.** Съвместно с д-р Будакова издадохме брошура “Дентална грижа при деца със специални образователни потребности”.

Отново във връзка с грижата за зъбите за втора поредна година РЦПППО – Пловдив се включи в инициативата “Красива усмивка” на Катедра “Детска стоматология” към Факултета по дентална медицина. **В края на март 11 деца и ученици от 9 образователни институции** се убедиха, че да се грижиш за зъбите не е толкова трудно, а резултатът е красива и здрава усмивка.

“Деня на здравословното хранене” отбелязаха **10 деца и ученици от 6 образователни институции** в РЦПППО – Пловдив **в края на месец ноември.** Инициативата бе организирана с цел запознаване на участниците със здравословните храни – кои са те, защо са полезни и как влияят върху нашето здраве. Проведена бе беседа след като децата изгледаха видеоклип по темата и затвърдиха знанията си в игра с кръстословица. На децата бяха раздадени материали (картинки с полезни и вредни храни) за залепване и оцветяване, които трябваше самостоятелно да подберат и да подредят в своите чинийки. Накрая на събитието всеки собственооръчно изработи за себе си здравословен сандвич със зеленчуци и филе върху пълнозърнест хляб.

Традиционно в **началото на месец май** се проведе **спортният празник “Двигателна активност”**. Събитието е част от плана за дейности в календара на РЦПППО – Пловдив и има за цел да подобри физическото, когнитивното, социалното и емоционално развитие на участниците чрез тяхното включване в спорта като групова дейност. Децата и учениците премериха сили в игри с различни предизвикателства: щафетни и отборни игри, упражнения за баланс и координация. Те бяха насърчавани да работят в екип и сътрудничество. Младите спортисти участваха в 3 отбора с гръмките имена “Земя”, “Въздух” и “Вода”, което ги мотивира, съдейства за формиране на тяхната идентичност и отборен дух. Получиха медали и грамоти за своите постижения в областта на спорта. Участниците в празника са от **11 училища в Пловдив и областта.**

Отново с грижа за здравето и развиване на моторното планиране РЦПППО – Пловдив осигури **50 карти за терапевтична конна езда** в конна база “Тара” с. Ягодово. 20 от тях бяха предоставени от фондация “Творци на надежда”, а останалите 30 бяха закупени от Регионалния център. Целта е да се осигури необходимата подкрепа за когнитивно, физическо и психо-емоционално развитие на децата. Дейностите в конната база съдействат и за споделяне на опит между родители и изграждане на положителни социални взаимоотношения.

В света на изкуството и културата

За мястото на театъра в живота на децата със СОП споделят колегите, които за втора поредна година съвместно с театър “А’парт” провеждат ежеседмични занимания по театрално майсторство. Тази учебна година заниманията стартираха **в началото на октомври.** В театралната формация **“Предай нататък”** участват **10 ученици от 7 образователни институции,** които репетират два пъти седмично на сцената на театър “А’парт”. Групата вече

има една пиеса зад гърба си, която е поставена три пъти в препълнена зала – “Не пипай куфара” по Борис Априлов. В момента участниците, подкрепени от доброволно включени в дейността педагогически специалисти, подготвят нова постановка по приказката на Ран Босилек “Който не работи, не трябва да яде”. Репетициите по актьорско майсторство допринасят за подобряване на говорните умения и езиковото развитие на децата, за формиране на ораторските умения, за подобрене на концентрацията и паметта, както и на общата моторика. Чрез похватите на театралното изкуство те могат да изразят себе си, преодоляват страховете си, успяват да видят света през други очи. Развиват въображението си, като се докосват до магията на театъра и усещат вълшебството на думите и не на последно място намират приятели – младите актьори изградиха приятелства и любов към театъра. Аплодисментите, които младите таланти получават по време на представленията, изграждат у тях самоувереност и повишена самооценка.

Края на месец октомври отбелязахме и с второто издание на мащабното събитие “Игро-Творилница”. **19-те участници** бяха разделени в 4 отбора с отличителните имена “Вихър”, “Диаманти”, “Мълния” и “Пламък”, като в хода на събитието реализираха поэтапно 4 дейности в областта на занаятите, двигателната активност и грижата за себе си. А именно: “Занаяти” (изработване на свещи от пчелен восък), “Козметика” (изработване на сапун във форма, цвят и аромат по избор), “Игри на двора” (участие в двигателни игри и упражнения за физическа активност) и “Във фризьорския салон” (доброволци от ПГО “Ана Май” направиха на участниците ексцентрични прически). Целта на събитието е да се стимулират креативността, грижата за себе си, себеизразяването и творческите умения на децата и учениците, като приятните занимания се съчетаят и с полезни – двигателна активност. С тази дейност се подобряват уменията за работа в екип, бързината, творческото мислене и социалните умения на участниците, тъй като са съчетани елементи от различни сфери на въздействие. За втора поредна година в календара на РЦПППО – Пловдив събитието осигурява вдъхновение, забавление и вълнение за деца и ученици от 4 до 18-годишна възраст. В Игро-Творилница 2.0 се включиха деца и ученици от **9 образователни институции**.

Месец ноември започна с посещение на Детския отдел на Народната библиотека “Иван Вазов” в гр. Пловдив, където **10 участници** се докоснаха до вълшебния свят на приказките. Детският писател Хари Спасов прочете свои творби, с които провокира въображението на децата и ги подтикна да споделят своите истории и приключения. Подкрепени от своите ресурсни учители, родители и приятели в библиотеката, те се забавляваха и останаха впечатлени от колоритния свят на книгите. Малките читатели са от **7 детски градини и училища**.

В средата на ноември 11 деца и ученици от 11 образователни институции в Пловдив и областта развихриха своето въображение в инициативата “**Направи си приятел**”. Участниците изразиха себе си, като довършиха, оформиха и дорисуваха по собствено желание предварително подготвени фигури от плат. По време на дейността децата имаха възможност да взаимодействат в група, като се учат да изчакват реда си, да търсят помощ, да се забавляват и да развият своите финомоторни умения, способност за общуване и взаимопомощ.

Традиционно **през декември** не пропуснахме “**Да повикаме Дядо Коледа**”. Той пристигна с чувал, пълен с подаръци, които раздаде в Парти зала №5 на общо **30 деца** от предучилищна и училищна възраст. Целта на събитието е приобщаване на децата със специални потребности към семейните традиции и обичаи, създаване на празнично

настроение, развиване на социални умения – усещане за споделеност. Децата изживяха заедно удоволствието от общуване с другите, докато дейността благоприятства развиването на социални навици – следване на определена последователност, спазване на правила, работа в екип. В инициативата се включиха деца и ученици от **20 образователни институции**.

За празничното настроение непосредствено преди ваканцията допринесе и последното събитие за 2024г. **“Да нарисуваме Дядо Коледа”**, в което се включиха **10 деца и ученици от 8 детски градини и училища**. Освен да доближи децата до магията на коледните празници, целта на събитието е да стимулира доверителната връзка учител – ученик, да стимулира аналитичното мислене и въображението на децата и учениците при реализиране на поставените задачи. По този начин се обогатяват емоционалният, когнитивният и социалният опит на участниците. Интегрирането на задачи, свързани с изобразителното изкуство, способстват за стимулиране на познавателния процес и подобряване на мотивацията за учебна дейност.

За втора поредна година ученици от РЦПППО – Пловдив се включиха в Националната изложба – конкурс на ЦПЛР – ОДК гр. Сунгурларе **“Св. Трифон Зарезан”**. Участниците са **трима от 3 училища** в Пловдив и областта, като с помощта на различни техники от изобразителното изкуство и подкрепяни от своите учители, те изработиха тематични творби и се включиха в конкурса. На всички явили се в конкурса бяха раздадени грамоти за участие.

Националният празник на България 3-ти март отбелязаха **19 деца и ученици от 7 образователни институции** със своите родители и учители с посещение на къща-музей **“Димитър Георгиадис”** в град Пловдив. Целта е участниците да се запознаят с видни личности, допринесли за благото и просперитета на България, както и да видят нагледно част от бита и културата в историята на България. Облечени в автентични дрехи от 19 век, децата рецитираха стихотворения и позираха за снимки.

С фантазия и естетически усет деца и ученици създадоха емоционални подаръци за най-обичаните от тях жени по случай **8^{ма} март – Световен ден на жената**. За да зарадват своите майки, баби и близки, **13 деца и ученици от 10 образователни институции** в продължение на един час декорираха сладки и чаени чаши с готови, персонализирани елементи. На всички участници бе дадена възможност да избират по свой вкус цветове и декорации, което ги провокира да вземат самостоятелно решение.

В **средата на месец април** в РЦПППО – Пловдив се проведе инициатива, целяща да насърчи любовта към четенето. Дейността е свързана с отбелязването на **Световния ден на детската книга** на 2^{ра} април. Децата разбраха, че датата не е избрана случайно, тъй като на този ден е роден един от най-обичаните детски писатели Ханс Кристиан Андерсен. С помощта на своите учители **10-те участници от 8 детски градини и училища** изработиха макет на част от обичаната българска приказка **“Житената питка”**. На събитието присъства гост автор, Елеонора Пенева, която прочете своя творба.

През тази учебна година за втори път се проведе празничният конкурс **“Пъстър Великден”**, в който взеха участие с творчески продукти **43 деца и ученици** от Пловдив и областта. Първото място бе отредено на Жени Георгиева от ОУ **“Христо Ботев”** с. Поповица. На второ място се класира Николай Димовски от ПГКИТ гр. Пловдив, а на трето място – Едуард Иванов от ДГ **“Десислава”** гр. Пловдив. Поощрителни награди и грамоти бяха раздадени на 3 деца и ученици от Пловдив и областта.

По случай **Световния ден на книгата и авторското право – 23 април, 16 деца и ученици** участваха в организирано посещение на НБ “Иван Вазов” гр. Пловдив. Събитието, озаглавено “Да се потопим заедно в света на книгите” имаше за цел да запознае младите читатели с богатството на библиотеката и възможностите, които предлага. Участниците разгледаха читалните и стелажите с книги, наредени по азбучен ред. В края на посещението учениците получиха грамота за участие и книга с екологична тематика във връзка с Деня на Земята – 22 април.

От безплатно посещение на **Държавен куклен театър – Пловдив** се възползваха общо **260 деца, ученици и техните родители** в рамките на две постановки през месец **април и май**. Представленията “Безопасна приказка” на 26.04 и “Палечка” на 04.05 бяха закупени от РЦПППО – Пловдив. Децата “се докоснаха” до магията на театъра и съпреживяха артистичното творчество на актьорите. В препълнените зали и на двете представления се забелязаха десетки възхитени погледи на зрители от заинтригуваната детска аудитория.

По случай **Деня на детето – 1^{ви} юни** РЦПППО – Пловдив съвместно с община Пловдив успя да осигури безплатен достъп до юбилейния концерт на детска вокална група “Бон-Бон” за **20 деца** и техните родители. Децата се насладиха на авторски песни с позитивни послания от новия албум на младите артисти на сцената на Античния театър.

На 5^{ти} юни като вдъхновение за нови творчески изяви децата и учениците от РЦПППО – Пловдив се включиха в **традиционния концерт “Заедно”**. За деветнадесета поредна година те завладяха сцената на Драматичния театър в Пловдив. Препълнената зала едва побра желаещите над 500 човека да съпреживеят с участниците вълнуващото събитие. Концертът се проведе под патронажа на областния управител на област Пловдив – проф. д-р Христина Янчева и с благословието на Негово Високо Преосвещенство Пловдивския митрополит Николай. Първи на сцената се качи хокейният отбор “Непримиримите РЦПППО – Пловдив” и вдигна публиката на крака с изпълнението на химна на Република България. С кратък филм за дейността на Регионалния център гостите “се докоснаха” до дейностите в центъра с децата, родителите и специалистите. Филмът е продукция на ВТВ от журналиста Райна Зайкова и оператора Божидар Дойчев. На сцената в продължение на два часа показаха своя талант деца и ученици със специални образователни потребности, техните приятели и учители. С виртуозно певческо изпълнение под съпровод на пиано се извиха децата, които посещават в центъра ателие по пиано при Илиян Тиганев – председател и диригент на Пловдивско певческо дружество “Ангел Букурещлиев”. Творчески умения и креативност участниците демонстрираха по време на изложба в рамките на концерта – открииха се творби на деца и ученици от занаятчийското ателие “Нишките, които ни свързват” и арт ателието “Сръчни ръчички”. Двете ателиета са част от терапевтичната дейност на РЦПППО – Пловдив. Клубът по народни танци “Шарена шевица” към Регионалния център се изяви с три хореографии, в които на сцената децата бяха подкрепени от своите учители. Положителни емоции и много усмивки предизвика танцът “Мики Маус” на ателие музикотерапия, който създаде на сцената една своеобразна цветна въртележка. ДГ “Еделвайс” гр. Пловдив, ДГ “Чучулига” гр. Пловдив и танцова формация “Елика” подкрепиха своите специални връстници в групови изпълнения. На сцената на Драматичния театър се извиха и младите актьори от театрална формация “Предай нататък” към РЦПППО – Пловдив съвместно с театър “А’парт”. Председателят на фондацията “Творци на надежда” Микеле Санторелли подкрепи талантите в неравностойно положение, като обяви официално, че са закупени за деца и родители от РЦПППО – Пловдив

по **20 билета** за **7 представления на Opera Open 2025**. С емоционално изпълнение на песента “Юначе лудо и младо” бивш ученик на Центъра обедини участници и гости в кръшно хоро на сцената. Концертът завърши с обръщение на епископ Поликарп, който благодари на младите таланти за изявата, благослови ги и им раздаде подаръци.

Концертът беше уважен още от представители на местната власт в лицето на г-н Николай Бухалов – заместник-кмет “Спорт, младежки дейности и социална политика” в община Пловдив, г-н Стефан Послийски – заместник-председател на Общинския съвет – Пловдив и инж. Любозар Фратев – председател на комитет “Васил Левски” и Съвета по туризъм. Присъства и г-жа Петранка Калоферова – председател на СБУ – Пловдив. Други гости бяха проф. д-р Георги Йорданов – изпълнителен директор на Агенцията за хора с увреждания, проф. Дора Левтерова – директор на Университетски център за кариерно развитие към ПУ “Паисий Хилендарски” гр. Пловдив. Събитието уважи също проф. Антонио Антонов – изпълнителен директор на Българската федерация по хокей на трева, председател на контролно-ревизионната комисия при Българския олимпийски комитет. Присъстваха общински съветници, директори, заместник-директори и учители от училища и детски градини в град Пловдив и областта. Бяха прочетени поздравителни адреси от министъра на образованието Красимир Вълчев и председателя на СБУ Янка Такева.

Духовни връзки и добродетели

Молебен за здраве за деца с увреждания бе проведен на **24 октомври** в храм “Св. Вознесение Господне” по идея на Микеле Санторелли – председател на фондацията “Творци на надежда”. **20 деца и ученици**, участвали в събитието, получиха карти за терапевтична конна езда в конна база “Тара” с. Ягодово.

За трета поредна година по случай коледните празници не пропуснахме да се включим и в **благотворителния коледен базар на Младежки център – Пловдив**. Заедно с родители и учители, децата и учениците със специални образователни потребности изработиха картички, коледни декорации, бижута и аксесоари, за да подкрепят друга уязвима група – тази на бездомните животни. Красивите творения откриха своите притежатели на 14 и 15 декември пред ТЦ “Гранд”, където **13 колеги от РЦПППО – Пловдив** застанаха зад щанда в двата базарни дни, за да покрепят каузата. Събраната сума на стойност 627,60лв. бе предадена на фондацията “В Пловдив – без дом”. С участието в базара се стимулират емпатията и толерантността на децата със специални потребности и техните връстници към животните и грижата за тях. Насърчават се креативността и желанието за принос към обща кауза – много деца, родители и колеги, чиито изделия се продават на базара, идват специално за да подкрепят каузата.

В традиция се превръща и магията на **“Коледна поща”**, която тази година усмихна **311 деца и ученици от 36 образователни институции** в Пловдив и областта **през първите две седмици на декември**. За втора поредна година всички участници изпратиха и получиха писмо за Коледа, като се докоснаха до старата традиция вълнуващо да разкъсат пощенския пакет. Доказателство за приобщаващия резултат на инициативата е, че 221 участници са от детските градини и училищата, в които се обучават деца със специални потребности, а едва 90 деца и ученици получават допълнителна подкрепа от РЦПППО – Пловдив. Резултатът е **311 усмихнати щастливи деца**, които чуха “Имаш поща” и получиха писмо. Много от тях за първи път се докоснаха до магията да получиш картичка, рисунка, писмо, пожелание и

изпратиха свое по “Коледна поща”. Участниците в инициативата са от **36 образователни институции**.

За първи път в РЦПППО – Пловдив се проведе инициативата “Мисия Дядо Коледа”, в която ресурсни учители, психолози и логопеди зарадваха с коледен подарък малчугани в неравностойно положение. В коледната дейност получиха подарък **32 деца и ученици от 20 училища и детски градини** в Пловдив и областта.

В Епархийския салон на храма „Света Петка” в град Пловдив традиционно се проведе **арт ателие** на празнична тематика, където този път участниците се включиха в беседа и творческа дейност на тема Св. Игнатий Богоносец (празникът на светеца се чества на 20 декември). Насочвани от презвитера Ани Паралингова и подкрепяни от своите учители и родители, участниците демонстрираха творчески умения и оцветиха икони, като приложиха различни техники от изобразителното изкуство. Още едно арт ателие на тема “Възнесение Господне” се проведе **през месец май** във връзка с християнския празник Спасовден. Участниците се запознаха със смисъла и значението на Спасението и защо празникът се нарича Спасовден. В двете арт ателиета се включиха **16 деца и ученици от 7 образователни институции**.

По случай великденските празници на **12 и 13 април** Младежки център – Пловдив организира **благотворителен базар “От деца за деца”**, в който се включи и РЦПППО – Пловдив. Родители, деца и ученици, подкрепяни от техните учители и приятели, изработиха великденска декорация, рисунки, картички и бижута, които дванайсет педагогически специалисти презентираха на базара пред ТЦ “ГРАНД” в гр. Пловдив. Събраните средства на обща стойност **784 лв.** бяха дарени на организацията “В Пловдив – без дом” с цел да възпитаваме у децата грижа и отговорност за животните като уязвима група. Инициативата вдъхнови ученици и учители от СУ “Васил Левски” гр. Пловдив, които проявиха желание да присъединят събраните от тях средства към каузата на РЦПППО – Пловдив.

Семейството е мястото, където любовта е безусловна, а всяко дете е специално. Във връзка с **Международния ден на семейството на 15 май** в детски център “Атлас Кидс” се проведе **специално детско парти за 10 деца от 7 образователни институции** и техните родители. Участниците са трудноподвижни и изпитват затруднения да се включват в общностни изяви. Детският център, в който се проведе инициативата, е избран с идеята, че пространството е достъпно и е съобразено с потребностите им. Целта е да се създаде подкрепяща, спокойна и приобщаваща среда, в която децата и техните семейства да отпразнуват заедно Деня на семейството. С адаптирани игри, арт ателиета и музикални активности бе насърчена емоционалната свързаност и социалното взаимодействие в семейството, докато участниците играят и учат чрез преживяване. Родители споделиха, че са разменили свои контакти и продължават да обменят опит и идеи в подкрепа на децата си и собственото си емоционално благополучие. Голяма част от трудноподвижните деца се обучават в индивидуална форма, което възпрепятства възможността за включване в социални интеракции както на родителите, така и на децата.

Професионални умения и кариерно ориентиране

Кариерното ориентиране помага на подрастващите да опознаят по-добре собствената си личност и света на труда. Ето защо РЦПППО – Пловдив организира дейности, съобразени

с индивидуалните интереси на децата и учениците, техните способности и потребности. Запознаването с професии, свързани с конете и животновъдството, допринася за формиране на реалистични представи за различни трудови дейности. **В края на октомври 16 деца и ученици от 14 детски градини и училища** се запознаха с начина на живот на конете, щраусите, англонубийските козички, елени, сърни, пауни и други животни по време на **посещение на конна база “Тара” в с. Ягодово**. Целта на посещението бе децата да се запознаят с режима на животните и грижите, които се полагат за тях – хранене, хигиенни процедури и професии, насочени към грижата за животните.

Ежегодно събитие в календара на РЦПППО – Пловдив е **Денят на хляба**. През **октомври** ресторант “Малкият двор” в град Пловдив събра **14 деца и ученици от 11 детски градини и училища**, за да придобият начални умения за приготвянето на хляб. Подкрепени от “Хлебни къщи” – Пловдив в лицето на госпожа Катерина Бояджиева, участниците се потопиха в света на кулинарията, като самѝ смесиха всички съставки на хляба и приготвиха заедно изкушения за малки и големи. Бяха обогатени представите на децата за основите на професионалния труд: спазване на последователност от действия, измерване и дозиране, работа с ръце и инструменти, спазване на хигиенни изисквания – измиване на ръце, почистване на работното място, носене на престилка.

На **“Шоколадов тур”** заминаха **15 деца и ученици** със специални потребности в “Гайо – фабриката за истински шоколад” в град Пловдив **през месец ноември**. Събитието, в което участниците се запознаха с произхода на какаото и придобиха умения за приготвяне на фигури и бонбони от шоколад, се състоя в началото на ноември. Сладкото пътешествие осигури ароматен полъх към децата и учениците от **13 образователни институции**. Те наблюдаваха реална производствена среда и идентифицираха ключови етапи от производствения процес на шоколад, запознаха се с професионални роли в хранително-вкусовата промишленост и демонстрираха интерес към дейността и резултата от нея.

През месец май деца и ученици посетиха **оранжерия за кактуси в с. Марково**, след което се забавляваха в открития парк “Въжеландия” в спа хотел Марково. Целта на събитието бе запознаване с видове кактуси от цял свят и начина им на отглеждане, както и придобиване на начални умения за самостоятелна грижа за екзотичните растения. Обиколката завърши със забавление сред атракционите на открития парк, където участниците развихриха въображението си с люлки, катерене и игра на мини голф. В дейността взеха участие **14 деца и ученици от 11 детски градини и училища** в Пловдив и областта.

Грижа за природата и екологично образование

На **“Пътешествие в света на животните”** се отправиха **18 деца и ученици** от РЦПППО – Пловдив **в края на ноември**. Регионалният природонаучен музей приветства своите гости, за да ги запознае с разнообразието на животинския свят в природата. Срещайки се с представители на различни групи животни, децата обогатиха своите представи за тях с цел по-отговорно отношение и грижа за опазването им. На обиколка в музея отидоха деца и ученици от **15 образователни институции**.

Грижата за природата и въздуха беше основен акцент на събитието **“Заедно за чистия въздух”**, което се проведе в **края на март** в РЦПППО – Пловдив. Дейността се реализира съвместно с експерти от РИОСВ – Пловдив, които представиха по увлекателен за децата начин

интерактивна приказка. Последваха забавна дихателна игра и засаждане на растения във вече създадената споделена градинка в двора на Регионалния център. Основна цел на събитието е обединяване на децата в екологична мисия: осъзната отговорност към опазването на околната среда. Включиха се **11 деца и ученици от 11 детски градини и училища.**

Важен акцент в екологичното образование постави и **посрещането на прелетните птици в последната седмица на месец март.** Съвместно с представител на Българското дружество за защита на птиците участниците се запознаха с различните видове птици в България и по-конкретно тези, които гнездят край река Марица в Пловдив. Чрез представяне на богата информация за тяхното местообитание, миграции, начин на живот и хранене беше открито връзката между птиците и градската екология. В събитието се включиха **10 ученици от 2 училища.**

На туристическа обиколка поеха участниците в събитието **“Да боядисаме яйцата и да посадим цветята”** в къща-музей “Христо Г. Данов” в гр. Пловдив **през април.** Първата дестинация беше експозицията, посветена на “Книгоиздаването в България” през втората половина на XIX и началото на XX век. След това във връзка с празника Великден децата боядисаха яйца, за да се покаже и усети групово старата българска традиция, която носи връзка с корена и рода. Дейността завърши със засаждане на цветя в малки саксии, които заедно с декорираните яйца участниците занесоха в своите домове, за да допринесат за уюта и атмосферата на светлия християнски празник. В инициативата взеха участие **10 деца и ученици от 6 образователни институции.**

Проектна дейност

В рамките на проекта ‘Assisting the process of integrating children with impaired vision in school system’, който е по програма Еразъм+ в сътрудничество с Италия и Румъния, бе организирана трета транснационална среща на партньорите по проекта **от 21 до 23 октомври 2024г.** в гр. Крайова, Румъния. Домакини на срещата бяха колеги от Asociația “Tinerii 3D”, които ни запознаха със спецификите на румънската образователна система по отношение на приобщаването на деца със зрителни затруднения в клас. Представителите на партньорските организации от България, Румъния и Италия имаха възможността да се запознаят отблизо с методите на работа и предизвикателствата в обучението, както и да обменят добри образователни практики в това направление. В рамките на срещата бяха обсъдени постигнатите до момента резултати по проекта и се набелязаха конкретни аспекти в работата на организациите за подобряване процеса на приобщаване на целевата група. Срещата е част от поредицата събития в рамките на проектния цикъл. Заключителното събитие по проекта бе кръгла маса на тема “Подпомагане на образователния процес за ученици с нарушено зрение”, която се проведе на **27 и 28 февруари 2025г.** Тя събра широк кръг от заинтересовани по отношение обучението на деца с нарушено зрение. Бяха представени резултатите от дейностите по проекта и напредъкът по заложените цели. Събитието бе отразено с пресконференция на БТА, както и от национални и градски електронни медии.

Още една проектна дейност бе финализирана **през месец март** с второ контролно посещение от Агенцията за хора с увреждания относно оборудването на работни места за наети служители с трайни увреждания в РЦПППО – Пловдив. Посещението е по Национална програма за заетост на хората с увреждания, компонент 2: Финансиране на приспособяване на съществуващи работни места „Профилактика и рехабилитация на педагогическите

специалисти“, съвместно с Министерство на труда и социалната политика и Агенция за хората с увреждания. Проверяващите дадоха положителна обратна връзка за реализирания напредък по проекта. Констатираха успешното интегриране на лицата с трайни увреждания и обезпечаване на дейностите, свързани с професионалната им насоченост.

В рамките на Световния образователен форум се реализираха две дейности на РЦПППО – Пловдив, свързани с изграждане на положителни нагласи за осъществяване на приобщаващото образование. Първото участие е на тренинга по хокей на трева Димитър Георгиев, който се включи в **обучителен семинар по проект “InclEdu4AllNeeds – Европейски секторни и социални партньори в образованието, насърчаващи приобщаването на лица със специални потребности в образованието”**. Семинарът е насочен към съвместни усилия за укрепване на системите за приобщаващо образование в цяла Европа и се проведе в периода **22-23 май 2025г. в Париж, Франция**.

Фондация “Световен образователен форум” България организира още една дейност, в която се включиха **четирима педагогически специалисти от РЦПППО – Пловдив**. В рамките на проекта Еразъм + те участваха в едноседмично обучение в **Мадрид, Испания** на тема **“Драма и иновативна педагогика”**. Творческата драма е педагогически метод, който използва театрални техники, за да ангажира учениците в импровизирани ситуации. Чрез разнообразни дейности: лекции, работни сесии, уъркшопи, дискусии, обмен на идеи и добри практики, участниците се запознаха с конкретни иновативни подходи и над 25 техники за прилагане в класната стая в съответствие с учебните програми по всички предмети. Базирано на опита, в обучението беше заложено посещение на училища, което се проведе с цел наблюдение на реални учебни часове. Участието на специалистите допринесе за изграждане на нови компетентности, свързани със създаване на вдъхновяваща учебна среда и проектиране на творчески ресурси в детската градина и училището. Екипът от колеги представи обучението на вътрешно-квалификационна дейност в периода пред специалистите от Регионалния център с цел споделяне на добрата практика.

В периода **между 11 и 22 ноември 2024г.** като част от програмата на Спешъл Олимпикс, САЩ – **RN International Advancing Societies, Connecting People**, Димитър Георгиев посети град **Бостън, САЩ**. Програмата е насочена към включване и развитие на ученици със специални образователни потребности в спорта в училищата. Освен регулярно участие в тренировки по баскетбол и волейбол, атлетите са мотивирани да се включват в периодично организираните турнири във всеки щат. **С цел обмяна на опит в средата на месец юни** деветима американски рехабилитатори, учители и тренъори по адаптирана физическа активност върнаха визитата и посетиха РЦПППО – Пловдив по програмата “Спорт за социална промяна”. Чуждестранните гости, които са на 10-дневен обмен по програмата, разгледаха залите за рехабилитация и терапевтичните кабинети в Регионалния център. Гостите останаха впечатлени от видяното и поздравиха пловдивските си колеги за високотехнологичното ниво на средата, в която работят. Колегите от Америка споделиха своето удивление от това, че в България и конкретно в РЦПППО – Пловдив всички деца и ученици имат безплатен достъп до рехабилитационни и терапевтични услуги.

Във връзка с проекта на UNICEF “Глас за всяко дете” на **20 март 2025 година** в София трима педагогически специалисти от РЦПППО – Пловдив участваха в заключително събитие “Глас за всяко дете – споделяне на опит и добри практики”.

В рамките на менторски компонент по програма за превенция на насилието и тормоза в училище „Стъпки заедно“ на МОН и УНИЦЕФ, **трима психолози** от РЦПППО – Пловдив взеха участие като ментори. РЦПППО – Пловдив работи по програмата за втора учебна година, като се включват регулярно различни колеги в обучения и работни срещи. Темите на преминалите обучения през тази година са “Стратегическо планиране на мрежата на менторите” и “Онлайн тормоз и превенция на опасности в Интернет”. Към момента психолозите от РЦПППО – Пловдив са участвали в 8 онлайн срещи по проекта.

С цел популяризиране на дейността на РЦПППО – Пловдив и ангажиране на общественото внимание с проблемите на приобщаващото образование продължи дейността на **подкаст „Подкрепяме!“**, **Youtube канал „РЦПППО – Пловдив** и **Instagram профил на подкаста ‘podkrepiame’** в социалните мрежи. През учебната 2024/2025 година в Youtube канала са качени следните видеа: “Влог – част №3 – Световните летни игри на Спешъл Олимпикс в Берлин. Това е само началото...”, “Ден на хляба – лесно, интересно и вкусно”, “Спортен празник на РЦПППО – Пловдив, “Посещение на конна база “Тара” с. Ягодово”, “Игро-Творилница 2.0”. “Да повикаме Дядо Коледа”, “До Масачузетс и обратно – част 1”, “До Масачузетс и обратно – част 2”. Видеата се обработват и сглобяват лично от Петя Димитрова – ресурсен учител в РЦПППО – Пловдив. Качените видеа отразяват дейности на Регионалния център, които са насочени към създаване на положителна нагласа за приобщаването на деца и ученици със специални потребности и насърчаване изявата на техните силни страни. Последният филм, качен в Youtube канала, е дело на ВТV и по-конкретно на журналиста Райна Зайкова и оператора Божидар Дойчев.

В периода от **19 до 23 юни** по проект Лятно издание на “Школа за училищно приобщаване 2025” остров Корфу посетиха четирима педагогически специалисти от РЦПППО – Пловдив. Те се включиха в обучение на тема “Театърът и изкуството в приобщаващото образование”.

Събитията и инициативите на РЦПППО – Пловдив са отразени в местни и национални медии: телевизия, радио, вестници, интернет сайтове и профилите в социалните мрежи на Регионалния център.

Сред успехите на педагогическите специалисти в РЦПППО – Пловдив се нарежда Гергана Кунчева, логопед, която участва с официална покана на приема на президента на Република България по случай 24^{та} май. А Диана Дремова – заместник-директор на РЦПППО – Пловдив, бе наградена с почетното отличие „Неофит Рилски“.

Участие на РЦПППО – Пловдив в дейности и съвместни инициативи с други неправителствени организации:

1. Министерство на образованието и науката

- Участие в програма за превенция на насилието и тормоза в училище „Стъпки заедно“ на МОН и УНИЦЕФ.

2. Министерство на младежта и спорта

- Организиране на кръгла маса “Спортните занимания – една възможна реалност за приобщаване на деца със специални образователни потребности”;

- Финансова подкрепа на спортния клуб “Непримиримите РЦПППО – Пловдив” по програма “Развитие на спортните клубове”.

3. Китайско посолство – представители на китайското посолство в България дариха сумата 1 776 лв., събрана от благотворителен базар “Изтокът среща запада” с цел подкрепа на обучението и терапевтичната дейност в РЦПППО – Пловдив.

4. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ гр. Пловдив

- Базови учители на студенти от ПУ „Паисий Хилендарски“ от специалност „Специална педагогика“ – бакалаври и „Комуникативни нарушения“ – магистри;
- Посещения на студенти по график в терапевтичните кабинети на РЦПППО – Пловдив (в период от 3 месеца в рамките на текущата практика);
- Външноквалификационна дейност на РЦПППО с участие на лектори от ПУ “Паисий Хилендарски” гр. Пловдив;
- Провеждане на лекции със студенти в ПУ „Паисий Хилендарски“ от д-р Стоилова и д-р Енчева.

5. Медицински университет – Пловдив

- Факултет по дентална медицина – инициативата „Красива усмивка“. Осигурени стоматолози и стажанти за прегледите на децата и учениците в специално подготвени зали;
- Опреснителни срещи, проведени от проф. Иванов и д-р Соткова по теми, касаещи специалните образователни потребности.

6. Синдикат на българските учители

- Съдействие в провеждането на външноинституционални обучения;
- Съдействие за придобиване на професионална квалификация на педагогическите специалисти от РЦПППО – Пловдив;
- Реализиране на политики, свързани с подобряване на приобщаващото образование.

7. Регионално управление на образованието – Пловдив

- Участие в РЕПЛРДУСОП;
- Съвместно проведена методическа подкрепа на учителите по информационни технологии (26.03.2025г.)

8. Областна администрация – Пловдив

- Концертът “Заедно” на РЦПППО – Пловдив се проведе под патронажа на областния управител на Пловдив проф. д-р Христина Янчева;
- Участие в постоянната комисия за социална политика към Областната управа.

9. Община Пловдив

- Представители на общината уважиха концерта на РЦПППО – Пловдив “Заедно”;
- Участие в кръглата маса “Спортните занимания – една възможна реалност за приобщаване на деца със специални образователни потребности”;
- Осигуряване на безплатен достъп за 20 деца и техните родители до юбилеен концерт на Бон-бон на сцената на Античния театър.

10. Българска федерация по хокей на трева

- Провеждане на държавни първенства, съдействие при участие в състезания и популяризиране на хокея на трева ID;
- Организиране на кръгла маса “Спортните занимания – една възможна реалност за приобщаване на деца със специални образователни потребности”.

11. Спешъл Олимпикс България

- Партньорство за популяризиране и развитие на ID хокея;
- Партньорство със Спешъл Олимпикс САЩ – обмяна на опит и добри практики в извънкласни спортни дейности;
- Организиране на кръгла маса “Спортните занимания – една възможна реалност за приобщаване на деца със специални образователни потребности”.

12. УНИЦЕФ

- В рамките на менторски компонент по програма за превенция на насилието и тормоза в училище „Стъпки заедно“ на МОН и УНИЦЕФ, педагогически специалисти от РЦПППО – Пловдив взеха участие като ментори;
- Участие на педагогически специалисти в заключително събитие “Глас за всяко дете – споделяне на опит и добри практики”.

13. Фондация „Творци на надежда“, с председател Микеле Санторелли

- Спонсорство на спортен клуб “Непримиримите”;
- Организиране на молебен за здраве за деца с увреждания и техните родители в храм “Св. Вознесение Господне”;
- Осигуряване на карти за терапевтична конна езда в конна база “Тара” за 20 деца и ученици от РЦПППО – Пловдив;
- Осигуряване на ново акустично пиано за развиване на младите таланти в ателието по пиано към РЦПППО – Пловдив;
- Предоставяне на 140 билета (по 20 билета за 7 представления) за Opera Open 2025.

14. Център за специална образователна подкрепа гр. Пловдив – участие в РПЛРДУСОП.

- 15. РИОСВ – Пловдив** – партньорство при реализиране на екологична инициатива “Заедно за чистия въздух” на РЦПППО – Пловдив.
- 16. БДЗП – Пловдив** – съвместно партньорство при реализиране на инициативата “Посрещане на прелетните птици”.
- 17. Младежки център – Пловдив**
- Участие на РЦПППО – Пловдив в коледен и великденски благотворителен базар;
 - Провеждане на спортния празник “Двигателна активност”.
- 18. Народна библиотека “Иван Вазов” гр. Пловдив** – две инициативи се проведеха в Детския отдел и в основната сграда на библиотеката.
- 19. Регионален природонаучен музей – Пловдив** – партньорство в инициативата “Пътешествие в света на животните”.
- 20. Исторически музей – Пловдив**
- Съвместна инициатива по случай Националния празник на България (в къща-музей “Димитър Георгиадис” гр. Пловдив);
 - “Да боядисаме яйцата и посадим цветята” – провеждане на събитие в къща-музей “Христо Данов” гр. Пловдив.
- 21. Драматичен театър Пловдив** – на сцената и с професионалната подкрепа на Драматичния театър се проведе традиционният за РЦПППО – Пловдив концерт “Заедно”.
- 22. Държавен куклен театър Пловдив** – в партньорство с РЦПППО – Пловдив две представления в театъра бяха закупени и специално предоставени за общо 260 деца и родители.
- 23. Театър А’парт** – съвместна дейност с театрална формация “Предай нататък” към РЦПППО – Пловдив. В театъра се провеждат ежеседмично репетициите с помощта на професионален режисьор и актриса. Младите артисти имат зад гърба си една постановка, представена неколкократно пред публика. В момента се подготвя втора по приказката на Ран Босилек “Който не работи, не трябва да яде”.
- 24. Креативен център – Пловдив, Young Effect Association (Италия) и Asociația Tinerii 3D (Румъния)** – участие на РЦПППО – Пловдив по проекта ‘Assisting the process of integrating children with impaired vision in school system’.
- 25. Епархийски салон към храм „Св. Петка“ гр. Пловдив**
- Арт ателие във връзка с почитането на Св. Игнатий Богоносец;

- Арт ателие във връзка на тема Възнесение Господне (Спасовден).
26. **“В Пловдив – без дом”** – средствата, събрани от благотворителните базари, се предоставиха в подкрепа на животните, обгрижвани от организацията. От своя страна доброволците от организацията предоставиха цялостното облекло за абитуриентка със специални образователни потребности.
 27. **Фитнес „Атлетик“** – осигури безвъзмездно зала за тренировки за двигателна активност, като са осигурени и тренировъчни пособия.
 28. **Зала “Атрим Арена”** – в нея се провеждат тренировките на отбора по хокей на трева “Непримиримите РЦПППО – Пловдив” два пъти седмично.
 29. **Фондация “Каритас Витания”** – в началото на учебната 2024/2025 година от фондацията бяха предоставени безвъзмездно раници, учебни пособия и материали за рисуване на деца и ученици със специални образователни потребности към РЦПППО – Пловдив.
 30. **Конна база „Тара“ с. Ягодово**
 - организирано посещение и конна езда;
 - осигурени 30 бр. карти за медицинска езда от РЦПППО – Пловдив.
 31. **“Хлебни къщи” – Пловдив** – осигуряване на продукти за провеждане на инициатива на РЦПППО – Пловдив „Ден на хляба“.
 32. **“Атлас Кидс”** – 3 събития на РЦПППО – Пловдив се състояха в детски център “Атлас Кидс” гр. Пловдив.
 33. **Оранжерия за кактуси в с. Марково и парк “Въжеландия”** – партньори в провеждане на организирано от Регионалния център посещение.

РЦПППО – Пловдив продължава да поддържа и попълва Фейсбук страницата „Дневна доза знание“, в която се публикуват дидактични материали и се отразяват събития на Центъра. Отчита се все по-силен интерес към страницата – към момента тя има **3 хил. последователи**.

През учебната 2024/2025 година екипът на РЦПППО – Пловдив издаде една нова брошура и преиздаде още една по актуални теми, насочени към родители, учители и специалисти. Издадени са два календара с тематични снимки от инициативи на РЦПППО – Пловдив: един голям стенен и един настолен пирамиден.

- Първо издание на брошура “Дентална грижа при деца със специални образователни потребности” – насочена към дентална профилактика и грижа за зъбите в ранна детска възраст.

- Второ издание на брошура „Кое дете ни се противопоставя?“ – съдържа полезна информация за родители относно разумните граници, които трябва да бъдат поставени и насоки и как да се справим с трудния преход към порастването.

През настоящата учебна година РЦПППО – Пловдив продължи да развива разнообразни форми на сътрудничество с различни институции, с физически и юридически лица с нестопанска цел за подпомагане процеса на приобщаване на децата и учениците. Специалисти от Регионалния център подпомагат практиката на студенти. През учебната година наблюдения от **36 студенти по Специална педагогика** от ПУ „Паисий Хилендарски“ са реализирани в базови образователни институции и РЦПППО – Пловдив. Извършени са консултации по преддипломна подготовка със студенти от курс по СДК „Специална педагогика“ и СДК „Логопедия“. Още **6 студенти** от Специална педагогика, 4 курс, проведоха текущата си и преддипломна педагогическа практика с помощта на специалисти от РЦПППО – Пловдив.

РЦПППО – Пловдив продължава да поддържа връзка със следните институции и организации: СУ „Климент Охридски“ гр. София, Медицински университет гр. Пловдив, ПУ „Паисий Хилендарски“ гр. Пловдив, Дирекции „Социално подпомагане“ – Пловдив и областта, Агенция за подпомагане на хората с увреждания, Народна библиотека „Иван Вазов“ гр. Пловдив, Регионален природонаучен музей – Пловдив, Спешъл Олимпикс България, Епархийски салон към храма „Св. Петка“ гр. Пловдив, УНИЦЕФ България, СНЦ „Паралелен свят“, Фондация ‘Up with Down’, Комплекс за социални услуги за деца и семейства гр. Пловдив, Регионална занаятчийска камара – Пловдив, хлебни къщи „Традиции за бъдеще“, Младежки център гр. Пловдив, фондация „В Пловдив – без дом“, ПФК „Марица“ – Пловдив, ПФК „Локомотив“ – Пловдив, БК „Академик“ – Пловдив, фитнес „Атлетик“, галерия „Арсенал“, Българското дружество за защита на птиците, Конна база „Тара“ с. Ягодово, Българската федерация по хокей на трева, с председател Йорг Шенк и с фондация „Творци на надежда“, с председател Микеле Санторелли.

В рамките на учебната 2024/2025 година са реализирани общо **728 участия** на деца и ученици в дейности за изграждане на положителни нагласи за осъществяване на приобщаващото образование. На две представления в Държавен куклен театър, закупени от Регионален център се насладиха **260 деца**, ученици и техните родители. РЦПППО съвместно с община Пловдив осигури безплатен достъп до юбилейния концерт на детска вокална група „Бон-Бон“ за **20 деца** и техните родители. Благодарение на фондация „Творци на надежда“ са закупени **140 билета** за **7 представления на Opera Open 2025. Традиционният концерт „Заедно“** обедини на сцената на Драматичен театър – Пловдив специалните деца и техните приятели от различни образователни институции. Чрез ангажирането на детските градини и училищата в участието на децата и учениците в извънкласни и извънучилищни дейности се провокира активността на учителите и отговорността им към приобщаването на децата със СОП в средата от връстници. Стимулира се изявата на силните страни на участниците в обучението, провокира се социализацията и обществеността се ангажира с проблемите на приобщаването. Все по-ключова е ролята на педагогическите специалисти от РЦПППО, които подпомагат общообразователните учители в процеса на адаптация на децата и учениците към средата на образователната институция. Педагогическите специалисти от Регионалния център демонстрират професионално отношение в комуникацията с институциите, което провокира доверие между учителите от детските градини и училищата, от една страна, и педагогическите

специалисти от РЦПППО – Пловдив, от друга. Дейностите, организирани от Регионалния център, съдействат за социализацията на децата със специални потребности, стимулиране на тяхната самостоятелност и изграждането на позитивна нагласа към тях сред връстниците и обществеността.

VII. УЧАСТИЕ В ПРОЕКТИ НА ОБЛАСТНО, НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ – БРОЙ И ВИД НА ПРОЕКТИТЕ, БРОЙ И ВИД НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ ОТ РЦПППО – ПЛОВДИВ, АНГАЖИРАНИ В ПРОЕКТИТЕ

1. Проекти на UNICEF

- **Проект “Глас за всяко дете”** – трима педагогически специалисти от РЦПППО – Пловдив се включиха в заключителна среща “Глас за всяко дете – споделяне на опит и добри практики”;
- **Проект “Стъпки заедно” на МОН и UNICEF** – трима психолози взеха участие като ментори.

2. Проект на Агенцията за хора с увреждания с цел интегриране на лицата с трайни увреждания за обезпечаване изпълнението на дейности, свързани с професионалната им насоченост – извършено е посещение с положителна обратна връзка за изпълнението на дейностите по проекта.

3. Проект ‘Assisting the process of integrating children with impaired vision in school system’ по програма Еразъм+ в сътрудничество с Италия и Румъния. Целта на проекта е да се адаптират учебни помагала и да се създадат равни възможности за учениците с нарушено зрение в подкрепа на учителите, експертите, семействата и при изграждането на подкрепяща среда. Включени са директорът на РЦПППО – Пловдив и трима педагогически специалисти. Проектът приключи с кръгла маса на тема “Подпомагане на образователния процес за ученици с нарушено зрение” на 27-28 февруари 2025г.

4. Проект на Спешъл Олимпикс РН International Advancing Societies, Connecting People – един педагогически специалист посети град Бостън, САЩ с цел обмяна на опит през месец ноември 2024г. Девет американски рехабилитатори, учители и треньори по адаптирана физическа активност върнаха визитата по програма “Спорт за социална промяна”, като посетиха РЦПППО – Пловдив.

5. “Програма за развитие на спортните клубове” към Министерството на младежта и спорта – отборът по хокей на трева “Непримиримите РЦПППО – Пловдив” получи финансиране в размер на 7 352лв. за обезпечаване на своята дейност.

6. Проекти в рамките на “Световен образователен форум”

- “InclEdu4AllNeeds – Европейски секторни и социални партньори в образованието, насърчаващи приобщаването на лица със специални потребности в образованието” – участие на 1 педагогически специалист в обучителен семинар в Париж, Франция на 22 и 23.03.2025г.;

- “Драма и иновативна педагогика” – участие в обучение на четирима педагогически специалисти в Мадрид, Испания през месец април. Екипът от колеги представи обучението на вътрешно-квалификационна дейност в периода пред специалистите от Регионалния център с цел споделяне на добрата практика.

VIII. СПЕЦИФИЧНИ ПРОБЛЕМИ И ЗАТРУДНЕНИЯ В РАБОТАТА НА РЦПППО

1. Дискриминативни нагласи

Специалистите все още срещат липса на желание и умения за включване на деца и ученици със СОП в обучителния процес и приобщаването им от страна на учители в детски градини и училища. Екипът за методическа подкрепа към РЦПППО – Пловдив провежда обучения за форми, методи и средства при осъществяване на допълнителната подкрепа.

2. Увеличаване броя на постъпилите заявления за одобрение на индивидуална форма на обучение от училища със собствени екипи в област Пловдив

Обръщаме внимание, че по-голямата част от заявите желание за индивидуална форма на обучение касаят ученици, които до създаването на собствен екип са били на дневна или комбинирана форма на обучение към РЦПППО – Пловдив. Тази тенденция за извеждане на децата от училищата и детските градини освен крайна и дискриминативна, се ползва и като финансов инструмент от директорите. Този подход лишава учениците от възможност за приобщаване. Считаме, че правилата по прилагане на индивидуалната форма на обучение следва да се прецизират нормативно.

3. Липсата на срок за идентифициране на необходимостта от ДПЛР и масовото подаване на заявления след 01 декември води до следните затруднения:

- кадрово осигуряване на необходимите специалисти;
- финансово обезпечаване на подкрепата;
- снижаване на качествено предоставяне и ефективност от ДПЛР;
- затруднения при актуализиране на графика на специалистите.

4. Големият брой деца с аутизъм и множество увреждания и липсата на подходящи за работа с тях специалисти в училище

Това затруднение води до ангажиране на родителите и невъзможност от тяхна страна да работят и да имат нормален социален живот. От своя страна това обстоятелство води до напрежение сред родителската общност и нарастване на конфликтите с педагогическите специалисти.

5. Прецизиране на нормативната уредба относно текстове, които дават възможност за разнопосочно тълкуване

6. Липса на ангажираност към работната документация

В отделни случаи се наблюдава липса на ангажираност от страна на учители в групите и класовете на децата и учениците със СОП в някои детски градини и училища по отношение

на работната документация.

7. Наблюдава се слаба инициативност от страна на родителите към подкрепата в процеса на обучение на децата и учениците

8. Нецелесъобразно разходване на бюджета от разпоредители с бюджет от по-ниска степен от второстепенните разпоредители

Бюджетът в голяма част от образователните институции не се използва за осигуряване на приобщаваща физическа среда съгласно Наредба № 24 от 10.09.2020г. за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центрoвете за подкрепа за личностно развитие, в която е регламентирано осигуряването и обзавеждането на кабинет/зона на логопеда, кабинет/зона на психолога, ресурсен кабинет/зона за ресурсно подпомагане. В над 43% от образователните институции, в които осъществяваме допълнителна подкрепа, няма ресурсен кабинет и работата се осъществява, когато се налага индивидуална такава, в учителски стаи, свободни класни стаи, изолационни стаи, дори и в коридорите на сградата на някои места. В този аспект има положителна промяна, но проблемите все още са актуални.

9. Недостатъчно прецизиране на изискванията към длъжността “помощник на учителя”

10. Предизвикателства и ограничения в определянето на интензивността на подкрепа за ученици със специални образователни потребности

- **Изместване на ролята на образователната институция** – реалното прилагане на висока интензивност на подкрепа при деца с комплексни затруднения предполага тяхната ежедневна работа със специалисти в детската градина и училище за продължителни периоди от време (от 6 до 10 часа). Предвид изразени трудности с концентрацията и ниски прагове на емоционално-волева устойчивост съществува реална опасност от претоварване от образователна дейност, където много по-ефективна е ежедневната терапевтична дейност.
- **Риск от етиктиране и фокус върху дефицита** – в подобен контекст фокусът при определянето на интензивността на допълнителна подкрепа на база диагноза и дефицити може да повлияе нереалистично на очакванията на родителите, т. е. да се акцентира върху слабите страни на детето, за да се прецизира от каква подкрепа се нуждае. От друга страна е налице риск от съмнение за наличие на дискриминативен модел за неравно третиране на специалните образователни потребности сред родителите. Минималният брой часове за децата с обучителни затруднения създава риск от задълбочаване на дефицитите и предизвикателствата в процеса на обучение, възпитание и социализацията им.

IX. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ И ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЛАСТТА

Във връзка с маркираните проблеми и затруднения в работата на Регионалния център и изложените от педагогическите специалисти предложения, разработихме следния списък с препоръки:

1. **Да се изработят минимални задължителни за образователните институции изисквания и стандарти за подкрепяща среда** по смисъла от чл. 104 от НПО и Наредбата за физическа среда, като се прецизират според дейността ресурсно подпомагане, психо-социална рехабилитация и рехабилитация на комуникативните нарушения. Да се регламентира дейностите психо-социална рехабилитация и рехабилитация на комуникативните нарушения да се извършват на територията на РЦПППО, когато образователната институция не може да отговори на задължителните минимални изисквания за кабинети.
2. **Оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, да се извършва в следните срокове:** до 01.10 за предоставяне на ДПЛР от първия учебен срок; до 01.02 за предоставяне на ДПЛР за втория учебен срок; след 01.02 за предоставяне на ДПЛР от следващата учебна година.
3. **Разширяване на регламентиранияте форми на сътрудничество и взаимодействие с родителите** като част от екипа за допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето/ученика и оказване на помощ за тяхното активно и отговорно участие в целия процес по вземане на решение за оценка на потребностите до излизане на детето/ученика от образователната институция.
4. **Въвеждане на Стандарт за качество на приобщаващото образование** с ясно разписани правила относно задължителните елементи на приобщаващата образователна среда, които да гарантират ефективност и качество на предоставената допълнителна подкрепа, тъй като към момента на много места образованието е сведено до физическо присъствие, което компрометира политиката по приобщаващо образование.
 - да се осигури достъпна архитектурна среда в образователните институции
 - да се прецизират изискванията и механизмът за контрол относно обща и специализирана подкрепяща среда
 - да се използват целесъобразно средствата за ресурсно подпомагане и приобщаваща среда в образователните институции
 - да се намали броят на деца в групата на ресурсните специалисти
 - да се намали броят на децата/учениците в групата/класа при наличие на деца/ученици със специални образователни потребности
5. **Същият стандарт да гарантира задълженията и отговорностите на участниците в приобщаващото образование**, както и да окаже контрол върху изискванията и стандартите за подкрепяща среда по смисъла от чл.104 от НПО и Наредбата за физическа среда като се прецизират според дейността ресурсно подпомагане, психо-социална рехабилитация и рехабилитация на комуникативните нарушения.
6. **Да се осигури допълнително финансиране за длъжността помощник на учителя** с оглед провокиране интереса на ръководителите на образователните институции към назначаване

на повече такива кадри. В този случай следва да се променят изискванията за заемане на длъжността, тъй като функцията на помощник на учителя има тенденция да става все по-значима и необходима в процеса на приобщаване на децата и учениците към средата.

АНАЛИЗ

В заключение можем да кажем, че учебната 2024/2025 година беше вдъхновяваща и изключително успешна година, в която продължава тенденцията за осигуряване на равен достъп до качествено образование на всички деца и ученици със СОП. С пълен капацитет работят обособените кабинети на РЦПППО – Пловдив, напълно реновирани и ремонтирани. Активно и целесъобразно се използват интерактивните технологични средства. Продължава тенденцията за успешно взаимодействие между изкуство, забавление, двигателна активност и обучение в неформална среда извън пределите на училището и детската градина.

Откриват се нови алтернативи за качествени терапевтични и обучителни услуги в сферата на усвояването на меки умения. Специалистите прилагат компетентностен подход, за да изместят фокуса от преподаването на знания към овладяването на ключови компетентности и развиване на способности за решаване на проблеми. Все повече родители проявяват интерес към терапевтичните кабинети и все по-оправдана е целта на обучението да се усвоят практически умения от децата, които да стимулират тяхната самостоятелност и да улесняват ежедневието им. Доказателство за това са регулярните участници в ателието по тъкачество, арт ателието, отбора по хокей и STEAM заниманията.

Проектите на РЦПППО – Пловдив през настоящата учебна година са насочени към обогатяване на комплексното въздействие, което извънучилищните дейности оказват върху развитието на децата и учениците със специални потребности и дава възможност за формиране на трансверсални умения. Тази година участниците в инициативите видяха пряко резултата от своя труд, което в силна степен стимулира тяхната увереност и подобри връзката им с педагогическите специалисти. Във всички дейности бяха включени неотлъчно и родителите, които станаха свидетели на успехите на децата си и на силното им желание да дадат повече от себе си. Сформират се полезни връзки между родителите на децата и учениците, които допринасят за социалното и емоционалното им благополучие.

Настоящата година бе изключително наситена с дейности за подобряване на нагласите за приобщаващо образование, като се съхранява тенденцията те да обогатяват опита на децата и учениците извън пределите на образователните институции. През 2024/2025 година бяха организирани **40 инициативи** от специалисти на РЦПППО – Пловдив, в които деца и ученици със специални образователни потребности реализираха общо **728 участия**. За сравнение **през предходната учебна година броят на участията е 305 – над 2 пъти по-малко**, от което ясно се вижда подпомагащата функция на РЦПППО в процеса на приобщаване. Извънучилищната ангажираност допълва обучението в рамките на образователната институция и затвърждава приобщаването в по-широк социален контекст. Насърчава изграждането на позитивни нагласи към различието сред връстниците и възрастните. От друга страна, родителите получават възможност за обмяна на опит и подкрепа, а ежедневието им ангажираност може да бъде облекчена чрез включване на детето в организирани дейности. Свидетелство за това са благодарствените писма, които пристигат в РЦПППО – Пловдив от родители на подкрепяни деца и ученици.

За осъществяването на извънучилищните инициативи специалистите от Регионалния център привлякоха много нови съмишленици от най-разнообразни организации – фирми, образователни институции, неправителствени и граждански организации от България и чужбина, общински фирми и структури, институции за социални услуги, спортни клубове и други. Над **33 са партньорите** на РЦПППО – Пловдив през учебната година, като ежегодно се включват нови. Привличането на широк кръг от партньори е от съществено значение за създаването на богата и подкрепяща среда за децата със специални образователни потребности. Това многостранно сътрудничество разширява достъпа до ресурси и възможности, които често надхвърлят капацитета на традиционната образователна система. Формира позитивни обществени нагласи и укрепва връзките между различни системи, които имат значение за развитието и благосъстоянието на децата – образование, социални услуги, здравеопазване, култура и др. Утвърждава се моделът на трансверсално сътрудничество, което позволява цялостен, холистичен подход за по-добра координация на услуги и подкрепа.

Важна стъпка към подобряването на обществените нагласи към децата и учениците със СОП се положи и чрез организирането, провеждането и участието на педагогически специалисти от Регионалния център в различни инициативи с информационна и дискуссионна цел (работни срещи, семинари, концерт, презентации, обучения, лекции, конференция). С популяризирането на дейността на РЦПППО се дава ясна позиция за мястото на децата и учениците със СОП в обществото, редуцират се дискриминативните модели и се затвърждават политиките на приобщаващото образование.

Повод за гордост в национален мащаб донесоха постиженията на отбора по хоккей на трева на РЦПППО – Пловдив в различни първенства и състезания. Утвърдена е позицията на отбора сред обществеността, укрепени са връзки с партньори от бизнеса и спорта. Подкрепа отборът получи от страна на Министерството на образованието и науката, Министерството на младежта и спорта, Посолството на Съединените Американски Щати, Италианското посолство в България, фондация “Енчо Кирязов”, Българския олимпийски комитет, Европейската федерация по хоккей на трева и др. Сътрудничеството между участващите страни, упоритият труд на атлети и треньори, бяха увенчани с успех. Непрекъснатото насърчаване от страна на родителите създаде благоприятна среда за развиване на възможностите за децата им и за промяна на обществените нагласи. В същия дух, участието на децата в театрална формация “Предай нататък” се превърна не само в средство за социално включване, но и в сцена за изява на силни страни и таланти. Такива инициативи показват, че всяко дете има заложби, които често остават скрити без подходящи възможности за изява и индивидуална подкрепа. Затвърждава се идеята за изява на силните страни на децата и учениците със специални образователни потребности като катализатор на тяхната увереност и приемането им в обществото.

Не на последно място можем да отбележим, че учителската професия увеличава своята привлекателност и интересът на младите професионалисти към работата нараства, тъй като 68% от педагогическите специалисти са под 50 години, 13% са до 30 години, а 29% са между 31 и 40 годишна възраст. Също 29% са между 41 и 50 години, а 28% са над 50-годишна възраст. Тенденцията през годините е да се запазва младата възраст на персонала, като голям процент от служителите – 30% работят над 10 години в РЦПППО – Пловдив. Още 21% от специалистите са между 5 и 9 години в специализираното обслужващо звено. От данните се вижда, че през настоящата учебна година в институцията има значителен брой специалисти с

по-кратък професионален опит. Това се дължи на разкриването на нови щатни бройки, необходими за обезпечаване на нарасналия брой деца, за които е препоръчана допълнителна подкрепа. Приблизително 25% от педагогическите специалисти са новоназначени за учебната 2024/2025 година, което също изправя институцията пред предизвикателство да бъдат обучени и включени в екипното звено. Служителите се развиват и продължават да са мотивирани да останат в Регионалния център, което засвидетелства удовлетвореност от професията и средата за развитие в институцията.

Директор:

Д-р Катя Стоилова